

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

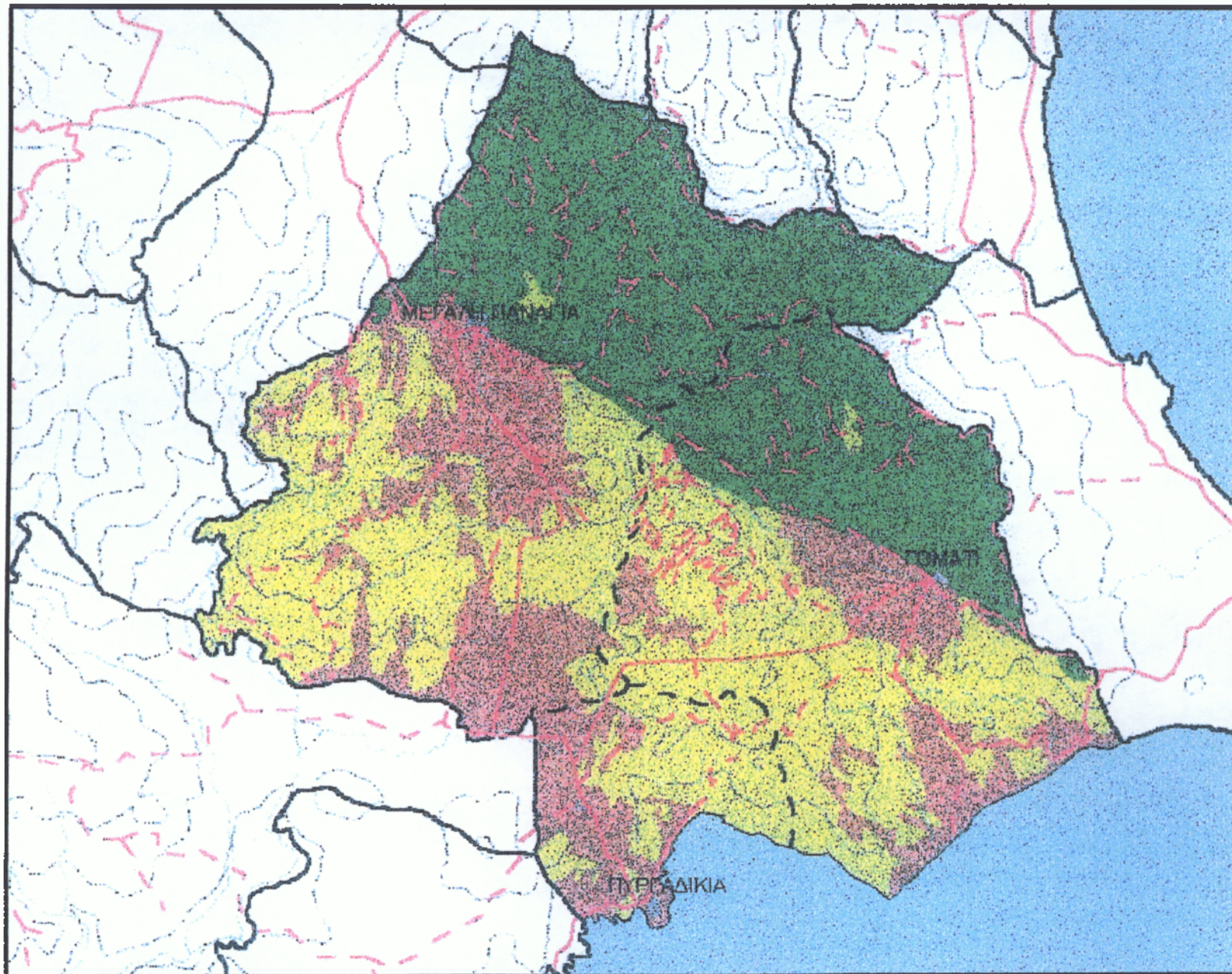
ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ & ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Σπουδαστής: Καραπαντάς Γεώργιος
Υπεύθυνος Καθηγητής: Δρ. Παπακωνσταντινίδης Λεωνίδας

Οκτώβριος 2002

Δημοτικά Διαμερίσματα Δήμου Παναγίας Χαλκιδικής.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Δομή μελέτης	1
1.1. Το Προφίλ του δήμου	4
1.1.1. Η φυσιογνωμία των οικισμών	4
1.2. Πλαίσιο της μελέτης	5
1.3. Περιοχή μελέτης	9

2. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

2.1. Γενικά στοιχεία	10
2.1.1. Μορφολογία	10
2.1.2. Κλιματικές συνθήκες	10
2.1.3. Χρήσεις γης	12
2.2. Φυσικοί πόροι	14
2.2.1. Χλωρίδα – Βλάστηση	14
2.2.2. Πανίδα	15
2.2.3. Υδατικό δυναμικό	15
2.2.4. Ορυκτός πλούτος	16
2.2.5. Φυσικοί πόροι ήπιων μορφών ενέργειας	16
2.3. Υπαρκτές και εν δυνάμει απειλές στο περιβάλλον	16
2.3.1. Πιέσεις που ασκούνται στο δασικό σύστημα	16
2.3.2. Προβλήματα ρύπανσης – μόλυνσης	17
2.3.3. Λατομεία – Ορυχεία	18
2.4. Προστατευόμενες περιοχές	18
2.5. Εκτίμηση τοπίου	19

3. ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

3.1. Δημογραφικές τάσεις	20
3.1.1. Πληθυσμός, Εξέλιξη και τάσεις	20
3.1.2. Απασχόληση πληθυσμού	22
3.2. Οικονομικά στοιχεία	23
3.2.1. Πρωτογενής τομέας	23
3.2.2. Δευτερογενής τομέας	24
3.3.3. Τριτογενής Τομέας	24

3.3. Κοινωνικές και Τεχνικές Υποδομές	26
3.3.1. Εκπαίδευση	26
3.3.2. Υγεία – Πρόνοια	26
3.3.3. Αθλητισμός	26
3.3.4. Αναψυχή	27
3.3.5. Οδικό δίκτυο	27
3.4. Πολιτιστικά στοιχεία	28
3.4.1. Αρχαιολογικοί χώροι	28
3.4.2. Μνημεία	28
3.4.3. Εκκλησίες – Ναοί – Έθιμα – Εκδηλώσεις	28
3.4.4. Πνευματικά κέντρα – Σύλλογοι	30
3.4.5. Πολεοδομική και χωροταξική διάρθρωση των οικισμών	30

4. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ – ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

4.1. Γενικά στοιχεία	32
4.2. Κριτήρια μορφών τουρισμού	32
4.3. Στοιχεία και χαρακτηριστικά του ζητούμενου τουρισμού	33
4.3.1. Ο χώρος	33
4.3.2. Το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον	33
4.4. Πακέτα τουριστικών δραστηριοτήτων	34
4.5. Γενικές προδιαγραφές υπηρεσιών και προϊόντων	35
4.5.1. Γενικές αρχές	35
4.5.2. Εφαρμογές	38
4.6. Ομάδες στόχοι και τα χαρακτηριστικά τους	47
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	49

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Δομή της μελέτης:

Η μελέτη η οποία παρουσιάζεται παρακάτω έχει ως θέμα την ανάπτυξη του αγροτουρισμού και των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στο Δήμο Παναγίας Χαλκιδικής. Είναι χωρισμένη σε δύο φάσεις στην Α' φάση και στην Β' φάση. Στην Α' φάση γίνεται μια αναφορά στην υπάρχουσα κατάσταση που επικρατεί στο Δήμο και στην Β' φάση παρουσιάζονται οι προτάσεις και ο προϋπολογισμός των εργασιών για την αποπεράτωση των έργων, που προβλέπονται, για την επίτευξη του προγράμματος αυτού.

ΦΑΣΗ Α':

Στο 1^ο κεφάλαιο το οποίο χωρίζεται σε 3 υποκεφάλαια, παρουσιάζονται κάποια γενικά στοιχεία για το Δήμο και λίγα λόγια για την συγκεκριμένη μελέτη.

Στο 1^ο υποκεφάλαιο παρουσιάζεται το προφίλ του Δήμου Παναγίας το οποίο περιλαμβάνει την φυσιογνωμία των οικισμών των Δημοτικών Διαμερισμάτων του Δήμου και κάποια ιστορικά στοιχεία αυτών.

Στο 2^ο υποκεφάλαιο παρουσιάζεται το πλαίσιο της μελέτης όπου αναφέρεται στην ανάλυση της μελέτης και σε γενικά στοιχεία περί αγροτουρισμού – οικοτουρισμού και ανάλυση αυτών.

Στο 3^ο υποκεφάλαιο παρουσιάζεται η περιοχή της μελέτης, δηλαδή αναφέρεται στην περιοχή και συγκεκριμένα στη γεωγραφική θέση που βρίσκεται ο Δήμος Παναγίας.

Στο 2^ο κεφάλαιο το οποίο χωρίζεται σε 5 υποκεφάλαια, γίνεται μια αναφορά στο φυσικό περιβάλλον του Δήμου.

Στο 1^ο υποκεφάλαιο παρουσιάζονται κάποια γενικά στοιχεία σχετικά με την μορφολογία του εδάφους, τις κλιματικές συνθήκες και της χρήσεις γης.

Στο 2^ο υποκεφάλαιο γίνεται μια αναφορά στους φυσικούς πόρους του Δήμου Παναγίας περιλαμβάνοντας την χλωρίδα και την βλάστηση, την πανίδα, το υδατικό δυναμικό, τον ορυκτό πλούτο και τους φυσικούς πόρους των ήπιων μορφών ενέργειας.

Στο 3^ο υποκεφάλαιο γίνεται αναφορά στις υπαρκτές απειλές στο περιβάλλον και πιο συγκεκριμένα στις πέσεις που ασκούνται στο δασικό σύστημα, στα προβλήματα μόλυνσης – ρύπανσης και στους κινδύνους μόλυνσης από τα λατομεία – ορυχεία (αξίζει να επισημανθεί ότι εντός των ορίων του Δήμου δεν υπάρχουν λατομεία ή ορυχεία.)

Στο 4^ο υποκεφάλαιο γίνεται αναφορά στις προστατευόμενες περιοχές οι οποίες έχουν θεσπιστεί με νομοθετικές διατάξεις και λειτουργούν εντός του Δήμου και τέλος στο 5^ο υποκεφάλαιο γίνεται η εκτίμηση του τοπίου του Δήμου Παναγίας.

Στο 3^ο κεφάλαιο παρουσιάζεται το ανθρωπογενές περιβάλλον του Δήμου το οποίο χωρίζεται σε 4 επιμέρους υποκεφάλαια τα οποία περιλαμβάνουν:

Στο 1^ο υποκεφάλαιο αναφέρονται οι δημογραφικές τάσεις που επικρατούν στο Δήμο σε σχέση με τον πληθυσμό και την απασχόληση αυτού.

Στο 2^ο υποκεφάλαιο αναφέρονται τα οικονομικά στοιχεία σχετικά με τον πρωτογενή, τον δευτερογενή και τον τριτογενή τομέα.

Στο 3^ο υποκεφάλαιο αναφέρονται οι κοινωνικές και τεχνικές υποδομές του Δήμου και ειδικότερα στην εκπαίδευση, στην Υγεία και Πρόνοια, στον αθλητισμό, στην αναψυχή και στο οδικό δίκτυο.

Στο 4^ο υποκεφάλαιο αναφέρονται τα πολιτιστικά στοιχεία του Δήμου και ειδικότερα οι αρχαιολογικοί χώροι, τα μνημεία, οι Ναοί, τα έθιμα, οι εκδηλώσεις, τα πνευματικά κέντρα, οι σύλλογοι και η πολεοδομική και χωροταξική διάρθρωση των οικισμών.

Στο 4^ο κεφάλαιο το οποίο χωρίζεται σε 6 υποκεφάλαια γίνεται αναφορά στον τουρισμό, στα στοιχεία και στα χαρακτηριστικά του. Ειδικότερα:

Στο 1^ο υποκεφάλαιο αναφέρονται κάποια στοιχεία για τον τουρισμό και το προϊόν αυτού.

Στο 2^ο υποκεφάλαιο αναφέρονται τα κριτήρια μορφών τουρισμού.

Στο 3^ο υποκεφάλαιο αναφέρονται τα στοιχεία και τα χαρακτηριστικά του ζητούμενου τουρισμού τα οποία περιλαμβάνουν το χώρο, και το ανθρωπογενές περιβάλλον.

Στο 4^ο υποκεφάλαιο αναφέρονται τα πακέτα των τουριστικών δραστηριοτήτων σχετικά με το τι είναι και πώς μπορεί να τα εκμεταλλευτεί ο τουρίστας.

Στο 5^ο υποκεφάλαιο αναφέρονται οι γενικές προδιαγραφές των υπηρεσιών και των προϊόντων σχετικά με τις γενικές αρχές που σχετίζονται μ' αυτά και τις εφαρμογές αυτών.

Τέλος στο 6^ο υποκεφάλαιο αναφέρονται οι ομάδες στόχοι και τα χαρακτηριστικά τους, δηλαδή στις ομάδες που μπορούν να χωριστούν οι τουρίστες ανάλογα με την ηλικία τους και τις δραστηριότητες της κάθε ομάδας.

ΦΑΣΗ Β΄:

Στο *1^ο κεφάλαιο* της φάσης αυτής αναφέρονται οι προτάσεις για την ήπια τουριστική ανάπτυξη του Δήμου, δηλαδή οι ήπιες μορφές τουρισμού όπως ο πολιτιστικός, ο αθλητικός, ο αναψυχικός και οι δραστηριότητες αυτών.

Στο *2^ο κεφάλαιο* αναφέρονται οι παράγοντες οι οποίοι περιορίζουν την τουριστική ανάπτυξη όπως: η καταστροφή των δασικών εκτάσεων από την υλοτομία, από πυρκαγιά, η ρύπανση των ακτών από απορρίμματα, η ρύπανση των εδαφών από φυτοφάρμακα ή από τα βιομηχανικά απορρίμματα κ.λπ.

Στο *3^ο κεφάλαιο* γίνεται αναφορά για τους περιβαλλοντικούς περιορισμούς και ειδικότερα στις προδιαγραφές προστασίας του περιβάλλοντος, στο καθεστώς προστασίας και στην εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Στο *4^ο κεφάλαιο* αναφέρονται η στρατηγική και οι στόχοι του προγράμματος δηλαδή οι στόχοι οι οποίοι θα είναι καταλυτικοί για την ανάπτυξη του τουρισμού στο Δήμο.

Στο *5^ο κεφάλαιο* αναφέρεται η ανάλυση του προγράμματος της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, δηλαδή το πρόγραμμα το οποίο περιγράφεται δίνεται ως ένα πακέτο υποπρογραμμάτων τα οποία αναλύονται λεπτομερειακά και προέκυψαν από την αναγκαιότητα της δημιουργίας των κατάλληλων υποδομών και της προβολής των ήδη υφιστάμενων, κυρίως για την προσέλκυση και την εξυπηρέτηση των τουριστών στην περιοχή του Δήμου Παναγίας.

Στο *6^ο κεφάλαιο* γίνεται αναφορά στην ιεράρχηση των δράσεων οι οποίες οι οποίες προτείνονται για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη επιτυχία της ανάπτυξης του αγροτουρισμού και των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στο Δήμο Παναγίας.

Στο *7^ο κεφάλαιο* παρουσιάζεται ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος, ο οποίος ανέρχεται στο ποσό των **1.060.600.000 δρχ. ή 3.112.546 €**.

Τέλος στο *8^ο κεφάλαιο* γίνεται μια συνοπτική αναφορά στο ιστορικό της μελέτης δηλαδή πως ξεκίνησε, ποια ήταν τα κίνητρα κ.λπ. Επίσης παρουσιάζονται τα συμπεράσματα και οι προτάσεις που προέκυψαν κατά την διάρκεια της μελέτης.

ΦΑΣΗ Α'

1.1. Το προφίλ του δήμου:

Η περιοχή του δήμου Παναγίας περιλαμβάνει τις πρώην κοινότητες Μ. Παναγίας, Γοματίου και Πυργαδικίων. Γεωγραφικά καταλαμβάνει το Νότιο τμήμα του Βορειοανατολικού τμήματος του Νομού Χαλκιδικής. Έχει έκταση 205.000 στρεμμάτων, με πληθυσμό (απογραφή 2001) 3.960 κατοίκων και συνορεύει:

α) Βόρεια με το δήμο Αρναίας, β) ανατολικά με το δήμο Σταγίρων – Ακάνθου, γ) δυτικά με το δήμο Πολυγύρου, νοτιοδυτικά με το δήμο Σιθωνίας ενώ νότια βρέχεται από το Κόλπο του Αγίου Όρους. Για τον ακριβή προσδιορισμό της θέσης, της έκτασης, των ορίων και χρήσεων γης της περιοχής του Δήμου επισυνάπτεται χάρτης στο παράρτημα της μελέτης.

1.1.1. Η φυσιογνωμία των οικισμών:

Οι οικισμοί οι οποίοι αποτελούν το δήμο Παναγίας, είναι αξιόλογοι σε μεγάλο βαθμό, αποτέλεσμα της μακροχρόνιας εξέλιξής τους. Επίσης εδώ αξίζει να αναφέρουμε ότι έχουν χαρακτηριστεί στο μεγαλύτερο μέρος τους ως ιστορικοί οικισμοί, σαν συγκεκριμένες εκφράσεις των κοινωνιών που τις διαμόρφωσαν.

Οι οικισμοί διαθέτουν ενδιαφέρουσα και αντιπροσωπευτική φυσιογνωμία αγροτικών οικισμών της ενδοχώρας της Χαλκιδικής. Επίσης κύρια χαρακτηριστικά τους παρατηρούνται ως προς την τοπογραφία όπου εντάσσονται, την τυπολογία του πολεοδομικού σχεδίου τους τον τύπο – μορφή του ανοικτού χώρου, την κυρίαρχη μορφολογία των κτιρίων τους κ.λπ.

Οικισμός Μεγ. Παναγίας: Ο οικισμός της Μεγ. Παναγίας είναι προϋφιστάμενος του 1923, έχει οροθετημένη έκταση και το σύνολο του παλιού οικισμού και της επέκτασης φτάνει τα 1.080 στρέμματα περίπου. Η συνολική έκταση του οικισμού είναι 141.000. Είναι ορεινός οικισμός και αναπτύσσεται ομοκεντρικά ως προς το λειτουργικό του κέντρο, μέσα στην κοιλάδα που δημιουργείται στο σημείο όπου βρίσκεται ο οικισμός αυτός. Έχει πληθυσμό (απογραφή 2001) 2.749 κατοίκων και είναι η έδρα του δήμου.

Οικισμός Γοματίου: Ο οικισμός του Γοματίου είναι τοποτηρητής της περιοχής επί ιδιοκτησίας του Αγίου Όρους. Είναι πεδινός οικισμός με πρόσβαση στη θαλάσσια περιοχή του Σιγγιτικού κόλπου. Το Δημοτικό Διαμέρισμα (Δ.Δ.) Γοματίου περιλαμβάνει και τους οικισμούς Δεβελικίου και Πύργου. Έχει έκταση 46.000 στρέμματα με πληθυσμό (απογραφή 2001) 639 κατοίκων και πρόκειται για λόφο με θαμνώδη και δασώδη κάλυψη ο οποίος διαθέτει καλές συνθήκες υγρασίας. Παρόλο που διαθέτει παραλιακές εκτάσεις δεν είναι τουριστικά αναπτυγμένη, προσπαθεί όμως να επιταχύνει τους ρυθμούς ανάπτυξης και την ανάδειξη της πολιτιστικής του κληρονομιάς.

Οικισμός Πυργαδικίων: Ο οικισμός των Πυργαδικίων είναι ο μόνος παραθαλάσσιος οικισμός της περιοχής. Έχει έκταση 18.000 στρέμματα και πληθυσμό 572 κατοίκους. Διαθέτει φυσικό λιμάνι στο Σιγγιτικό κόλπο, έντονη τοπογραφία που τον καθιστά προνομιακό από άποψη οικιστικής καταλληλότητας, με εξαιρετικό κλίμα και με μηδέν υγρασία στη στάθμη της θάλασσας. Πρόκειται για έναν ιστορικό οικισμό που μέχρι πρότινος διασωζόταν σημαντικό τμήμα του παλαιού ιστού. Η όψη και το μέγεθος του πληθυσμού άλλαξε δραματικά μετά τη διάνοιξη του δρόμου και την οριοθέτησή του το 1987 που πυροδότησαν μια γρήγορη ανάπτυξη. Αποτέλεσμα αυτής της ανάπτυξης είναι η υποδομή και οι υπηρεσίες να μην καλύπτουν τον διευρυμένο πλέον οικισμό.

1.2. Το πλαίσιο της μελέτης :

Η σύγχρονη και ευρέως διαδεδομένη μορφή μαζικού τουρισμού τις τελευταίες δεκαετίες, παρόλο τον καθοριστικό ρόλο που κατέχει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, συνετέλεσε στην δημιουργία αρκετών, κυρίως κοινωνικών, πολιτιστικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Η μαζική παρουσία ατόμων σε μία περιοχή, που ασκούν πιέσεις εξαιτίας των πολλαπλών τουριστικών δραστηριοτήτων που αναπτύσσουν, έκανε αναγκαία την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Πρόκειται για μορφές τουρισμού, οι οποίες ενσωματώνονται στον οικολογικό και κοινωνικό ιστό των αγροτικών κοινοτήτων, δεν καταστρέφουν το περιβάλλον, ευνοούν την επαφή με τη φύση και εναρμονίζουν τις σχέσεις μεταξύ πόλης και υπαίθρου συμβάλλοντας συγχρόνως και στην κοινωνικοοικονομική ενίσχυση και ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών.

Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού είναι ο οικολογικός τουρισμός, ο περιηγητικός, ο αθλητικός, ο ορειβατικός, ο πολιτιστικός, ο εκπαιδευτικός, ο τουρισμός περιπέτειας και ο αγροτουρισμός. Οι κυριότερες από αυτές, οι οποίες μπορούν να συμπεριλάβουν και τις υπόλοιπες είναι ο αγροτουρισμός και ο οικολογικός τουρισμός.

Με τον όρο **αγροτουρισμό**, καλούμε εκείνη την ειδική μορφή τουρισμού η οποία χαρακτηρίζεται από μία προσπάθεια να συνδεθεί η γεωργία με τον τουρισμό με διαφορετικούς οργανωτικά και λειτουργικά τρόπους, με στόχο αφενός να την αμοιβαία ωφέλεια και αφ' ετέρου την διατήρηση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στην ύπαιθρο.

Σημαντικά χαρακτηριστικά του αγροτουρισμού ως οικονομική δραστηριότητα είναι τα ακόλουθα:

- ❖ Η συμμετοχή του αγροτουρίστα σε κοινές δραστηριότητες με τους ντόπιους.
- ❖ Η συμβολή στη δημιουργία απορρόφησης τοπικών (αγροτικών κυρίως) προϊόντων με αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός πρόσθετου εισοδήματος του αγρότη ή άλλων τοπικών φορέων (συνεταιρισμοί γυναικών, κ.λπ).
- ❖ Η ενεργοποίηση των γυναικών που συνήθως ασχολούνται με την

αγροτουριστική μονάδα λόγω αντικειμένου και διατιθεμένου χρόνου.

- ❖ Η ύπαρξη μιας αγροτικής εκμετάλλευσης σε οργανωμένο χώρο που αποτελεί και το κίνητρο των αγροτουριστών.
- ❖ Η άμεση επαφή του αγροτουρίστα και του ντόπιου.

Οι περιορισμοί, οι δυνατότητες και οι ανάγκες των διαφόρων περιοχών έχουν δημιουργήσει μια σειρά από διαφοροποιήσεις στα χαρακτηριστικά της οργάνωσης και της λειτουργίας των διαφόρων αγροτουριστικών μονάδων οι οποίες έχουν οδηγήσει σε μια ποικιλία αγροτουριστικών δραστηριοτήτων που μερικές από αυτές ίσως ξεφεύγουν από τον καθαρό αγροτουρισμό. Οι πλέον χαρακτηριστικές διαφοροποιήσεις είναι οι ακόλουθες:

- * ***Αγροτουρισμός σε αγροκτήματα όπου ο αγροτουρίστας διαμένει στο οίκημα με τους ιδιοκτήτες και μοιράζεται το φαγητό τους.***

Αποτελεί την πλέον καθαρή μορφή με μεγάλη ιστορία στις κεντρικές και βόρειες Ευρωπαϊκές χώρες. Απευθύνεται σε τουρίστες χαμηλού εισοδήματος ή σε φανατικούς του είδους.

- * ***Αγροτουρισμός σε αγροκτήματα όπου ο αγροτουρίστας διαμένει σε διαφορετικό οίκημα από τους ιδιοκτήτες.***

Αποτελεί την πλέον συμπαθή μορφή και παρουσιάζει μεγάλη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια, κυρίως γιατί επιτρέπει την διατήρηση του ιδιωτικού του ιδιωτικού χώρου και των ιδιοκτητών και των τουριστών. Απαιτεί αρκετά σημαντική επένδυση και μια εκτεταμένη αγροτική εκμετάλλευση.

- * ***Αγροτουρισμός με διαφόρων μορφών camping σε αγροκτήματα.***

Αποτελεί την πλέον φθηνή μορφή αγροτουρισμού. Απευθύνεται κυρίως σε νέους και νέες, οικογενειάρχες με παιδιά και σε φυσιολάτρες. Ο αγρότης παρέχει χώρους υγιεινής και υποδομή υποστήριξης. Πολλές φορές συνδυάζεται με λειτουργία ενός μικρού εστιατορίου. Αρκετά διαδεδομένη μορφή σε ελαιώνες στα ελληνικά νησιά.

- * ***Αγροτουρισμός σε προστατευόμενους περιβαλλοντικά χώρους, όπου ο αγροτουρίστας διαμένει σε οικίσκους ή σκηνές.***

Αποτελεί μια μορφή που παρουσιάζει αυξητικές τάσεις στην Ευρώπη. Οι εγκαταστάσεις είναι συνήθως κοινοτικές ή συνεταιριστικές (με συμμετοχή των τοπικών δημοτικών διαμερισμάτων ή κοινοτήτων, όπου υπάρχουν) και οι παρεχόμενες υπηρεσίες συνδυάζονται με άλλες μορφές τουρισμού (οικολογικός, αθλητικός, κ.λπ). Η μορφή αυτή παρουσιάζει ιδιαίτερα οικονομικά πλεονεκτήματα κυρίως λόγω των ιδιοκτησιακών χαρακτηριστικών των εγκαταστάσεων.

- * ***Αγροτουρισμός σε αγροτουριστικά συγκροτήματα συνεταιριστικής μορφής.***

Οι εγκαταστάσεις αποτελούν συνήθως ιδιοκτησία ή είναι διαχειριζόμενες από ένα αγροτικό συνεταιρισμό συνήθως με μέλη

αποκλειστικά ή κατά το μεγαλύτερο μέρος γυναίκες. Συνδυάζεται συνήθως με μια παραγωγική δραστηριότητα τοπικών προϊόντων από τα μέλη του συνεταιρισμού που προωθούνται με διάφορους τρόπους (από προσωπικές πωλήσεις, από εκθετήρια, κ.λπ). Αποτελεί μια μορφή αρκετά γνώριμη στην Ελλάδα (Συνεταιρισμός Πέτρας, Αμπελακίων, κ.λπ). Η μορφή αυτή συνδυάζεται και με προώθηση των τοπικών πολιτιστικών στοιχείων.

- * ***Αγροτουρισμός σε οικισμούς παραδοσιακού χαρακτήρα που δομούνται ειδικά για το σκοπό αυτό, ή με αναβίωση ολόκληρων εγκαταλελειμμένων χωριών.***

Αποτελεί μια αμφισβητούμενη, από πολλούς, μορφή αγροτουρισμού με υψηλές επενδυτικές απαιτήσεις που μπορούν να γίνουν μόνο από δημόσιους (Οικισμός Ε.Ο.Τ. στη Βάθεια) ή ισχυρούς οικονομικά ιδιωτικούς φορείς (αναβίωση κρητικών εγκαταλελειμμένων χωριών από ιδιωτικές επιχειρήσεις στην Κρήτη). Κυριαρχεί το φολκlorικό στοιχείο αλλά λείπουν οι αγρότες. Οι μονάδες αυτές αν και εκμεταλλεύονται τα τοπικά στοιχεία μιας περιοχής, συνήθως αφήνουν ελάχιστα οικονομικά οφέλη τα οποία περιορίζονται στην απασχόληση προσωπικού και πιθανή αγορά τοπικών προϊόντων. Η μορφή αυτή αποτελεί μάλλον μια προσπάθεια του μαζικού τουρισμού να εισέλθει στην αγορά του αγροτουρισμού. Απευθύνεται σε τουρίστες με σχετικά οικονομική άνεση, δεδομένου ότι το κόστος διαμονής εξαρτάται από τις παράλληλα προσφερόμενες υπηρεσίες.

Με τον όρο οικοτουρισμό (οικολογικό τουρισμό), καλούμε οποιοδήποτε περιβαλλοντικά προσανατολισμένο περιηγητικό πρόγραμμα, το οποίο το οποίο βασίζεται σε φυσικά και αρχαιολογικά αξιοθέατα. Με την ευρύτερη έννοια περιλαμβάνει και πολιτιστικούς χαρακτήρες των τοπικών κοινωνιών ως μέρος του ευρύτερου φυσικού περιβάλλοντος. Ο οικοτουρισμός πρέπει να είναι επωφελείς προς τους φυσικούς πόρους που τον στηρίζουν (δάση, υγρά τοπία, άγρια ζωή). Το φυσικό περιβάλλον μέσα στο οποίο εξασκείται η δραστηριότητα πρέπει να αποκομίζει συνολικά όφελος από αυτήν, πέρα από τα κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά ή επιστημονικά οφέλη που αποκομίζει η ευρύτερη περιοχή.

Οι κυριότερες μορφές οικοτουρισμού που έχουν αναπτυχθεί στην Ευρώπη αφορούν:

- ◆ επισκέψεις σε εθνικά πάρκα,
- ◆ επισκέψεις σε γεωλογικούς σχηματισμούς,
- ◆ επισκέψεις σε περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους,
- ◆ επισκέψεις παρατήρησης χλωρίδας και πανίδας και
- ◆ επισκέψεις παρατήρησης θαλάσσιων οικοσυστημάτων

Ως σημαντικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη οικοτουριστικών δραστηριοτήτων θεωρούνται οι ακόλουθες:

- Η ύπαρξη ενός περιβάλλοντος καθαρού και υψηλής ποιοτικής στάθμης.
- Η επαφή των τουριστών με τα διάφορα βιοτικά και αβιοτικά στοιχεία τη φύσης της περιοχής με σκοπό την ανακάλυψη των εμπειριών που προκύπτουν από τις ήπιες μεθόδους επαφής με την φύση και την εξερεύνησή της.
- Ο συνδυασμός με αθλητικό τουρισμό σε ειδικές προς τούτο αθλητικές εγκαταστάσεις (στις περισσότερες περιπτώσεις ο αθλητισμός αποτελεί και το ισχυρότερο κίνητρο).
- Οι εγκαταστάσεις οικοτουρισμού να συνορεύουν με σημαντικές οικολογικά περιοχές και τοπία ή να βρίσκονται μέσα στα όριά τους.
- Ο συνδυασμός με αγροτουρισμό για διαμονή.
- Ο συνδυασμός με πολιτικό τουρισμό που οδηγεί σε ενδιαφέροντα αποτελέσματα.

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, οι περιορισμοί, οι δυνατότητες και οι ανάγκες των διαφόρων περιοχών οδηγούν σε μια σειρά από δυνατές δραστηριότητες στα πλαίσια άσκησης του τουρισμού, οι οποίες μπορούν να υλοποιηθούν στην κάθε περιοχή όπως:

- ✱ Πεζοπορία σε σεσημασμένα μονοπάτια,
- ✱ περιηγήσεις με μοτοσικλέτα,
- ✱ ιππασία,
- ✱ περιηγήσεις εκτός δρόμου,
- ✱ παρατηρήσεις χλωρίδας και πανίδας,
- ✱ περιηγήσεις σε θάλασσα ή λίμνη,
- ✱ περιηγήσεις για πολιτιστικούς σκοπούς,
- ✱ σπηλαιολογία,
- ✱ καταδύσεις, κ.λπ.

Ιδανική περιοχή με δυνατότητες ανάπτυξης τέτοιων τουριστικών δραστηριοτήτων αποτελεί και ο Δήμος Παναγίας, αφενός εξαιτίας του τοπίου του χώρου στον οποίο εκτείνεται, το οποίο διατηρεί ακόμα τη φυσική του ομορφιά και αφετέρου εξαιτίας της ιδιαιτερότητας που παρουσιάζει το ανάγλυφο της περιοχής, συγκεντρώνοντας όλες τις προϋποθέσεις για την επιτυχή ανάπτυξη αυτών των μορφών τουρισμού.

1.3. Περιοχή μελέτης:

Περιοχή μελέτης αποτελεί ο Δήμος Παναγίας Χαλκιδικής, ο οποίος βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του Νομού. Ο εν λόγω Δήμος, συστάθηκε σύμφωνα με τον Ν. 2539/97 «Περί συγκρότησης της Πρωτοβάθμιας τοπικής Αυτοδιοίκησης» και λειτουργεί από 1/1/1999 αποτελούμενος από τα δημοτικά διαμερίσματα (τέως κοινότητες) Γοματίου, Μεγ. Παναγίας και Πυργαδικίων με έδρα τον οικισμό της Μεγ. Παναγίας.

Η γεωγραφική θέση την οποία κατέχει ο Δήμος Παναγίας (όπως φαίνεται και από τον χάρτη που επισυνάπτεται στο παράρτημα της

μελέτης) του επιτρέπει να γίνεται δέκτης ενός σημαντικού αριθμού, διερχόμενων κυρίως τουριστών, καθώς το οδικό του δίκτυο είναι ο πλησιέστερος τρόπος μετάβασης από τη Σιθωνία προς το Άγιο Όρος και αντίθετα. Επίσης εναλλακτική διαδρομή αποτελεί για τους οδηγούς, που είναι λάτρεις της φύσης οι οποίοι πορεύονται από Αρναία προς Ιερισσό και θέλουν να αποφύγουν την εθνική οδό, ο κατά πέντε χιλιόμετρα συντομότερος επαρχιακός δρόμος ο οποίος διέρχεται από το Δημοτικό διαμέρισμα Μεγ. Παναγίας και το δημοτικό διαμέρισμα Γοματίου.

2. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

2.1. Γενικά στοιχεία

2.1.1. Μορφολογία:

Το ανάγλυφο του Δήμου Παναγίας είναι πλούσια διαμορφωμένο, ξεκινώντας από τα μηδενικά υψόμετρα στις ακτές του Κόλπου του Αγίου Όρους (Σιγγιτικού) και φτάνοντας έως αυτό των 913 μέτρων στην περιοχή «Καστέλι» στα βόρεια του Δήμου.

Οι χαρακτηριστικές εξάρσεις «Τικάρα» (761μ.), «Σκουριές» (658μ.), «Τσίτση» (738μ.), «Αρβανίτης» (668μ.), «Κρασιά» (816μ.), «Ανεμόμυλος» (597μ.), «Παϊβούνι» (523μ.) και «Καστέλι» (913μ.) οι οποίες εκτείνονται κυρίως στη βόρεια και ανατολική περιοχή του Δήμου, την καθιστούν ημιορεινή.

Σε αντίθεση οι νότιες και ανατολικές εκτάσεις έχουν χαμηλότερο υψόμετρο και συνθέτουν ένα πιο ήπιο ανάγλυφο, το οποίο χαρακτηρίζεται ως πεδινό, κυρίως στις περιοχές νότια των δημοτικών διαμερισμάτων Γοματίου και Μεγ. Παναγίας όπου υπάρχουν συμπαιγίες εκτάσεις, ενώ ως λοφώδες – ημιορεινό στις υπόλοιπες εκτάσεις.

Ο βαθμός της δασοκάλυψης δεν έχει επιτρέψει μέχρι σήμερα, σύμφωνα με τη διαχειριστική μελέτη των δημοσίων δασών Αρναίας (1994 – 2003), την δημιουργία καταστρεπτικών χειμάρρων εκτός από τη στερεομεταφοράς και επιφανειακής διάβρωσης που παρουσιάστηκε στην περιοχή του Γοματίου στα τέλη του καλοκαιριού του 1990 μετά από μεγάλη τοπική πυρκαγιά.

2.1.2. Κλιματολογικές συνθήκες:

Για να μελετηθούν οι κλιματικές συνθήκες της περιοχής χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία σταθμών οι οποίοι βρίσκονται στην Αρναία , στο Νέο Μαρμαρά και στη Μεγ. Παναγία τα οποία παρατίθενται στα παραρτήματα.

Η επιλογή των συγκεκριμένων σταθμών έγινε με βάση αφενός την σχετικά μικρή χιλιομετρική απόσταση από την περιοχή της μελέτης (σταθμός Αρναίας και Μεγ. Παναγίας) και αφετέρου το παρόμοιο υψόμετρο και ανάγλυφο (σταθμός Νέου Μαρμαρά).

Ο σταθμός της Αρναίας είναι μετεωρολογικός και τα στοιχεία το αναφέρονται στο χρονικό διάστημα από το 1978 έως το 1997. Απέχει 8 χιλιόμετρα από τα βορειοδυτικά όρια του Δήμου και βρίσκεται σε υψόμετρο 760 μέτρων. Διαθέτει βροχόμετρο, χιονογράφο, ηλιογράφο, όργανα μέτρησης θερμοκρασίας αέρα, υγρασίας, εξάτμισης και θερμοκρασίας εδάφους.

Ο σταθμός του Νέου Μαρμαρά είναι επίσης μετεωρολογικός και τα στοιχεία του αναφέρονται στο χρονικό διάστημα από 1969 έως 1975. Απέχει 37 χιλιόμετρα από το δημοτικό διαμέρισμα Πυργαδικίων και διαθέτει βροχόμετρο, και όργανα μέτρησης θερμοκρασίας αέρα και υγρασίας.

Ο σταθμός της Μεγάλης Παναγίας είναι βροχομετρικός διαθέτοντας βροχόμετρο και βροχογράφο. Βρίσκεται σε υψόμετρο 440

μέτρων και τα στοιχεία αφορούν το χρονικό διάστημα 1975 - 1993.

Βάσει των στοιχείων των σταθμών κατασκευάστηκαν τα παρακάτω ομβροθερμικά διαγράμματα

Από την ανάλυση των μετρήσεων των σταθμών προκύπτουν τα ακόλουθα αποτελέσματα :

- Η μέση ετήσια θερμοκρασία αέρος ανέρχεται σε 15,63 °C για το σταθμό Μαρμαρά με μέση μέγιστη μηνιαία θερμοκρασία τους 24,45 °C τον μήνα Αύγουστο και ελάχιστη τους 7,87 °C τον Ιανουάριο. Στο σταθμό Αρναίας η μέση ετήσια θερμοκρασία αέρος ανέρχεται σε 12,50 °C με μέση μέγιστη μηνιαία θερμοκρασία τους 22,90 °C τον μήνα Ιούλιο και τους 2,60 °C τον μήνα Ιανουάριο.
- Το μέσο ετήσιο ύψος βροχής ανέρχεται στα 650mm για το σταθμό της Αρναίας με μέγιστη μηνιαία τιμή τον Δεκέμβριο (91 mm) και ελάχιστη τον Σεπτέμβριο (31 mm), ενώ στο σταθμά του Μαρμαρά το μέσο ετήσιο ύψος βροχής είναι 439,17 mm με μέγιστο αυτό του Μαρτίου (60,29mm) και ελάχιστο αυτό του Νοεμβρίου (17,96mm). Όσο αφορά το σταθμό της Μεγάλης Παναγίας το μέσο ετήσιο ύψος βροχής ανέρχεται σε 604,03 mm.

- Η μέση σχετική υγρασία στο σταθμό του Μαρμαρά ανέρχεται σε 72,451 με μέγιστη αυτή του Ιανουαρίου 79,721 και ελάχιστη αυτή του Αυγούστου 63,93. Στο σταθμό της Αρναίας η μέση σχετική υγρασία κυμαίνεται από 65% τον Ιούλιο έως 86% το Δεκέμβριο έχοντας ως μέση τιμή αυτή των 76%.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία το κλίμα της περιοχής μελέτης έχει τα στοιχεία εύκρατου μεσογειακού κλίματος με ήπιους χειμώνες και δροσερά καλοκαίρια. Από βιοκλιματική πλευρά βρίσκεται στην «εύκρατη υπόυγη» βιοκλιματική ζώνη.

2. 1.3. Χρήσεις γης

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Σ.γ.Ε. (1991), η κατανομή της συνολικής έκτασης των δημοτικών διαμερισμάτων Γοματίου, Μεγάλης Παναγίας και Πυργαδικίων, δίνεται στον πίνακα 2,1.3.1 που ακολουθεί

Από την ανάλυση του πίνακα συμπεραίνουμε ότι:

- οι βοσκότοποι σε όλα τα δημοτικά διαμερίσματα καταλαμβάνουν την μεγαλύτερη επιφάνεια με ποσοστό 43,65%, 41,60% και 53,89% για το Γομάτι, τη Μεγάλη Παναγιά και τα Πυργαδικία αντίστοιχα. Πρόκειται ουσιαστικά για υποβαθμισμένες δασικές εκτάσεις οι οποίες χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής προκειμένου να βελτιωθούν και να ανορθωθούν τόσο για περιβαλλοντικούς όσο και για αισθητικούς λόγους,
- η οικιστική γη και οι εκτάσεις Οι οποίες είναι καλυμμένες με νερό καταλαμβάνουν το μικρότερο ποσοστό της έκτασης της περιοχής του Δήμου, δεδομένου ότι αφενός αυτός δεν είναι οικιστικά ανεπτυγμένος και αφετέρου ότι δεν υπάρχει καμία μεγάλη υδατοσυλλογή,
- η γεωργική γη καταλαμβάνει ένα μικρό σχετικά ποσοστό 13,62% και 17,98%, για το Γομάτι και τη Μεγάλη Παναγιά αντίστοιχα ενώ ένα σημαντικό 45,07% για τα Πυργαδικία

Μελέτη ανάπτυξης αγροτουρισμού και εναλλακτικών μορφών τουρισμού στο Δήμο Παναγίας

α/α	Δημοτικό Διαμέρισμα	Χρήσεις γης														Σύνολο	
		Καλλιεργούμενες εκτάσεις		Δάσος		Βοσκότοποι				Έκταση καλυμμένη με νερό		Έκταση οικισμών		Άλλες εκτάσεις			
						Δημοτικοί ή κοινοτικοί		Ιδιωτικοί και άλλοι									
		στρ.	(%)	στρ.	(%)	στρ.	(%)	στρ.	(%)	στρ.	(%)	στρ.	(%)	στρ.	(%)	στρ.	(%)
1	Μεγ. Παναγίας	19.800	17,98	43.600	39,60	-	-	45.800	41,60	300	0,27	600	0,55	-	-	110.100	53,73
2	Γοματίου	10.300	13,62	31.700	41,93	32.100	42,46	900	1,91	200	0,27	400	0,53	-	-	75.600	36,90
3	Πυργαδικίων	8.700	45,07	-	-	10.100	52,33	300	1,56	-	-	200	1,04	-	-	19.300	9,42
Σύνολο Δήμου		38.800	18,94	75.300	36,75	42.200	20,60	47.000	22,94	500	0,24	1200	0,59	-	-	204.900	100,00

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

2.2. Φυσικοί πόροι:

Οι φυσικοί πόροι είναι παραγωγικές δυνάμεις ή το αποτέλεσμα των παραγωγικών δυνάμεων που υπάρχουν και δρουν στο φυσικό περιβάλλον και που μπορούν ή θα μπορέσουν να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη των αναγκών του ανθρώπου. Κυριότεροι φυσικοί πόροι θεωρούνται οι εξής:

- ☛ η χλωρίδα και η πανίδα,
- ☛ το υδατικό δυναμικό,
- ☛ οι ορυκτές πρώτες ύλες,
- ☛ οι φυσικοί πόροι ήπιων μορφών ενέργειας (ήλιος, άνεμος, υδατοπτώσεις κ.λπ)
- ☛ η αγροτική γη

2.2.1. Χλωρίδα – Βλάστηση:

Οι δασικές εκτάσεις της περιοχής για την οποία γίνεται η μελέτη διακρίνονται φυσιογνωμικά, οικολογικά και χλωριστικά σε τρεις ζώνες βλάστησης:

- ⊕ Η πρώτη, η ευμεσογειακή (*Quercetalia ilicis*), εκδηλώνεται με δύο υποζώνες:
  - την *Oleo-ceratonion*, και συγκεκριμένα τον αυξητικό χώρο *Oleolentiscetum*, ο οποίος καταλαμβάνει τα παράλια του Γοματίου και αναπτύσσεται σε υψόμετρο 0-100 μέτρων με χαρακτηριστικά είδη τα: *Oleoeuropae* v. *Silvestris* (ελιά), *Pistacea lentiscus* (Σχίνος), *Pistacea terebinthus*, *Phylirea media* (Φιλίκι), *Calycotomae vilosa* (Ασπάλαθος), *Phylirea latifolia*, *Erica verticilata* (Χαμορίκι), *Myrtus communis* (Μυρτιά), *Quercus coccifera* (Πρίνος), *Lonicera etrusca* (Λοντισέρα), *Smilax aspera* και *Styrax officinalis*.
  - την *Quercion ilicis* με τον αυξητικό χώρο *Ornoquercetum ilicis* η οποία εκτείνεται στο νότιο τμήμα του Συμπλέγματος των Δημοσίων Δασών Αρναίας, από τον άξονα της Μεγ. Παναγίας Γοματίου και μέχρι την παραλία, ενώ το υπερθαλάσσιο ύψος της κυμαίνεται μεταξύ 50 και 300 μέτρων. Τα κυρίαρχα είδη τα οποία συναντώνται είναι τα: *Quercus ilex* (Αριά), *Fraxinus ornus* (Φράζος), *Arbutus unedo* (Κουμαριά), *Erica arborea*, *Phylirea media* (Φιλίκι), *Quercus pubescens* (Χνοώδεις Δρύς), *Calicotomae vilosa* (Ασπάλαθος), *Erica verticilata* (Χαμορίκι), *Spartium junseum* (Σπαρτό). Στον ίδιο χώρο περιλαμβάνονται παρακλιματικοί αυτοφυείς πληθυσμοί Χαλεπιού Πεύκης.
- ⊕ Η δεύτερη ζώνη, παραμεσογειακή (*Quercetalia pubescentis*), διαδέχεται την προηγούμενη ζώνη στην κατά ύψος εξάπλωσής της και εκδηλώνεται με την υποζώνη *Ostryo carpinion* και συγκεκριμένα τον αυξητικό χώρο *Cocciferetum* σε νησίδες στην περιοχή της Μεγ. Παναγίας με χαρακτηριστικά είδη τα *Quercus coccifera* (Πρίνος), *Carpinus orientalis* (Γαύρος), *Ostrya*

carpinifolia (Οστρά) και *Fraxinus ornus* (Φράζος).

- ⊕ Η τρίτη ζώνη είναι η υγρόφιλη και συναντάται στην παρόχθια ζώνη των λιμνών, ποταμών και γενικά εκτάσεων οι οποίες είναι κατακλυσμένες με νερό. Κυριαρχούν τα είδη *Salix sp* (Ιτιά), *Populus sp* (Λεύκη), *Platanus orientalis* (Πλάτανος) και *Alnus glutinosa* (Κλήθρο).

Οι εκτεταμένες αποψιλωτικές υλοτομίες, η υπερβόσκηση ιδίως γύρω από κατοικημένες περιοχές, οι έρπουσες πυρκαγιές την περίοδο 1949 - 1950, η εκχέρσωση εδαφών και στη συνέχεια εγκατάλειψη λόγω μειωμένης αγροτικής παραγωγής είχαν ως αποτέλεσμα την δημιουργία εκτεταμένων πρεμνοφυών δασών, την υποβάθμιση γύρω από τις κατοικημένες περιοχές και επίσης, την υποβάθμιση της χλωρίδας (εξαφάνιση της Χαλέπιου Πεύκης).

2.2.2. Πανίδα:

Πλήθος ζωικών ειδών συναντάται στην περιοχή της μελέτης, μελέτες όμως για την συστηματική καταγραφή τους δεν έχουν γίνει. Αναφορικά τα κυριότερα από αυτά είναι:

- Θηλαστικά: *ασβός (Meles meles)*, *αγριόχοιρος (Sus scrofa)*, *λύκος (Canis lupus)*, *αλεπού (Vulpes vulpes)*, *τσακάλι (Canis aureus)*, *σκίουρος (Sciurus vulgaris)*, *ζαρκάδι*, *λαγός κ.α.*
- Πτηνά: *κουκουβάγια*, *φασσοπερίστερο (Columba oenas)*, *τριγόνη (Streptopelia turtur)*, *κούκος (Cuculus canorus)*, *κίσσα (Garrulus glandarius)*, *καρακάξα (Pica pica)*, *μπεκάτσα (Gallinago gallinago)*, *γεράκι*, *πελεκάνος*, *κοτσύφι*, *τσίχλα*, *αγριοπερίστερο (Sus oenas)* κ.α.
- Ερπετά (*χελώνα*, *σαύρα*, *σαλαμάνδρα*, *φίδια κ.α.*)
- Έντομα (*ασπόνδυλα*, *λεπιδόπτερα*, *κολεόπτερα κ.α.*)

2.2.3. Υδατικό δυναμικό:

Σύμφωνα με την Διεύθυνση Υδατικού Δυναμικού και Φυσικών Πόρων του Υπουργείου Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας, η υπό μελέτη περιοχή ανήκει στο 10^ο υδατικό διαμέρισμα της Κεντρικής Μακεδονίας και σε τμήματα κυρίως των λεκανών των ποταμών Χαβρία και Ασπρόλακκα. Το πλήθος των ρεμάτων που υπάρχουν στην περιοχή συντελούν στη δημιουργία ενός πλούσιου υδρογραφικού δικτύου δυστυχώς όμως παραμένει κατά το μεγαλύτερο μέρος του ανεκμετάλλευτο. Τα σημαντικότερα από αυτά είναι ο Χαβρίας ποταμός, ο οποίος πηγάζει από το όρος Χολομώντα και εκβάλλει στον Κόλπο της Κασσάνδρας, τα ρέματα «Μεγάλου Λάκκου» και «Βαθύλακκα» που διασχίζουν το Δημοτικό Διαμέρισμα Μεγ. Παναγίας καθώς και τα ρέματα «Πετρένια», «Βέρκος» και «Σμίξη» τα οποία εκβάλλουν στον Κόλπο του Αγίου Όρους, διανύοντας μια πορεία, μέσα από το Δημοτικό Διαμέρισμα Γοματίου. Σύμφωνα με στοιχεία του Δήμου, οι επιφανειακοί υδάτινοι πόροι δεν χρησιμοποιούνται κυρίως εξαιτίας της μικρής

παροχής και επιφανειακής ροής. Η ύδρευση και άρδευση προβλέπεται να καλυφθεί στο μέλλον από την κατασκευή χωμάτινου φράγματος που προτείνεται να γίνει στον «Χαβρία» ποταμό.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι στη θέση «Καμίνι», στο Δημοτικό Διαμέρισμα Γοματίου, υπάρχει ιαματικό νερό το οποίο, εάν αξιοποιηθεί, θα μπορούσε να γίνει πόλος έλξης τουριστών και πηγή εσόδων για το Δήμο.

2.2.4. Ορυκτός Πλούτος:

Στην περιοχή «Σκουριές» του Δήμου η T.V.X. Hellas, ανώνυμη εταιρεία μεταλλείων και βιομηχανίας χρυσού, διεξήγαγε έρευνες για την διαπίστωση της καταλληλότητας του εδάφους και για την ύπαρξη μεταλλευμάτων. Σήμερα στην περιοχή βρίσκεται η ερευνητική στοά, το μεταλλείο όμως ποτέ δεν λειτούργησε.

Εδώ πρέπει να αναφερθεί ότι εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου δεν λειτουργούν λατομεία ή ορυχεία.

2.4.5. Φυσικοί πόροι ήπιων μορφών ενέργειας:

Σε ότι αφορά τους φυσικούς πόρους, οι οποίοι μπορούν να λειτουργήσουν ως πηγές ήπιων μορφών ενέργειας, στην περιοχή της μελέτης αυτοί περιορίζονται στον ήλιο, ο οποίος ήδη χρησιμοποιείται με την εγκατάσταση αντίστοιχων οικιακών συσκευών.

2.3. Υπαρκτές και εν δυνάμει απειλές στο περιβάλλον.

2.3.1. Πιέσεις που ασκούνται στο δασικό οικοσύστημα:

2.3.1.1. Πυρκαγιές

Η περιοχή μελέτης έχει υποστεί ανεπανόρθωτες ζημιές από τις κατά τόπους πυρκαγιές οι οποίες εξερράγησαν σε διάφορα χρονικά διαστήματα.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία του Δασαρχείου Αρναίας, οι πυρκαγιές οι οποίες έχουν ξεσπάσει στην περιοχή από το 1977 – 1996 φαίνονται στον πίνακα 2.3.1.1. που επισυνάπτεται στο παράρτημα.

Από τον πίνακα αυτόν προκύπτει ότι στην περιοχή της μελέτης κατά την εικοσαετία 1977 – 1996 εξερράγησαν 28 πυρκαγιές και κάηκαν συνολικά 17.167 στρ. Όπως παρατηρείται, η περιοχή παρουσιάζει ένα αυξημένο αριθμό πυρκαγιών. Αυτό οφείλεται σε πολλούς παράγοντες, κυρίως στο είδος της βλάστησης η οποία χαρακτηρίζεται από πολύ μεγάλη καυστικότητα και υψηλή ευφλεκτικότητα, στην έλλειψη πυροσβεστικής μονάδας στο Δήμο και στην ελλειπή διάνοιξη δρόμων.

Οι συνέπειες για το περιβάλλον από πυρκαγιά είναι καταστροφικές και πολλές φορές μη αναστρέψιμες. Η έγκαιρη πρόληψη και άμεση καταστολή τις περισσότερες φορές αποτρέπει την έναρξη και εξάπλωση της φωτιάς.

2.3.1.2. Βόσκη:

Το πιο σημαντικό πρόβλημα των δασικών εκτάσεων της περιοχής της μελέτης είναι η ανεξέλεγκτη άσκηση της κτηνοτροφίας στο σύνολο αυτών, κυρίως από κοπάδια αιγοπροβάτων. Οι επιδράσεις των ζώων και κυρίως των αιγών στο δάσος συνιστάται στο ότι βοσκούν και καταπατούν τα νεαρά φυτά εμποδίζοντας δραστικά την αναγέννηση του δάσους, πληγώνουν τους ακραίους και πλάγιους βλαστούς των δενδρυλλίων προκαλώντας κακομορφία και υποβαθμίζοντας την ποιότητα της ξυλείας, προκαλούν ζημιές στον φλοιό και στις ρίζες των δέντρων δημιουργώντας τις κατάλληλες συνθήκες για την ανάπτυξη δευτερογενών προσβολών από έντομα και μύκητες συμπιέζοντας και κορνιοτοποιώντας τα ανώτερα στρώματα του εδάφους.

Το φαινόμενο παρατηρείται σε όλα τα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου, όπου η ανεξέλεγκτη βόσκη έχει οδηγήσει στην υποχώρηση του δάσους, στην αντικατάσταση των ειδών βλάστησης που υπήρχαν με άλλα πιο ανθεκτικά στην βόσκη φυτά (κυρίως πουρνάρια) έχοντας σαν συνέπεια και την αισθητική υποβάθμιση.

2.3.2. Προβλήματα ρύπανσης – μόλυνσης:

Αποχέτευση:

Στο Δ.Δ. της Μεγ. Παναγίας, σύμφωνα με πληροφορίες του Δήμου, υπάρχει αποχετευτικό δίκτυο το οποίο, χωρίς βιολογική επεξεργασία, καταλήγει σε ρέμα νότια του Δ.Δ. της Μεγ. Παναγίας στην αγροτική περιοχή.

Στο Δ.Δ. Γοματίου επικρατεί η ίδια κατάσταση, καθώς τα απόβλητα χύνονται ανεξέλεγκτα σε ρέμα, ευτυχώς όμως έχει ξεκινήσει και βρίσκεται στο τελευταίο στάδιο κατασκευής ο βιολογικός καθαρισμός. Στο Δ.Δ. Πυργαδικίων υπάρχουν κυρίως σηπτικοί βόθροι.

Όπως είναι φανερό, σε όλο το Δήμο, το αποχετευτικό δίκτυο επιβαρύνει το περιβάλλον, ιδιαίτερα κατά τις τουριστικές περιόδους που αυξάνεται ο αριθμός των κατοίκων.

Οι συνέπειες για το περιβάλλον είναι αφενός η σταδιακή οικολογική καταστροφή των ρεμάτων όπου καταλήγουν τα απόβλητα και η επιβάρυνση των τελικών αποδεκτών τους και αφετέρου η υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος των ρεμάτων.

Χωματερές:

Στην περιοχή της μελέτης δεν υπάρχει Χώρος Υγειονομικής Ταφής των Απορριμμάτων (Χ.Υ.Τ.Α.), όμως σύμφωνα με πληροφορίες του Δήμου Χ.Υ.Τ.Α. προβλέπεται να γίνει ένας που θα εξυπηρετεί τους Δήμους Παναγίας, Αρναίας και Σταγίρων – Ακάνθου.

Κάθε Δ.Δ. διαθέτει την δική του χωματερή, όπου γίνεται απλή εναπόθεση των απορριμμάτων, με αποτέλεσμα οι περιοχές αυτές να παρουσιάζουν σημαντικά προβλήματα από άποψη κυρίως υγιεινής αλλά και αισθητικής.

2.3.4. Λατομεία – Ορυχεία:

Όπως προαναφέρθηκε εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου δεν υπάρχουν λατομεία ή ορυχεία. Παρόλα αυτά όμως βρίσκεται κοντά σε περιοχές με έντονη λατομική και μεταλλευτική δραστηριότητα, (Στρατώνι – Ολυμπιάδα) τα παραπροϊόντα των οποίων μολύνουν το φυσικό περιβάλλον. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η αποφυγή της ρύπανσης που πραγματοποιείται στους υδροφόρους ορίζοντες από την είσοδο σε αυτούς διαφόρων ουσιών και κυρίως βαρέων μετάλλων.

2.4. Προστατευόμενες περιοχές

Εντός της περιοχής του Δήμου, σύμφωνα με τον κυνηγετικό οδηγό Μακεδονίας – Θράκης (1999 – 2000), λειτουργούν δύο καταφύγια Άγριας Ζωής: α) Το πρώτο στην περιοχή «Σκουριές» έκτασης 35.000 στρεμμάτων, και καταλαμβάνει τμήματα των Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας, Γοματίου (του Δήμου Παναγίας), Ιερισσού και Σταγίρων (του Δήμου Σταγίρων – Ακάνθου). Το δεύτερο στην περιοχή «Κάμπος» στο Δ.Δ. Πυργαδικίων έκτασης 6.250 στρεμμάτων.

Σύμφωνα με το Ν. 2637/98, εντός των καταφυγίων Άγριας Ζωής απαγορεύεται η θήρα κάθε είδους της άγριας πανίδας, καταστροφή κάθε είδους ζωνών με φυσική βλάστηση, καταστροφή ζωντανών φυτοφρακτών, η αμμοληψία, η αποστράγγιση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση υδάτινων πόρων και η ένταξη τμήματος αυτής σε «ο» λεοδομικό και ρυμοτομικό σχεδιασμό.

Επίσης προβλέπεται η δυνατότητα επί πλέον απαγορεύσεων ή η δυνατότητα να τίθενται όροι ή περιορισμοί με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας στην άσκηση αλιείας, γεωργίας, βοσκής, στις υλοτομίες, στη χρήση προστατευτικών προϊόντων, στη συλλογή και κοπή αρωματικών, ανθοκομικών, μελισσοκομικών, βαφικών και διακοσμητικών φυτών για εμπορικούς σκοπούς.

Όλη η υπόλοιπη έκταση του Δήμου αποτελεί «Ζώνη διάβασης» δηλαδή περιοχή στην οποία επιτρέπεται το κυνήγι από τις 20/8 – 14/9 κάθε κυνηγετικής περιόδου των ειδών: Τριγώνι, Φάσσα, Ορτύκι. Από 15/9 επιτρέπεται το κυνήγι και των λοιπών θηρεύσιμων ειδών.

2.5. Εκτίμηση τοπίου

Η περιοχή του Δήμου παρουσιάζει ξεχωριστό ενδιαφέρον διότι συγκεντρώνει μεγάλο αριθμό τοπίων σε σχετικά μικρή έκταση, πράγμα το οποίο δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για την ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων.

Προς την κατεύθυνση αυτή συμβάλλει ιδιαίτερα και ο τρόπος που τα τοπία αυτά εναλλάσσονται και συνδυάζονται στο χώρο. Η μικρή κλίμακα εναλλαγής των τοπίων δημιουργεί ζώνες με ενδιάμεσες μεταβατικές οικολογικές συνθήκες και μεγάλη αισθητική αξία.

Ο συνδυασμός θάλασσας στα νότια, με τις ορεινές δασώδεις περιοχές, σε μικρή απόσταση, στα βόρεια δρα πολλαπλασιαστικά στην αισθητική αξία του τοπίου, καθώς διαφοροποιείται συνεχώς η χλωρίδα,

η πανίδα και το ανάγλυφο. Παρατηρείται γενικά μια ποικιλότητα η οποία δημιουργεί αντιθέσεις χρώματος, γραμμής, υφής και μορφών.

Τοπία πανοραμικά, δίνουν δυνατότητα για παρατήρηση προς όλες τις κατευθύνσεις, τοπία χαρακτηριστικών μορφών κάνουν την εμφάνισή τους κατά θέσεις προβάλλοντας γεωλογικούς σχηματισμούς και αξιοσημείωτες από άποψη αισθητικής ροές ρεμάτων, καθώς και εφήμερα τοπία τα οποία τονίζουν τις εναλλαγές στη σύνθεση και στα χρώματα της βλάστησης κατά τις διάφορες εποχές του έτους.

3. ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

3.1. Δημογραφικές τάσεις

3.1.1. Πληθυσμός. Εξέλιξη και τάσεις:

Η διαχρονική μεταβολή του πληθυσμού μιας γεωγραφικής περιοχής αποτελεί σημαντικό δείκτη της οικονομικής κοινωνικής και πολιτιστικής κατάστασης αυτού.

Σύμφωνα με τα δημογραφικά στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. ο πληθυσμός του Δήμου ανά Δ.Δ. διαμορφώθηκε τις τελευταίες δεκαετίες όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.1.1.1: Διαμόρφωση του πληθυσμού του δήμου Παναγίας τις δεκαετίες 1961 – 2001.

Δημοτικό Διαμέρισμα	Οικισμοί	Έτος				
		1961	1971	1981	1991	2001
Μεγ. Παναγίας	Μεγ. Παναγίας	2.477	2.358	2.397	2.620	2.749
Γοματίου	Γοματίου	783	618	552	542	610
	Δεβελικίου	-	-	-	21	25
	Πύργου Χιλιαδούς	-	-	-	2	4
Πυργαδικίων	Πυργαδικίων	435	305	264	402	485
	Αγίου Ιωάννη	152	48	32	23	25
	Άσσας	-	-	-	53	62
Σύνολο Δήμου		3.847	3.329	3.245	3.663	3.960

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι οικισμοί Δεβελικίου, Άσσας καθώς και ο Πύργος της Χιλιαδούς άρχισαν να κατοικούνται τα τελευταία τριάντα χρόνια από το 1971.

Η μεταβολή του πληθυσμού του Δήμου Παναγίας τις δεκαετίες 1961 – 2001 φαίνεται στον επόμενο πίνακα:

Πίνακας 3.1.1.2: Μεταβολή του πληθυσμού του Δήμου Παναγίας τις δεκαετίες 1961 - 2001

α/α	Δημοτικό Διαμέρισμα	Πληθυσμός					Μεταβολή Πληθυσμού κατά δεκαετία				
		1961	1971	1981	1991	2001	'61-'71	'71-'81	'81-'91	'91-'01	'61-'01
1	Μ. Παναγίας	2.477	2.358	2.397	2.620	2.749	-4,8%	+1,6%	+9,3%	+4,9%	+10,9%
2	Γοματίου	783	618	552	565	639	-21%	-10,6%	+2,3%	+11,5%	-18,3%
3	Πυργαδικίων	435	305	296	478	572	-29,9%	-3%	+61,4%	+1,2%	+31,4%
Σύνολο		3.695	3.281	3.245	3.663	3.690	-11,2%	-1,10%	+12,9%	+8,1%	-0,13%

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω στοιχεία, ο πληθυσμός του Δήμου Παναγίας την δεκαετία '61-'71 παρουσιάζει σημαντική μείωση, με μεγαλύτερη αυτή του Δ.Δ. Πυργαδικίων (-29,9%) εξαιτίας της μετανάστευσης που πραγματοποιήθηκε την εποχή εκείνη και επηρέασε ολόκληρη τη χώρα. Η μείωση συνεχίζεται και την επόμενη δεκαετία εκτός από το Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας στο οποίο παρατηρείται μια μικρή αύξηση. Στη δεκαετία '81-'91 σημειώνεται η μεγαλύτερη αύξηση του πληθυσμού κυρίως λόγω εξαιτίας της τουριστικής ανάπτυξης του Νομού Χαλκιδικής, με μεγαλύτερη αυτή του Δ.Δ. Πυργαδικίων που παρουσιάζει αύξηση της τάξης του 61,4%.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα στοιχεία τα οποία δίνει η Ε.Σ.Υ.Ε. και αντιστοιχούν στην απογραφή του 2001, ιδιαίτερα για το Δ.Δ. Πυργαδικίων, συμπεριλαμβάνουν και αρκετά άτομα τα οποία δεν είναι μόνιμοι κάτοικοι της περιοχής. Εκτιμάται, σύμφωνα με πληροφορίες του Δήμου, ότι ο αριθμός αυτός φτάνει περίπου τα εκατό άτομα.

Σημαντικότερο στοιχείο του πληθυσμού είναι αυτό της ηλικιακής διάρθρωσής του καθώς υποδηλώνει τη δυναμική μιας περιοχής. Στον παρακάτω πίνακα δίνεται η ηλικιακή διάρθρωση ανά Δ.Δ. σύμφωνα με τα στοιχεία από την απογραφή του 2001 της Ε.Σ.Υ.Ε.

Πίνακας 3.1.1.3.: Ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού ανά Δ.Δ. το 2001.

Δημοτικό Διαμέρισμα	Ομάδες ηλικιών											
	0-14	(%)	15-29	(%)	30-44	(%)	45-64	(%)	65+	(%)	Σύνολο	(%)
Μ. Παναγίας	531	19,31	552	20,08	565	20,55	665	24,19	436	15,86	2749	69,41
Γοματίου	131	20,50	115	17,99	111	17,37	150	23,47	132	20,65	639	16,13
Πυργαδικίων	89	15,55	139	24,30	132	23,07	142	24,82	70	12,23	572	14,44
Σύνολο Δήμου	751	18,96	806	20,35	808	20,40	957	24,16	638	16,11	3960	100

Η κλάση ηλικίας 45-64, όπως φαίνεται από τα στοιχεία του πίνακα 3.1.1.3. είναι αυτή που έχει και τον μεγαλύτερο αριθμό ατόμων και στα τρία Δ.Δ.

Γενικά τα ποσοστά των νεαρών σε ηλικία ατόμων είναι μεγαλύτερα, από αυτά των ηλικιών άνω των 65, γεγονός που φανερώνει αυξημένη δυναμική και προοπτική για το μέλλον.

3.1.2. Απασχόληση πληθυσμού.

Όσο αφορά το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, αυτό φαίνεται στον πίνακα 3.1.2.1. που ακολουθεί:

Πίνακας 3.1.2.1.: Οικονομικός ενεργός πληθυσμός του δήμου το 2001 ανά Δ.Δ.

α/α	Δημοτικό Διαμέρισμα	Σύνολο Πληθυσμού	Οικονομικός ενεργός	
			αριθμός	ποσοστό
1	Μ. Παναγίας	2749	1534	55,80
2	Γοματίου	639	577	90,29
3	Πυργαδικίων	572	323	56,46
Σύνολο Δήμου		3960	2434	61,46

Όπως φαίνεται από τον πίνακα 3.1.2.1. το μεγαλύτερο ποσοστό του ενεργού πληθυσμού του Δήμου βρίσκεται στο Δ.Δ. Γοματίου, ακολουθεί των Πυργαδικίων και τέλος της Μεγ. Παναγίας.

Από το σύνολο του ενεργού πληθυσμού, ο πίνακας 3.1.2.2. που ακολουθεί μας δίνει ανά Δ.Δ. το ποσοστό απασχόλησης ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας.

Πίνακας 3.1.2.2.: Ποσοστό απασχόλησης ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας ανά Δ.Δ.

α/α	Δημοτικό Διαμέρισμα	Γεωργία Κτηνοφ.	Ορυχεία Λατομεία	Μεταποίηση Βιομηχανία	Παροχή υπηρεσιών ρεύμα, νερό	Κατασκευές	Εμπόριο Ξενοδοχεία	Χειριστές Μηχανών	Λοιπές Υπηρεσίες	Νέοι - Δεν δηλώσαν	Σύνολο
1	Μεγάλη Παναγία	112	530	105	59	166	165	30	57	310	1534
2	Γομάτι	142	39	15	4	16	205	18	15	123	577
3	Πυργαδικία	89	3	26	2	11	162	6	15	9	323
Σύνολο		343	572	146	65	193	532	54	87	442	2434
Ποσοστό		14,09	23,50	5,99	2,67	7,92	21,85	2,21	3,57	18,15	100

Όπως φαίνεται από τον προηγούμενο πίνακα το 23,50% του ενεργού πληθυσμού του Δήμου απασχολείται στα ορυχεία, το 14,09% με την γεωργία ενώ ένα μεγάλο ποσοστό (21,85%) απασχολείται κυρίως σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις. Ένα 5,99% ασχολείται με την μεταποίηση και το 7,92% με τις κατασκευές, ενώ όσοι δεν δήλωσαν επάγγελμα αντιπροσωπεύουν το 18,15% του συνόλου. Ο υπόλοιπος

πληθυσμός κατανέμεται σε μικρότερα ποσοστά στην παροχή υπηρεσιών, στο εμπόριο, στο χειρισμό μηχανημάτων, και σε λοιπές υπηρεσίες .

Δεδομένου ότι, όπως έχει προαναφερθεί, εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου δεν υπάρχουν ορυχεία ή λατομεία, το μεγαλύτερο ποσοστό (23,50%) του ενεργού πληθυσμού απασχολείται σε εργασίες που απαιτούν καθημερινές μετακινήσεις αρκετών χιλιομέτρων (περίπου 60 km).

3.2. Οικονομικά στοιχεία.

3.2.1. Πρωτογενείς τομέας:

Οι κλάδοι του πρωτογενή τομέα παραγωγής, οι οποίοι απασχολούν ένα σημαντικό ποσοστό του Δήμου (14,09%), είναι η γεωργία, η κτηνοτροφία καθώς και η αλιεία, δεδομένου ότι η περιοχή μελέτης στα νότια βρέχεται από τον Κόλπο του Αγίου Όρους.

3.2.1.1. Γεωργία:

Στο κεφάλαιο χρήσεων γης, όπως αναφέρθηκε παραπάνω η καλλιεργήσιμη γεωργική γη κατέχει το μικρότερο ποσοστό, περίπου το 18,94% του συνόλου των εκτάσεων του Δήμου. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με το ότι η παραγωγή, δεν είναι και η πλέον εκσυγχρονισμένη, οδηγεί σε χαμηλή απόδοση των καλλιεργειών και συνεπώς σε χαμηλό κέρδος.

Σύμφωνα με πληροφορίες από το Δήμο, το μη ικανοποιητικό εισόδημα ωθεί τους αγρότες στην εξάσκηση ενός δεύτερου επαγγέλματος, το οποίο είναι συνήθως αυτό του κτηνοτρόφου ή του ψαρά.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του δελτίου ετήσιας στατιστικής έρευνας του 1999 όσον αφορά τις αροτραίες καλλιέργειες, ο Δήμος παράγει σιτάρι σκληρό, σιτάρι μαλακό, κριθάρι, βρώμη, αραβόσιτο και ηλιάνθο, ενώ καλλιεργούνται επίσης δενρώδη είδη, όπως καρυδιές, ελαιόδεντρα, φιστικιές και αχλαδιές.

3.2.1.2. Κτηνοτροφία:

Όπως αναγράφεται και στα δελτία ετήσιας στατιστικής έρευνας του 1999, των δημοτικών διαμερισμάτων του Δήμου ο μεγαλύτερος αριθμός των κτηνοτροφικών ζώων, αντιστοιχεί στις κοπαδιάρικες αίγες (41,87%) και ακολουθεί αυτός των κοπαδιάρικων προβάτων (11,76%). Εξίσου σημαντικός είναι και ο αριθμός των κυψελών καθώς και των ορνίθων.

Τα κτηνοτροφικά προϊόντα περιλαμβάνουν κυρίως την παραγωγή τυριού, κρέατος, γάλατος, αυγών και μελιού.

3.2.1.3. Αλιεία:

Η αλιεία διεξάγεται στον Κόλπο του Αγίου Όρους από εικοσιπέντε αλιείς, δέκα από τους οποίους είναι ερασιτέχνες, σύμφωνα με τα στοιχεία του δελτίου της ετήσιας στατιστικής έρευνας του 1999. Οι παραπάνω διαθέτουν εικοσιπέντε κωπήλατες λέμβους και η ποσότητα των αλιευμάτων τους για το 1999, υπολογίζεται σε έξι τόνους.

Στο Δήμο επίσης υπάρχουν ακόμα δεκαπέντε μηχανοκίνητα επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη παράκτιας αλιείας, η ετήσια ποσότητα των αλιευμάτων των οποίων υπολογίζεται περίπου σε 35 τόνους.

3.2.2. Δευτερογενής τομέας:

Εντός της περιοχής της μελέτης δεν υπάρχουν βιομηχανικές μονάδες παραγωγής προϊόντων, ενώ η απασχόληση στη βιοτεχνία είναι ιδιαίτερα χαμηλή. Παρόλα αυτά όμως το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού των κατοίκων του Δήμου εργάζεται στον δευτερογενή τομέα και συγκεκριμένα στα λατομεία της ευρύτερης περιοχής.

Όπως φαίνεται και στον πίνακα 3.1.2.2. παρατηρείται ότι το Δ.Δ. της Μεγ. Παναγίας απασχολεί το μεγαλύτερο εργατικό δυναμικό στον δευτερογενή τομέα, ενώ στα Δ.Δ. Γοματίου και Πυργαδικίων ένα μικρό ποσοστό απασχολείται σε αυτό τον τομέα παραγωγής. Σύμφωνα με τα στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας στο Δ.Δ. Γοματίου στα λατομεία εργάζονται 39 άτομα ενώ στο Δ.Δ. Πυργαδικίων μόνο 3 άτομα. Επίσης το συνολικό ποσοστό του Δήμου στη μεταποίηση είναι περίπου 6%.

3.2.3. Τριτογενείς τομέας:

3.2.3.1. Εμπόριο:

Το δημοτικό διαμέρισμα Μεγ. Παναγίας συγκεντρώνει το μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων, περίπου εκατόν είκοσι τρεις, οι οποίες ανήκουν στο εμπορικό και επαγγελματικό τμήμα. Στο Δ.Δ. Γοματίου υπάρχουν είκοσι δυο, ενώ στο Δ.Δ. Πυργαδικίων φτάνουν τις σαράντα επτά. Οι περισσότερες επιχειρήσεις και στα δυο δημοτικά διαμερίσματα (Γομάτι – Πυργαδίκια) ασχολούνται με τον τουρισμό.

3.2.3.2. Τουρισμός:

Η επικρατέστερη μορφή τουρισμού στο Δήμο Παναγίας είναι αυτή της παραθέρισης κοντά στη θάλασσα. Έτσι αυξημένη τουριστική κίνηση, κατά τους καλοκαιρινούς μήνες διαπιστώνεται ότι έχουν το Δ.Δ. Πυργαδικίων και η παραθαλάσσια ζώνη του Δ.Δ. Γοματίου.

Σύμφωνα με στοιχεία του Δήμου, οι κλίνες ανά Δ.Δ. δίνονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 3.2.3.3.1.: Καταλύματα ανά Δημοτικό διαμέρισμα

α/α	Δημοτικό Διαμέρισμα	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
1	Μεγ. Παναγίας	2	4	8
2	Γοματίου	7	21	84
3	Πυργαδικίων	12	64	129
	Σύνολο Δήμου	21	89	221

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του πίνακα το Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας συγκεντρώνει το μικρότερο αριθμό τουριστών. Η προσέλευση γίνεται κυρίως κατά την περίοδο πολιτιστικών εκδηλώσεων, πανηγυριών ή θρησκευτικών εορτών, με κυριότερη αυτή της Παναγίας τον δεκαπενταύγουστο.

Οι αλλοδαποί τουρίστες αποτελούν μόλις το επτά τοις εκατό του συνόλου των τουριστών του Δ.Δ. Πυργαδικίων, που για τα έτη 2000 και 2001 ανέρχονται περίπου στους χίλιους εκατόν δεκαεπτά.

3.2.3.3. Υπηρεσίες:

Οι υπηρεσίες στον Δήμο περιορίζονται στην ύπαρξη αστυνομικού τμήματος, τμήματος συνριοφυλακής και ταχυδρομείου στην έδρα του Δήμου, καθώς και ενός δασονομείου στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας.

Υποκατάστημα τράπεζας δεν υπάρχει και γενικά διαπιστώνεται ότι η περιοχή μελέτης έχει ελλιπή υποδομή όσον αφορά τις υπηρεσίες, με αποτέλεσμα για οποιαδήποτε άλλη εξυπηρέτηση να είναι αναγκαία η μετάβαση στην Αρναία (απόσταση 15 χιλιομέτρων).

Το ενεργειακό δίκτυο, σύμφωνα με στοιχεία του Δήμου, παρουσιάζει καλή κατάσταση με επάρκεια παροχών όπως και το τηλεπικοινωνιακό. Το υδροδοτικό και ιατροφαρμακευτικό δίκτυο εκτός από το Δ.Δ. Πυργαδικίων που είναι ανεπαρκές, στα Δ.Δ. Γοματίου και Μεγ. Παναγίας είναι αρκετά καλό.

Όσον αφορά τις μεταφορές στο Δήμο υπάρχουν επτά ταξί, πέντε με έδρα το Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας και δυο με έδρα το Δ.Δ. Γοματίου. Επίσης υπάρχει ενδοδημοτική συγκοινωνία με αστικά λεωφορεία. Τις ανάγκες σε καύσιμα καλύπτουν τρία πρατήρια υγρών καυσίμων στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας, δυο στο Δ.Δ. Γοματίου και δυο στο Δ.Δ. Πυργαδικίων.

3.3. Κοινωνικές και τεχνικές υποδομές.

3.3.1. Εκπαίδευση:

Οι οικισμοί της Μεγ. Παναγίας και του Γοματίου διαθέτουν από ένα δημοτικό σχολείο ενώ το Δ.Δ. Πυργαδικίων εξυπηρετείται από το Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας λόγω έλλειψης μαθητών. Όσον αφορά τη δευτεροβάθμια υπάρχει ένα γυμνάσιο στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας το οποίο εξυπηρετεί και τους μαθητές και των υπολοίπων Δ.Δ. (Γοματίου, Πυργαδικίων). Λύκειο δεν υπάρχει στο Δήμο με αποτέλεσμα όλοι οι μαθητές να μεταβαίνουν στο Δήμο Αρναίας ή στο Δήμο Σταγίρων – Ακάνθου (στο Δ.Δ. Ιερισσού).

Αξίζει να σημειωθεί ότι ενώ στο κεφάλαιο 3.1.1. με βάση τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε., προέκυψε την δεκαετία 1981-1991 αύξηση 61,4% και την δεκαετία 1991 – 2001 αύξηση 1,2%, στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση παρατηρείται έλλειψη μαθητών. Συνεπώς αποδεικνύεται ότι πολλές φορές τα επίσημα δημογραφικά στοιχεία μπορεί να είναι εικονικά και να μην αντιστοιχούν πλήρως στην πραγματικότητα.

3.3.2. Υγεία – Πρόνοια:

Σε όλα τα Δ.Δ. του Δήμου Παναγίας, για τα ελαφρά περιστατικά, εξυπηρετούνται από τα αγροτικά ιατρεία τα οποία υπάρχουν στο κάθε Δ.Δ. Επίσης Στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας υπάρχουν και ιδιώτες, ένας παιδίατρος και ένας οδοντίατρος. Κέντρο Υγείας υπάρχει στο Παλαιοχώρι το οποίο ανήκει στο Δήμο Αρναίας και απέχει 7 χλμ. από το Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας, 26 χλμ. από το Δ.Δ. Γοματίου και 24 χλμ. από το Δ.Δ. Πυργαδικίων. Τα πλέον βαριά περιστατικά διακομίζονται στο Γενικό Νοσοκομείο Χαλκιδικής το οποίο βρίσκεται στον Πολύγυρο και απέχει 43 χλμ. από το Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας, 69 χλμ. από το Δ.Δ. Γοματίου και 67 από το Δ.Δ. Πυργαδικίων.

Η ανάγκη για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη αυξάνεται αρκετά κατά την διάρκεια του καλοκαιριού, αφενός από όσους επισκέπτονται τις καλοκαιρινές τους κατοικίες (οι οποίες είναι αρκετές σ' όλο το Δήμο και κυρίως στο Δ.Δ. Πυργαδικίων) και αφετέρου από τους τουρίστες που διέρχονται ή διαμένουν στην περιοχή.

Στον τομέα της πρόνοιας λειτουργούν δύο Κ.Α.Π.Η., το ένα στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας και το άλλο στο Δ.Δ. Γοματίου.

3.3.3. Αθλητισμός:

Στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας υπάρχει ένα γήπεδο ποδοσφαίρου, τρία γήπεδα καλαθοσφαίρισης ενώ στο τελείωμα της κατασκευής βρίσκονται 3 γήπεδα mini football, 2 γήπεδα τένις και δύο γήπεδα του βόλεϊ. Επίσης στο Δ.Δ. εδρεύει και ο ποδοσφαιρικός αθλητικός σύλλογος "ΗΡΑΚΛΗΣ"

Στο Δ.Δ. Γοματίου υπάρχουν ένα γήπεδο ποδοσφαίρου, ένα γήπεδο καλαθοσφαίρισης και ένα γήπεδο βόλεϊ και εδρεύει ο ποδοσφαιρικός αθλητικός σύλλογος "ΗΦΑΙΣΤΟΣ".

Στο Δ.Δ. Πυργαδικίων υπάρχει μόνο ένα γήπεδο καλαθοσφαίρισης.

Οι παραπάνω αθλητικές εγκαταστάσεις αφορούν δύο μόνο αθλήματα, το ποδόσφαιρο και την καλαθοσφαίριση. Η γειτνίαση όμως του Δήμου τόσο με την θάλασσα όσο και με το βουνό δίνει την δυνατότητα ανάπτυξης και άλλων αθλητικών δραστηριοτήτων. Η ανάπτυξη των θαλάσσιων σπορ (θαλάσσιο σκι, ιστιοσανίδα, κανό κ.λπ) όπως και αθλητισμού στο βουνό (ορειβασία, πεζοπορία, ποδηλασία στο βουνό κ.λπ.) θα αποτελούσε μία ευχάριστη διέξοδο τόσο για τους κατοίκους της περιοχής καθώς και πόλο έλξης τουριστών.

3.3.4. Αναψυχή:

Το ανάγλυφο και το τοπίο στην περιοχή του Δήμου προσφέρεται για αναψυχή Στην περιοχή του Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας υπάρχει οργανωμένο δημοτικό αναψυκτήριο καθώς και πέντε πηγές στις θέσεις «Αγ. Σπυρίδωνας», «Κοπλιτσός», «Βρυσούδα», «Γκαρντάσι», και «Αγίασμα προσκυνήματος». Επίσης υπάρχει και μία παιδική κατασκήνωση στη θέση «Προσκύνημα».

Στο Δ.Δ. Γοματίου υπάρχουν δύο παιδικές κατασκηνώσεις, η μία στη θέση «Πύργος» και μία στη θέση «Ελαιώνες». Επίσης υπάρχουν αναξιοποίητοι χώροι για αναψυχή, για τους οποίους ο Δήμος έχει δημιουργήσει μελέτες για την αξιοποίησής τους.

Στο Δ.Δ. Πυργαδικίων η παραλίες «Κάμπος» και το «Τρίτο Γυαλάκι», αποτελούν οργανωμένες περιοχές για αναψυχή.

3.3.5. Οδικό δίκτυο:

Ο συντομότερος τρόπος μετάβασης στο Δήμο Παναγίας από το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της βόρειας Ελλάδας, τη Θεσσαλονίκη, είναι μέσω της Εθνικής Οδού Θεσ/νίκης – Ουρανούπολης. Η διαδρομή η οποία ακολουθείται είναι η Εθνική Οδός έως τη διασταύρωση του Παλαιοχωρίου και από εκεί ο επαρχιακός δρόμος που απέχει 7 χλμ. Η κατάσταση του οδικού δικτύου για την πρόσβαση στον Δήμο είναι σε σχετικά καλή κατάσταση.

Σε ολόκληρη την περιοχή της μελέτης υπάρχουν δύο επαρχιακοί δρόμοι οι οποίοι συνδέουν τα δύο Δ.Δ. (Γομάτι – Πυργαδικία) με την έδρα του Δήμου (Μεγ. Παναγία) οι οποίοι εξυπηρετούν και την κυκλοφορία μέσα στο Δήμο.

3.4. Πολιτιστικά στοιχεία.

3.4.1. Αρχαιολογικοί χώροι:

Στο σύνολο της έκτασης του Δήμου, υπάρχουν αρκετές θέσεις αρχαιολογικού ενδιαφέροντος. Οι χώροι αυτοί σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 6752/3/8/2000 έγγραφο της ΙΣΤ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, δεν έχουν ανασκαφτεί και μόνο δύο είναι κηρυγμένοι. Αυτές οι δύο βρίσκονται στην παραλιακή ζώνη του Δ.Δ. Γοματίου και ονομάζονται ``Καστρί`` και Παλιόπυργος``.

Τμήματα των θέσεων αυτών ανήκουν στη ζώνη Α, που προτείνεται από την αρχαιολογική υπηρεσία να παραμείνει αδόμητη και στη ζώνη Β όπου προτείνεται η ελεγχόμενη δόμηση. Τα όρια των ζωνών ορίζονται μέσα από το ΦΕΚ 661/Β/4-8-97 και την διόρθωση του προηγούμενου με το ΦΕΚ 881/Β/2-10-97, τα οποία επισυνάπτονται στο παράρτημα.

3.4.2. Μνημεία:

Στην περιοχή του Δ.Δ. Γοματίου υπάρχει γέφυρα μεταβυζαντινής περιόδου η οποία είναι τρικάμαρη και χρονολογείται από τον 13^ο αιώνα μ.Χ. καθώς επίσης και τα ερείπια του Πύργου του Αγ. Αθανασίου όπου πιστεύεται ότι έζησε ο Άγιος. Επίσης σώζεται ανέπαφη η εκκλησία των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων στο ίδιο Δ.Δ. η οποία είναι η δεύτερη σε παλαιότητα σε ολόκληρη τη Χαλκιδική. Στα υπόλοιπα Δ.Δ. δεν υπάρχουν αξιόλογα αρχαιολογικά μνημεία ή τουλάχιστον δεν έχουν ακόμη ανακαλυφθεί.

3.4.3. Εκκλησίες – Ναοί – Έθιμα – Εκδηλώσεις:

Ένας μεγάλος αριθμός από ξωκλήσια, ναούς, έθιμα και εκδηλώσεις αποδεικνύουν και αναδεικνύουν την πολιτιστική παράδοση του Δήμου, αποτελώντας πόλο έλξης τόσο για τους τουρίστες όσο και για τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής. Πιο συγκεκριμένα, καταγράφονται τα κάτωθι:

α) Ξωκλήσια:

- Παναγούδας (στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας)
- Αγ. Ελευθερίου (στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας)
- Αγ. Μαρίνας (στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας)
- Αγ. Σπυρίδωνα (στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας)
- Αγ. Νεκτάριου (στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας)
- Αγ. Αναργύρων (στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας)
- Αγ. Ειρήνης (στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας)
- Αγ. Αθανασίου (στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας)
- Αγ. Μόδεστου (στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας)
- Αγ. Δημητρίου (στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας)
- Αγ. Γεωργίου (στο Δ.Δ. Γοματίου)

β) Ναοί:

- Γεννήσεως της Θεοτόκου, ο οποίος χτίστηκε το

- 1007 μ.Χ. στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας.
- Αγ. Αθανασίου, ο οποίος χτίστηκε το 1885 μ.Χ. στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας.
- Αγ. Βασιλείου, ο οποίος χτίστηκε το 1955 μ.Χ. στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας.
- Προφήτη Ηλία, ο οποίος χτίστηκε το 1700 μ.Χ. στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας.
- Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, ο οποίος είναι ο δεύτερος σε παλαιότητα ναός στη Χαλκιδική και βρίσκεται στο Δ.Δ. Γοματίου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας υπάρχει προσκυνητάρι, το οποίο κατασκευάστηκε το 1800 μ.Χ. όπου φημολογείται ότι εμφανίστηκε η Παναγία σε Ιερέα.

γ) Τα έθιμα και οι εκδηλώσεις:

Τα έθιμα τα οποία αναβιώνουν στην περιοχή του Δήμου αφορούν κυρίως τις ημέρες των Απόκριων και το καρναβάλι, τον παραδοσιακό γάμο, τις φωτιές του Άη Γιάννη και την καύση του Ιούδα το Πάσχα.

Στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας κάθε χρόνο διοργανώνεται 20ήμερο πανηγύρι προς τιμή της Θεοτόκου. Στις 8 Σεπτεμβρίου, στο εξωκλήσι Παναγούδα διοργανώνεται το παραδοσιακό “κουρμπάνι” όπως και στις 2 Μαΐου στο ξωκλήσι του Αγίου Αθανασίου. Στις 23 Απριλίου στην τοποθεσία “Βρυσούδα” αναβιώνει το παλιό “Νυφοπάζαρο”, ενώ στις 12 Ιουλίου γιορτάζεται η Παναγία. Το βράδυ της Ανάστασης γίνεται το κάψιμο του Ιούδα.

Στο Δ.Δ. Γοματίου, στις 9 Μαρτίου των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων σε παρεκκλήσι έξω από το χωριό προσφέρεται το παραδοσιακό “κουρμπάνι”, όπως και στις 20 Ιουλίου, του Προφήτη Ηλία, που διοργανώνεται πανηγύρι. Την πρωτομαγιά γιορτάζεται ο Άγιος Γεώργιος (τοπικός Άγιος του Δ.Δ.) όπου γίνεται προσφορά γάλατος και τσουρεκιού. Το βράδυ της Ανάστασης γίνεται το κάψιμο του Ιούδα.

Στο Δ.Δ. Πυργαδικίων, στις 8 Σεπτεμβρίου, στη γέννηση της Θεοτόκου προσφέρεται το παραδοσιακό “κουρμπάνι” και γίνεται το προσκύνημα της θαυματουργής εικόνας της Παναγίας Καστρέλας καθώς και αναπαράσταση κωπηλασίας ομοιώματος Μικρασιατικής Σαντάλας.

Σε ότι αφορά παραδοσιακές ασχολίες των κατοίκων, στην περιοχή υπάρχουν αποστακτήρια για κρασί και τσίπουρο, από όπου παρασκευάζεται κυρίως τσίπουρο. Εκτός από τα παραπάνω, η περιοχή έχει να προβάλλει και ταπητουργία παραδοσιακού τύπου.

3.4.4. Πνευματικά κέντρα – Σύλλογοι:

Στην περιοχή του Δήμου λειτουργούν και αναπτύσσουν δραστηριότητα:

- Το Πνευματικό Πολιτιστικό Αθλητικό Κέντρο, το οποίο περιλαμβάνει την φιλαρμονική, την χορωδία και το χορευτικό του Δήμου,
- Το εκκλησιαστικό Κέντρο “Αρχονταρίκι”
- Ο σύλλογος γυναικών
- Η δανειστική βιβλιοθήκη
- Ο πολιτιστικός σύλλογος Δεβελικίου

Στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχει κλειστό Δημοτικό θέατρο.

3.4.5. Πολεοδομική και χωροταξική διάρθρωση των οικισμών:

3.4.5.1. Χωροταξική οργάνωση:

Στα παράλια του Δήμου και για πέντε χιλιόμετρα από τις ακτές προς το εσωτερικό, ισχύει το ειδικό χωροταξικό σχέδιο της Χαλκιδικής, οι περιορισμοί του οποίου δίνονται από το Π.Δ. 1/7/77, ΦΕΚ 290 Δ'/1-9-77 “Περί καθορισμού των όρων και περιορισμών και δόμησης των κειμένων εις περιοχές εκτός σχεδίου οικισμών, τίνων του Ν. Χαλκιδικής”.

Στο υπόλοιπο τμήμα του δήμου ισχύει το γενικό χωροταξικό σχέδιο, οι περιορισμοί του οποίου δίνονται μέσα από το Π.Δ. 24/5/85, ΦΕΚ 270Δ'/31-5-85 “Περί τροποποίησης όρων και περιορισμών δόμησης των γηπέδων των κειμένων εκτός των ρυμοτομικών σχεδίων των πόλεων και εκτός των ορίων των νομίμως υφιστάμενων προ του έτους 1923 οικισμών”.

3.4.5.2. Πολεοδομική οργάνωση:

Ο οικισμός της Μεγ. Παναγίας, σύμφωνα με το προφίλ του Δήμου, οργανώνεται σε μία πολεοδομική ενότητα η οποία αναπτύσσεται σε ένα σύστημα τριών πλατειών (Αριστοτέλους – Μεταξά – παλαιού δημοτικού σχολείου) με βορειοδυτική και νότια κατεύθυνση εξαιτίας αφενός της ύπαρξης δάσους και αφετέρου των πολύ απότομων κλίσεων στα ανατολικά. Το βορειοανατολικό τμήμα του οικισμού διατηρεί τον ιστό του 19^{ου} αιώνα με αραιοδομημένο τμήμα και αγροτικού τύπου κατοικίες.

Ο οικισμός των Πυργαδικίων αναπτύσσεται προς τα βόρεια, ενώ ανατολικά και δυτικά δεν προβλέπεται κάποια επέκταση. Η σημερινή ρυμοτόμηση των οικοπέδων και αγροτεμαχίων υφίσταται από το 1936.

Ο παλιός οικισμός του Γοματίου καταστράφηκε ολοσχερώς από το σεισμό της Ιερισσού, το 1932. Το 1934 έγινε ρυμοτόμηση, στην περιοχή όπου βρίσκεται ο οικισμός τώρα, η οποία ισχύει μέχρι σήμερα.

4. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ – ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

4.1 Γενικά στοιχεία.

Το τουριστικό “προϊόν” μίας περιοχής ή ενός τόπου διακρίνεται σε τρία επιμέρους στοιχεία προσφοράς:

- α. στην φυσική ομορφιά,
- β. στην προσφορά καταλυμάτων και
- γ. στην προσφορά συμπληρωματικών υπηρεσιών.

Η φυσική τουριστική προσφορά μίας περιοχής περιλαμβάνει όχι μόνο όλα τα στοιχεία εκείνα τα οποία εξαρτώνται από την φυσική ιδιαιτερότητα, όπως χλωρίδα και πανίδα, αλλά και τα κοινωνικοπολιτιστικά στοιχεία αυτής, συνδέοντας τον χώρο και το τοπίο με τους ανθρώπους και την ιστορία. Στην περίπτωση αυτή ο όρος που χρησιμοποιείται είναι “πρωτογενής τουριστική προσφορά”.

4.2. Κριτήρια μορφών τουρισμού.

Τα κυριότερα κριτήρια διάκρισης των μορφών του τουρισμού είναι:

- Ο **χώρος** που αναπτύσσονται οι τουριστικές δραστηριότητες π.χ. βουνό, θάλασσα κ.λπ.
- Το **είδος** του τουρισμού και οι αντίστοιχες υποδομές που απαιτούνται για την ανάπτυξή του, π.χ. ορεινός, θαλάσσιος τουρισμός κ.λπ.
- Τα **ειδικά κίνητρα** (οικονομικά, κοινωνικά, ψυχολογικά) τα οποία οδηγούν τον τουρίστα στην επιλογή κάποιου ταξιδιού, π.χ. ταξίδι διακοπών, επαγγελματικών απαιτήσεων, ειδικού ενδιαφέροντος κ.λπ.
- Τα **κοινωνικοεπαγγελματικά** χαρακτηριστικά των τουριστών, π.χ. τα ταξίδια ατόμων που προέρχονται από τα μεσαία στρώματα των αστικών κέντρων ή ταξίδια διοικητικών στελεχών κ.λπ.
- Η **εθνικότητα** των τουριστών π.χ. τουρισμός αλλοδαπών – ημεδαπών, εισερχόμενος (αλλοδαπός) ή εσωτερικός (ημεδαπός).
- Η **εποχικότητα** των τουριστικών ταξιδιών π.χ. χειμερινός τουρισμός ή καλοκαιρινός τουρισμός.
- Η **μορφή οργάνωσης** του τουρισμού που παρέχεται π.χ. τουρισμός σε οργανωμένα ξενοδοχειακά συγκροτήματα και θέρετρα ή τουρισμός στην ύπαιθρο (χωρίς οργανωμένες τουριστικές υπηρεσίες).
- Ο **τρόπος μεταφοράς**, (οδικώς, αεροπορικώς, ακτοπλοϊκός).

Τόσο ο όγκος των τουριστικών ταξιδιών όσο και οι τύποι των τουριστικών δραστηριοτήτων συνεχώς αυξάνονται και απαιτούν μια

πολυσήμαντη προσέγγιση στην καταγραφή τους.

Μια τέτοια προσέγγιση οφείλει να λάβει υπόψη πολλά από τα στοιχεία που προαναφέρθηκαν. Το γεγονός αυτό σχετίζεται με τη σταθερή αύξηση του αριθμού των τουριστών που κάνουν πολλά ταξίδια στην διάρκεια ενός έτους ή αυτών που στα πλαίσια ενός ταξιδιού ζητούν να καταναλώσουν μια ποικιλία δραστηριοτήτων τουρισμού.

4.3. Στοιχεία και χαρακτηριστικά του ζητούμενου τουρισμού.

Μελετώντας τις δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης μίας συγκεκριμένης περιοχής, υπάρχουν δύο βασικά στοιχεία, ο **χώρος** και το **φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον**.

4.3.1. Ο χώρος:

Είναι δεδομένος και έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά τα οποία διακρίνονται σε στοιχεία οικολογικού, πολιτιστικού, περιηγητικού, φυσικού, ιστορικού και ψυχαγωγικού ενδιαφέροντος.

Τα στοιχεία που τα οποία διαθέτουμε και έχουν καταγραφεί συνηγορούν στις δυνατότητες ανάπτυξης ειδικών τύπων σε διάφορες εποχές. Άλλωστε η μεγαλύτερη δυνατή διεύρυνση της τουριστικής περιόδου και η ουσιαστική άρση της εποχικότητας αποτελεί κυρίαρχο στόχο χάριν της μέγιστης δυνατής αξιοποίησης της κάθε είδους υποδομής και διασφάλισης συνεχούς κατά το δυνατόν απασχόλησης των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων και φορέων.

4.3.2. Το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον:

Το φυσικό αλλά και το ανθρωπογενές περιβάλλον του βουνού αλλά και των πεδινών παράλιων περιοχών έχει μεγάλη ποικιλία χαρακτηριστικών: χλωρίδα, πανίδα, παραδοσιακοί οικισμοί, υδάτινοι χώροι (πηγές – ποτάμια), τοπική παραδοσιακή αρχιτεκτονική, μνημεία του τοπικού πολιτισμού και της παράδοσης της περιοχής κ.λπ. Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά σε συνδυασμό και με τις αναπτυσσόμενες παραγωγικές δραστηριότητες (καλλιέργειες, κτηνοτροφία, οικοτεχνία κ.λπ.) και τον τρόπο διαβίωσης των κατοίκων συναποτελούν τα ιδιαίτερα στοιχεία που άμεσα ή έμμεσα επηρεάζουν την προκαλούμενη τουριστική ζήτηση για τις διαφορετικές τουριστικές υποδομές και δραστηριότητες.

Η ανάγκη προστασίας του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος θέτει όρια στην επιλογή και τους διάφορους τύπους τουρισμού οι οποίοι θα ήταν καταλληλότεροι για μία ανάπτυξη “ενταγμένη” στο περιβάλλον.

4.4. Πακέτα τουριστικών δραστηριοτήτων.

Οι τουριστικές δραστηριότητες που προσφέρει η οποιαδήποτε μορφή τουρισμού σχετίζονται με ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και εξελίξεις στο διεθνή τουρισμό των τελευταίων δεκαετιών.

Κατ' αρχήν οι τουριστικές δραστηριότητες πρέπει να καλύπτουν μία ποικιλία υπηρεσιών που όλο και συχνότερα απαιτεί ο σύγχρονος τουρίστας. Αυτές οι υπηρεσίες άλλωστε προσφέρονται από πολλές χώρες ή περιοχές σε όλο τον κόσμο, γεγονός που σημαίνει ότι όποιος θέλει να παραμείνει ανταγωνιστικός, οφείλει να δημιουργήσει “ποικίλα και ειδικά χαρακτηριστικά”.

Ένα δεύτερο θέμα είναι ότι οι τουριστικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται εξυπηρετούν και τον ευρύτερο στρατηγικό σχεδιασμό της ανάπτυξης της περιοχής ο οποίος απαιτεί: άμβλυνση της εποχικότητας, πολυμορφία του τουριστικού προϊόντος, δημιουργία θέσεων απασχόλησης, ποιότητα υπηρεσιών, σεβασμό στο τοπικό περιβάλλον και προσαρμογή στις απαιτήσεις της διεθνούς ζήτησης.

Το τρίτο θέμα ότι οι υποδομές που απαιτούν οι συγκεκριμένες τουριστικές δραστηριότητες διαφέρουν όσο αφορά τα οργανωτικά και λειτουργικά πρότυπά τους εφόσον ένα μέρος από αυτές σχετίζονται με τον οργανωμένο μαζικό τουρισμό, ένα μέρος ακολουθεί αυτόνομη οργάνωση των ειδικών μορφών τουρισμού και τέλος ένα άλλο μέρος ακολουθεί μικτό πρότυπο (οργανωμένος τουρισμός και ειδικές μορφές).

Με βάση αυτές τις εξελίξεις και τα χαρακτηριστικά προκρίνεται η ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων με τη μορφή “πακέτου” που θα συμπεριλαμβάνει δραστηριότητες και υποδομές οι οποίες θα ανταποκρίνονται σε μία ομάδα κινήτρων των τουριστών με κοινά τα χαρακτηριστικά της ζήτησης.

Επισημαίνεται ότι και τα πακέτα δραστηριοτήτων δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι καλύπτουν όλες τις απαιτήσεις της ενεργοποιημένης ζήτησης. Μπορεί δηλαδή ένας τουρίστας να απαιτήσει δραστηριότητες οι οποίες σχετίζονται με δύο ή τρία πακέτα. Αναμφισβήτητα όμως το πακέτο έχει δύο χαρακτηριστικά που επιτρέπουν την καλύτερη διαχείριση του τουριστικού προϊόντος και είναι ότι κάθε πακέτο:

- i)* εκφράζει μία κεντρική τάση των ποικίλων χαρακτηριστικών της ενεργοποιημένης ζήτησης και
- ii)* επιτρέπει μία τμηματοποίηση της διαμορφωμένης ζήτησης, γεγονός που οδηγεί σε πλησιέστερα σχεδιασμένο μάρκετινγκ αλλά και σωστότερες αναπτυξιακές επιλογές.

4.5. Γενικές προδιαγραφές υπηρεσιών και προϊόντων.

4.5.1. Γενικές Αρχές:

Όπως αναφέρθηκε λεπτομερέστερα παραπάνω, ο οικοτουρίστας διαπνέεται από μία ιδιαίτερη φιλοσοφία και απόψεις για όλα όσα συμβαίνουν γύρω του και για όλα εκείνα στα οποία συμμετέχει άμεσα ή έμμεσα. Οι απόψεις του αυτές επηρεάζουν, αν δεν καθορίζουν, όλες του τις αποφάσεις. Είναι λοιπόν απαραίτητο να γίνει κατανοητός από όλους όσους εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα στον σχεδιασμό της οικοτουριστικής υποδομής, ο τρόπος με τον οποίο ο οικοτουρίστας αναλύει, κρίνει και αποφασίζει.

Με τον τρόπο αυτό θα μπορούσαμε να προσεγγίσουμε και να αντιληφθούμε όλους εκείνους τους παράγοντες που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον σχεδιασμό, την μελέτη, την υλοποίηση και την λειτουργία μίας οικοτουριστικής υποδομής, είτε πρόκειται για ένα εκτεταμένο δίκτυο υποδομών και εγκαταστάσεων, είτε πρόκειται για ένα μικρό παγκάκι μέσα στο δάσος ή δίπλα στην πηγή.

Είναι γνωστό από την επιστήμη της εφαρμοσμένης επικοινωνίας ότι η διαφήμιση ή η δυσφήμιση μίας περιοχής είναι καθοριστικός παράγοντας για την επιτυχία ή αποτυχία της. Λαμβάνοντας δε υπόψη ότι το οικοτουριστικό κύκλωμα, ιδιαίτερα στην Ευρώπη και στην Αμερική, χαρακτηρίζεται από μία ιδιαίτερα λεπτομερή και άμεση ενημέρωση και τα “αρνητικά” νέα ταξιδεύουν πολύ γρήγορα, μία κατανόηση των “αιτιών” είναι όχι μόνο πολύτιμη αλλά και απαραίτητη για να πετύχει η οικοτουριστική ανάπτυξη της περιοχής.

Η κατανόηση των βασικών εννοιών, των λέξεων – κλειδιά που αποτελούν και το βασικό χαρακτηριστικό των συστατικών του αποτελεί απαραίτητο προαπαιτούμενο για την συμμετοχή στον σχεδιασμό. Η κατανόηση των εννοιών που παρουσιάζονται στη συνέχεια πιστεύουμε ότι θα βοηθήσει όλους όσους συμμετέχουν στο σχεδιασμό οικοτουριστικής ανάπτυξης.

Σεβασμός:

Ο οικοτουρίστας είναι η έκφραση μίας φιλοσοφίας ζωής, μίας εναλλακτικής προσέγγισης στη ζωή, μίας προσέγγισης που χαρακτηρίζεται κατ’ αρχήν από τον σεβασμό. Σεβασμό στον εαυτό σου, στους άλλους, στα ζώα, στα φυτά, στο περιβάλλον, στη φύση, στα τοπικά ήθη, στην τοπική παράδοση. Οτιδήποτε λοιπόν δεν το χαρακτηρίζει μία έκφραση σεβασμού είναι για τον οικοτουρίστα απορριπτικό και αρνητικό.

Ένας από τους πρώτους λοιπόν παράγοντες που θα πρέπει απαραίτητα να εξετάζεται στον οποιονδήποτε σχεδιασμό είναι το κατά πόσο η συγκεκριμένη υποδομή, δράση, ενέργεια, παρέμβαση, κ.λπ. σέβεται τους ανθρώπους, τα ζώα, τη φύση, την παράδοση, κ.ο.κ..

Ενημέρωση – Πληροφόρηση:

Η σωστή και έγκαιρη ενημέρωση έχει μία ιδιαίτερη βαρύτητα για τον οικοτουρίστα. Η πλειονότητα, αν όχι το σύνολο, των οικοτουριστών είναι άνθρωποι μορφωμένοι και ιδιαίτερα με αντιληπτικές ικανότητες. Θέλουν να ξέρουν, γιατί έτσι αισθάνονται πιο ασφαλείς. Θέλουν να ξέρουν το που βρίσκονται και να μπορούν να το προσδιορίζουν στο χάρτη. Θέλουν να ξέρουν αν μπορούν να πιουν το νερό μίας πηγής ή όχι, τι πρόκειται να αντιμετωπίσουν παρακάτω, τις εναλλακτικές επιλογές κ.λπ.

Η σωστή και έγκαιρη ενημέρωση – πληροφόρηση είναι λοιπόν ένας άλλος εξίσου σημαντικός παράγοντας που θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη κατά τον οποιονδήποτε σχεδιασμό.

Παρατήρηση:

Η παρατήρηση θεωρείται το πρώτο βήμα της κατανόησης. Θέσεις παρατήρησης της θέας, θέσεις παρατήρησης πουλιών, ψαριών, θέσεις παρατήρησης κοινωνικών εκδηλώσεων, καθημερινών εργασιών, κ.λπ. Θα πρέπει να λάβουμε όμως υπόψη ότι οι οικοτουρίστες, όπως άλλωστε και όλοι μας, επιθυμούμε να είμαστε παρατηρητές και όχι παρατηρούμενοι. Θα πρέπει λοιπόν να σχεδιάζονται οι θέσεις παρατήρησης με τέτοιο τρόπο που ενώ αναδεικνύουν την λειτουργία του παρατηρητή να μην επιτρέπουν την αίσθηση παρατηρούμενου.

Εκπαίδευση:

Ο οικοτουρίστας θέλει να μάθει, θέλει να γνωρίσει. Θέλει να μάθει το νέο, το εξωτικό, το άγνωστο. Θέλει να μάθει τον τόπο, τα ήθη και έθιμα, τα φαγητά, τους χορούς, τη μουσική, τον πολιτισμό, την ιστορία. Αυτό σημαίνει εκπαιδευτές, προγράμματα, εκπαίδευση. Οι εκπαιδευτικές διαδικασίες είναι άλλος ένας παράγοντας που θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στον σχεδιασμό υποδομών και οργάνωσης. Εκπαιδευτικές διαδικασίες και υποδομές σχεδιασμένες σωστά από ειδικούς, με συγκεκριμένους στόχους, με τη συμμετοχή ενδιαφερομένων και καταρτισμένων εκπαιδευτών, με αξιόλογο και αξιόπιστο εκπαιδευτικό υλικό, στο κατάλληλο περιβάλλον για τη δημιουργία της αναγκαίας ατμόσφαιρας με την διακριτική και αρμόζουσα προβολή των τοπικών προϊόντων, με την ισορροπημένη παρουσίαση των ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής. Οι συγκεκριμένες και κατάλληλες εκπαιδευτικές δράσεις της κάθε περιοχής αποτελούν οπωσδήποτε αρμοδιότητα των τοπικών πολιτιστικών ομάδων, συλλόγων, σωματείων, κ.λπ. είναι όμως απαραίτητος ο λεπτομερής σχεδιασμός και μελέτη τους με τη βοήθεια ειδικών έτσι ώστε να μπορέσουν να λειτουργήσουν θετικά και αποτελεσματικά.

Συμμετοχή – Κοινωνικότητα:

Ο οικοτουρίστας, αν και πολύ καλός παρατηρητής, θέλει και μπορεί να συμμετέχει. Θέλει να έχει την ευκαιρία να έλθει σε επαφή με τους ντόπιους, να γνωριστεί, να μιλήσει, να ρωτήσει, να μάθει, να απαντήσει, να συναναστραφεί, να συμμετέχει. Είναι φυσικά κατανοητό ότι μία ανοργάνωτη συμμετοχή μπορεί να οδηγήσει σε παρεξηγήσεις και προβλήματα. Για την ικανοποίηση αυτού του παράγοντα απαιτούνται δράσεις ενημέρωσης του ντόπιου πληθυσμού, των τοπικών αρχών, επαγγελματιών, και κάθε άλλου εμπλεκόμενου. Απαιτείται η διαμόρφωση των υποδομών με τρόπο που να επιτρέπουν τις επαφές δίχως να θίγεται η αξιοπρέπεια και η λειτουργία του τοπικού πληθυσμού. Απαιτείται ο λεπτομερής σχεδιασμός δραστηριοτήτων “εμπλοκής” των επισκεπτών στην τοπική κοινωνία.

Συνεργασία – Ομαδικότητα:

Ο οικοτουρίστας, αν και κάποιες στιγμές θέλει να είναι μόνος, τις περισσότερες χαίρεται να λειτουργεί ομαδικά, με φίλους του, με τα μέλη του γκρουπ στο οποίο ανήκει, θέλει να συνεργάζεται με τους ντόπιους σε διάφορες εργασίες, παρατηρώντας, συμμετέχοντας και μαθαίνοντας. Η υποδομή θα πρέπει όχι μόνο να επιτρέπει αλλά και να οδηγεί σε παρόμοιες συνεργασίες και ομαδικές δράσεις. Απαιτείται ως εκ τούτου η διαμόρφωση των υποδομών με τρόπο που να επιτρέπουν τις επαφές, την ομαδική δουλειά και την διασκέδαση δίχως να θίγεται η δυνατότητα απομόνωσης και ηρεμίας αν αυτό επιθυμεί.

Τεχνολογική απέχθεια:

Όλοι μας γνωρίζουμε ότι για τους περισσότερους από μας είναι πολύ δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να επιβιώσουμε δίχως την υποστήριξη της σημερινής τεχνολογίας. Όλοι μας όμως είμαστε κουρασμένοι από τον αναγκαίο αυτό “δεσμό”. Μόλις λοιπόν μας δοθεί η ευκαιρία προσπαθούμε να απαλλαγούμε, στο βαθμό που κάθε φορά είναι δυνατό, από αυτό τον εναγκαλισμό της τεχνολογίας. Αυτό δε, είναι ιδιαίτερα επιθυμητό και επιδιωκόμενο από τους ανθρώπους των προηγμένων βιομηχανικά χωρών, όπου το περιβάλλον είναι κατ’ εξοχήν τεχνολογικό.

Οι οικοτουρίστες, κυρίως κατά τη διάρκεια των διακοπών τους οπότε και οι δεσμεύσεις τους είναι λιγότερες και αδύναμες, επιδιώκουν να απαλλαγούν και να απομακρυνθούν από το τεχνολογικό περιβάλλον και τα τεχνολογικά “επιτεύγματα” στο μέγιστο δυνατό βαθμό. Δεδομένου δε ότι τα τελευταία χρόνια οι επιστημονικές μας γνώσεις έχουν προχωρήσει σημαντικά και μας επιτρέπουν να ελαττώσουμε τις ακραίες εφαρμογές τεχνολογικών υποστηρίξεων, προσφέροντάς μας εξ’ ίσου αποτελεσματικές εναλλακτικές δυνατότητες, θα πρέπει να εξετάζουμε πολύ σοβαρά την εφαρμογή οποιονδήποτε εναλλακτικών λύσεων, επιδιώκοντας αντίστοιχες εναλλακτικές μικρότερης τεχνολογικής επιβάρυνσης, όπου αυτό είναι δυνατό και αποτελεσματικό.

4.5.2. Εφαρμογές:

Θα παρουσιάσουμε στη συνέχεια την λειτουργία των παραπάνω αρχών δίνοντας όσο το δυνατόν περισσότερα παραδείγματα εφαρμογής τους σε οικοτουριστικές υποδομές και λειτουργίες. Γνωρίζουμε ότι είναι αδύνατο να καλύψουμε σε κάθε δυνατή περίπτωση, κάτι που σίγουρα θα ήταν επιθυμητό, αλλά πιστεύουμε ότι ο στόχος αυτής της μελέτης είναι η κατανόηση της λειτουργίας των βασικών παραγόντων και απαιτήσεων κατά το σχεδιασμό υποδομών και δραστηριοτήτων. Οι επιπλέον λεπτομέρειες συγκεκριμένων έργων θα πρέπει να εξετάζονται στα πλαίσια των αντίστοιχων μελετών εφαρμογής.

Μονοπάτια πεζοπορίας:

Κατά τον γενικό σχεδιασμό της χάραξης ενός μονοπατιού θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ανθρώπινες κλίμακες. Ο σχεδιασμός του μήκους και της κλίσης μίας ανηφορικής διαδρομής θα πρέπει να γίνεται με βάση τις σωματικές δυνατότητες των ανθρώπων και θα πρέπει να ακολουθείται από μία ανάλογη οριζόντια διαδρομή για να ξεκουράζεται το σώμα και να επανέρχονται οι δυνάμεις τους. Θα πρέπει να αποφεύγονται υψομετρικές αλλαγές κατά την διαδρομή του δίκτυου να υπάρχει ουσιαστικός λόγος. Κατά διαστήματα και σε θέσεις που προσφέρονται για την θέα τους ή τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους (πηγή, θέση ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς, καφενείο ή αναψυκτήριο κ.λπ.) θα πρέπει να προβλέπεται η κατασκευή εγκαταστάσεων ξεκούρασης με παγκάκια, πέτρινες θέσεις, και πέτρινα τραπέζια, εξυπηρέτησης WC, κ.λπ. Οι “σκληρές” διαδρομές για νέους και τολμηρούς θα πρέπει να επισημαίνονται και να αποτελούν εναλλακτικές διαδρομές και όχι αποκλειστικές για τη μετάβαση σε κάποια τοποθεσία. Μία τέτοια σχεδίαση εκφράζει τον σεβασμό προς τον οικοτουρίστα περιπατητή και προς την προσπάθειά του.

Θα πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερη πρόνοια κατά την διάρκεια της οριστικής μελέτης και κυρίως της μελέτης εφαρμογής, για μία προσεκτική σήμανση που θα παρέχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες, όπως:

- Σχηματικοί χάρτες με την διαδρομή και τα γεωγραφικά στοιχεία της περιοχής.
- Εναλλακτικές διαδρομές και βαθμοί δυσκολίας τους.
- Σημεία σύνδεσης με άλλα μονοπάτια και πληροφορίες σχετικά με αυτά.
- Αποστάσεις από σημεία ενδιαφέροντος (θέσεις θέας, πηγές, WC, ιστορικοί τόποι, θέσεις ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, κορυφές βουνών, κ.λπ.) σε χιλιόμετρα και ώρες πορείας.
- Διαδρομή και αποστάσεις από σημεία ανάγκης (ιατρεία, σταθμοί πρώτων βοηθειών, τηλέφωνα, αστυνομία, πυροσβεστική, δασική υπηρεσία, θέσεις με σκέπαστρα για περιπτώσεις βροχής ή καταιγίδας, κ.λπ.) σε χιλιόμετρα και σε ώρες πορείας.

- Διαδρομή και αποστάσεις από σημεία εξυπηρέτησης (χωριά, καφενεία, εστιατόρια, καταστήματα, κ.λπ.)σε χιλιόμετρα και σε ώρες πορείας.
- Όλες οι πληροφορίες αυτές να υπάρχουν σε μικρούς χάρτες οι οποίοι θα διατίθενται στα σημεία ενημέρωσης και πληροφοριών τόσο στην περιοχή όσο και εκτός περιοχής.
- Θα πρέπει να υπάρχει ειδική σήμανση στα σημεία εισόδου όπου θα αναφέρονται όλα όσα προαναφέρονται καθώς επίσης και επισημάνσεις σχετικά με τις υποχρεώσεις προστασίας που θα πρέπει να τηρήσουν.

Κατά την σχεδίαση και την κατασκευή των ενημερωτικών πινακίδων, θα πρέπει να ληφθεί η πρόνοια εύκολης επισκευής των ή αντικατάστασής των λόγω καταστροφών ή φθορών.

Κατά την χάραξη της διαδρομής θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η δυνατότητα βελτίωσής της με την κατασκευή μικρών τεχνικών έργων, όπως γέφυρες από πέτρα ή ξύλο, κατασκευή σκαλοπατιών από πέτρα ή ξύλο ή συνδυασμό τους, σε σημεία και θέσεις που προσφέρονται.

Θα πρέπει επίσης να λαμβάνεται πρόνοια για την κατασκευή ειδικών έργων σε σημεία που αναμένεται φθορά από νερά ή άλλους φυσικούς παράγοντες ούτως ώστε αυτό να είναι βατό δίχως προβλήματα καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Το μονοπάτι δεν θα πρέπει να έχει πλάτος μικρότερο από μισό μέτρο και μεγαλύτερο από ένα μέτρο, εκτός και αν άλλοι λόγοι επιβάλλουν την διαπλάτυνσή του (διασταυρώσεις με άλλα μονοπάτια, χώροι για στάθμευση ειδικών οχημάτων όπως πυροσβεστικής, αστυνομίας, ασθενοφόρα, τεχνικών συντήρησης κ.λπ.). Στις περιπτώσεις αυτές θα πρέπει να λαμβάνεται πρόνοια για την οριοθέτηση του χώρου των πεζοπόρων ώστε να παραμένει ακάλυπτος και λειτουργικός.

Κατά την χάραξη και την μελέτη εφαρμογής θα πρέπει να λαμβάνεται πρόνοια για την ασφάλεια των πεζοπόρων με την αποφυγή επικίνδυνων διαδρομών, την κατασκευή ειδικών κουραστών σε θέσεις που απαιτείται, την τοποθέτηση αλυσίδων για να πίνουνται οι πεζοπόροι σε περιπτώσεις δυσβατότητας ή κακοκαιρίας, κ.λπ..

Επίσης θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για την προστασία της ιδιοκτησίας των κατοίκων (χωράφια, καλλιέργειες, αμπελώνες, οπωροφόρα δέντρα, κ.λπ.) γιατί αναπόφευκτα θα υπάρχουν προβλήματα από όλους εκείνους τους οδοιπόρους, οι οποίοι επιθυμούν να πάρουν μερικά ενθύμια και των ιδιοκτητών ή των καλλιεργητών καθώς επίσης και του περιβάλλοντος (σημεία όπου για λόγους προστασίας της ιδιαίτερης χλωρίδας και πανίδας και της χλωρίδας θα πρέπει να αποφεύγεται η διέλευση ανθρώπων).

Στην τελική σχεδίαση κατά την φάση της μελέτης εφαρμογής, θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην μορφή τόσο του μονοπατιού όσο και των απαιτούμενων τεχνικών έργων, ώστε να εκφράζουν την

τοπική αρχιτεκτονική και να δένουν τόσο μα το συγκεκριμένο τοπίο, και τα χρησιμοποιούμενα υλικά (που θα πρέπει να είναι φυσικά, εάν είναι δυνατόν τοπικά, και να έχουν ισχυρή αντοχή στις καιρικές συνθήκες για μεγάλο χρονικό διάστημα). Κατασκευές με πέτρα και ξύλο (το οποίο θα πρέπει να έχει υποστεί ειδική επεξεργασία για να αντέχει στις καιρικές συνθήκες της περιοχής) και άλλα τοπικά υλικά (τούβλα, κεραμικά, παραδοσιακές σιδηρές κατασκευές, κ.λπ.) θα πρέπει να προτιμούνται και να αποφεύγονται τεχνολογικά υλικά όπως ακάλυπτο οπλισμένο σκυρόδεμα, ασφαλτοστρώσεις, πλακοστρώσεις με βιομηχανικές πλάκες, κ.λπ..

Σημαντικότερη τέλος είναι η σταθερή, σωστή και διαρκής συντήρηση του μονοπατιού. Οι υπεύθυνοι φορείς για το μονοπάτι θα πρέπει να υιοθετήσουν ένα σύστημα διαρκούς εποπτείας, επίβλεψης και καταγραφής του μονοπατιού και των ζημιών του και αφενός μεν να προβαίνουν σε σχετική ενημέρωση στους οδοιπόρους, αφετέρου δε να φροντίζουν για την άμεση αποκατάστασή τους.

Μονοπάτια ιππασίας:

Και για τα μονοπάτια ιππασίας ισχύουν γενικά όσα προαναφέρθηκαν για τα μονοπάτια πεζοπορίας με ορισμένες διαφορές οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

Το πλάτος των μονοπατιών ιππασίας θα πρέπει να είναι 1,5 έως 2,0 μέτρα, και τα τεχνικά έργα (γέφυρες, κ.λπ.) θα πρέπει να έχουν την απαιτούμενη αντοχή για τα φορτία που θα φέρουν.

Καταλύματα:

Τα καταλύματα θα πρέπει να καλύπτουν τις ανάγκες διαμονής των επισκεπτών (οικοτουριστών ή αγροτουριστών) τόσο για σύντομες περιόδους (μία ή δύο διανυκτερεύσεις) ή για μεγαλύτερες περιόδους διακοπών (μία εβδομάδα και περισσότερο). Τα οικοτουριστικά καταλύματα πρέπει να διαθέτουν μία σειρά στοιχείων που αυξάνουν την ελκυστικότητά τους για τους τουρίστες των συγκεκριμένων κατηγοριών, όπως είναι η παραδοσιακή αρχιτεκτονική, τα οικολογικά υλικά, η βιοκλιματική αρχιτεκτονική, η μικρή κατανάλωση ενέργειας και η ελάχιστη δυνατή επιβάρυνση του τοπικού περιβάλλοντος.

Τα καταλύματα διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- ☛ Ξενοδοχεία
- ☛ Τουριστικά συγκροτήματα
- ☛ Μικροί ξενώνες
- ☛ Επιπλωμένα σπίτια
- ☛ Επιπλωμένα δωμάτια
- ☛ Φάρμες
- ☛ Καταφύγια
- ☛ Μπάνκαλους
- ☛ Κάμπινγκ (για σκηνές και τροχόσπιτα)

Τα ξενοδοχεία θα πρέπει να κατασκευάζονται μέσα ή γύρω από τις πόλεις ή τα χωριά, έτσι ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες και των λοιπών επισκεπτών (εμπορικοί αντιπρόσωποι, δημόσιοι υπάλληλοι, κ.λπ.). Το μέγεθός τους θα πρέπει να σχετίζεται με την γενικότερη κίνηση στην περιοχή, αλλά καλό είναι να αποφεύγονται τα μεγάλα μεγέθη και να προτιμούνται μονάδες δυναμικότητας από 20 έως 40 άτομα. Ο σχεδιασμός τους, η μελέτη και η λειτουργία τους θα πρέπει να ακολουθεί τους κανονισμούς του Ε.Ο.Τ. και να έχει τις σχετικές άδειες.

Ξενοδοχεία μπορούν να κατασκευάζονται και εκτός πόλεων και οικισμών αλλά στην περίπτωση αυτή η πελατεία τους θα περιορίζεται μόνο σε τουρίστες διακοπών, κάτι που η περιοχή της μελέτης δεν είναι ακόμη σε θέση να καλύψει.

Τα ξενοδοχεία και οι υπόλοιποι τύποι καταλυμάτων, θα πρέπει να κατασκευάζονται με σεβασμό στην τοπική αρχιτεκτονική, στο τοπικό περιβάλλον, στα τοπικά υλικά και κατά την κατασκευή και λειτουργία τους να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος από μόλυνση και ρύπανση.

Τα τουριστικά συγκροτήματα, αν και είναι πολύ συνηθισμένα στο εξωτερικό και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας, δεν είναι κατάλληλα για ανάπτυξη στην συγκεκριμένη περιοχή, εκτός αν σχεδιαστούν ειδικά για την κάλυψη αγροτουριστών και οικοτουριστών. Στην περίπτωση αυτή οι σχετικές αποφάσεις θα πρέπει να ληφθούν αφού προηγηθούν λεπτομερείς έρευνες αγοράς και καταστρωθεί εκμηριωμένο πρόγραμμα μάρκετινγκ. Για το μέγεθός τους και τον τρόπο κατασκευής τους ισχύουν όλα όσα αναφέρθηκαν και για τα ξενοδοχεία.

Οι μικροί ξενώνες είναι πλέον κατάλληλη μορφή καταλύματος για την περιοχή. Στην αρχική περίοδο ανάπτυξης του αγροτουρισμού και του οικοτουρισμού στην περιοχή, θα πρέπει να αναπτύσσονται με μεγάλη προσοχή, γιατί ακόμη δεν έχει αναπτυχθεί τουριστικά η συγκεκριμένη περιοχή. Η ανάπτυξη των ξενώνων θα πρέπει να συνδυαστεί με την ανάπτυξη των λοιπών υποδομών υποστήριξης του αγροτουρισμού και του οικοτουρισμού στην περιοχή.

Τα επιπλωμένα σπίτια χρησιμοποιούνται συχνά στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού στο εξωτερικό, ειδικά αν βρίσκονται σε περιοχές απομονωμένες, μέσα σε δάση ή κοντά σε περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλους και συνήθως ενοικιάζονται από ομάδες επισκεπτών μέσω τουριστικών γραφείων ή άλλων ειδικών φορέων και χρησιμοποιούνται σαν βάση για μικρές εξορμήσεις (συνήθως ημερήσιας διάρκειας) στην ευρύτερη περιοχή. Επειδή το κόστος κατασκευής είναι σημαντικό μπορούν να χρησιμοποιούνται και εξοχικά σπίτια, τα οποία οι ιδιοκτήτες χρησιμοποιούν για συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα κάθε χρόνο και το υπόλοιπο διάστημα τα διαθέτουν για ενοικίαση με συγκεκριμένους όρους.

Τα επιπλωμένα δωμάτια, είναι η μόνη, πολλές φορές διαθέσιμη λύση για περιοχές που έχουν μικρή τουριστική κίνηση και συνήθως

καλύπτουν τις ανάγκες διανυκτέρευσης μικρών ομάδων επισκεπτών (οδοιπόρων, ορειβατών, υπαλλήλων, κ.λπ.) οι οποίοι έρχονται στην περιοχή πολύ λίγες φορές και δίχως εποχικότητα. Αυτή η μορφή καταλυμάτων αποτελεί και την πρώτη μορφή κάλυψης αναγκών σε απομονωμένες περιοχές, λόγω του μικρού κόστους που την χαρακτηρίζει, γιατί το επιπλωμένο δωμάτιο του σπιτιού μίας τοπικής οικογένειας, που το ενοικιάζει κυρίως για οικονομικούς λόγους. Η μορφή αυτή καταλυμάτων παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την συγκεκριμένη περιοχή, τόσο λόγω του μικρού κόστους όσο και για την επαφή που επιτρέπει μεταξύ του οικοτουρίστα ή αγροτουρίστα και των ντόπιων κατοίκων, κάτι που είναι επιθυμητό και επιδιωκόμενο για τις δύο αυτές εξεταζόμενες μορφές τουρισμού.

Τα μέχρι τώρα αποτελέσματα από την λειτουργία παρόμοιων καταλυμάτων στον μαζικό τουρισμό είναι δυστυχώς αρνητική και έχει επιδράσει αρνητικά στην διαμόρφωση της τουριστικής ταυτότητας των περιοχών αυτών. Η ανάπτυξη επομένως παρόμοιων καταλυμάτων θα πρέπει να γίνει με πολύ προσοχή και κάτω από την εποπτεία ενός ειδικού φορέα ελέγχου και διαχείρισης παρόμοιων καταλυμάτων της περιοχής ο οποίος θα είναι αρμόδιος για τον διαρκή έλεγχο, αξιολόγηση και προώθηση των καταλυμάτων αυτών, φροντίζοντας για την τήρηση της απαιτούμενης ποιότητας.

Οι φάρμες είναι μία εξίσου μία ενδιαφέρουσα περίπτωση καταλυμάτων που είναι χαρακτηριστική στην περίπτωση του αγροτουρισμού. Οι λειτουργικές απαιτήσεις όμως σαν μονάδες καταλυμάτων και παροχής υπηρεσιών αγροτουρισμού είναι τέτοιες που απαιτούν υψηλό επίπεδο οργάνωσης και σωστά σχεδιασμένη υποδομή για να επιτελέσουν το σκοπό τους. Η κάθε περίπτωση θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ξεχωριστά και οι σχετικές μελέτες να γίνονται σε συνεργασία με τους ιδιοκτήτες. Απαιτείται ειδική κατάρτιση των ιδιοκτητών και του λοιπού προσωπικού της φάρμας, πριν χρησιμοποιηθεί σαν κατάλυμα από αγροτουρίστες.

Τα καταφύγια είναι μία ιδιόζουσα περίπτωση καταλύματος και έχουν συνδυαστεί με την κάλυψη αναγκών διανυκτέρευσης σε δύσβατες ορεινές περιοχές. Τα περισσότερα καταφύγια τα διαχειρίζονται οι τοπικοί ορειβατικοί σύλλογοι, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι και για την κατασκευή και συντήρησή τους. Για να χρησιμοποιήσει μία ομάδα ή ένα άτομο το καταφύγιο θα πρέπει να έλθει σε επαφή με τον υπεύθυνο ορειβατικό σύλλογο για να πάρει τα κλειδιά. Το κόστος χρήσης του καταφυγίου είναι πολύ χαμηλό και στις περισσότερες περιπτώσεις αντίστοιχη είναι και η προσφερόμενη ποιότητα.

Το κάμπινγκ για σκηνές και τροχόσπιτα, αποτελούν μία από τις πλέον φθηνές λύσεις για την κάλυψη των αναγκών για κατάλυμα. Η διαμονή σε σκηνή είναι μία λύση που χρησιμοποιείται συχνά από τους μικρής ηλικίας οικοτουρίστες. Αρκετοί από τους μεγαλύτερης ηλικίας οικοτουρίστες, ιδιαίτερα από τις πλούσιες χώρες της βόρειας Ευρώπης, χρησιμοποιούν αυτοκινούμενα ή ρυμουλκούμενα τροχόσπιτα τα οποία

συνήθως ενοικιάζουν για την περίοδο των διακοπών τους. Η λύση αυτή προσφέρεται για εφαρμογή στην περιοχή γιατί επιτρέπει την κάλυψη των αναγκών σε καταλύματα με χαμηλό κόστος επένδυσης. Τα κάμπινγκ θα πρέπει να τηρούν οπωσδήποτε τις συγκεκριμένες προδιαγραφές του Ε.Ο.Τ. και για λόγους αποτελεσματικότερης λειτουργίας τους θα πρέπει να συνδέονται με ένα ενιαίο σύστημα διαχείρισης καταλυμάτων της περιοχής.

Πρόσβαση και οδικό δίκτυο:

Οι οικοτουρίστες προτιμούν να μετακινούνται με εναλλακτικά μέσα και τρόπους στις περιοχές που επισκέπτονται (πεζοπορία, με άλογα, με ποδήλατα, με άμαξες, με κανό, με βάρκες, με μικρά πλοία, κ.λπ.). Υπάρχει όμως και το θέμα της πρόσβασης στην περιοχή του ενδιαφέροντός τους.

Η πρόσβαση και το αναγκαίο οδικό δίκτυο είναι ένα από τα σημεία που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή στην περίπτωση του οικοτουρισμού και του αγροτουρισμού. Ένα πλήρες οδικό δίκτυο ασφαλτοστρωμένο και υψηλής ταχύτητας είναι σίγουρο ότι επιτρέπει και υποστηρίζει μία άνετη πρόσβαση στην περιοχή, ταυτόχρονα όμως αποτελεί και μία μόνιμη απειλή για το περιβάλλον, τόσο λόγω των απαιτούμενων τεχνικών παρεμβάσεων κατά τη διάρκεια της κατασκευής του, όσο και λόγω της ποιότητας εκείνων των επισκεπτών που χαρακτηρίζονται από μία παντελή έλλειψη σεβασμού προς το περιβάλλον. Αυτοί οι τελευταίοι επισκέπτονται συνήθως εκείνες τις περιοχές στις οποίες μπορούν να φτάσουν με το αυτοκίνητό τους και αποφεύγουν περιοχές στις οποίες η πρόσβαση είναι σχετικά δύσκολη και προβληματική.

Ο σχεδιασμός λοιπόν του δικτύου πρόσβασης στην περιοχή θα πρέπει να γίνεται με μεγάλη προσοχή. Συνίσταται η κατασκευή ασφαλτοστρωμένου οδικού δικτύου χαμηλής ταχύτητας μόνο μέχρι τα χωριά και τους κατοικημένους οικισμούς της περιοχής. Θα πρέπει να ληφθεί πρόνοια για τον καθαρισμό του από το χιόνι όταν αυτό είναι αναγκαίο. Στις υπόλοιπες περιοχές, που θα χαρακτηρίζονται σαν ελεγχόμενης κυκλοφορίας, το οδικό δίκτυο θα πρέπει να καλύπτει μόνο τις ανάγκες των υπηρεσιών ασφαλείας και προστασίας (αστυνομία, πυροσβεστική, και δασική υπηρεσία), των υπηρεσιών συντήρησης (τεχνικές υπηρεσίες νομαρχιακής και τοπικής αυτοδιοίκησης), τις ανάγκες των τοπικών καλλιεργητών, τις ανάγκες των ατόμων με ειδικές ανάγκες και να είναι σχεδιασμένο για την κάλυψη μόνο αυτών. Η προστασία των περιοχών αυτών επιβάλλει τη δημιουργία ενός συστήματος ελέγχου της κυκλοφορίας, μέσα στις ελεγχόμενες περιοχές, με την συνεργασία των αρμόδιων τοπικών φορέων και της αστυνομίας. Το σύστημα αυτό θα προβλέπει την κίνηση των οχημάτων στο ελεγχόμενο οδικό δίκτυο μόνο αν φέρουν ειδική σήμανση και τις σχετικές άδειες.

Πέρα δε του οδικού δικτύου είναι σημαντική υποστήριξη μιας αξιόπιστης και εξυπηρετικής μετακίνησης με μαζικά μέσα (λεωφορεία,

ταξί, κ.λπ.) δημόσιας συνήθως εκμετάλλευσης, παρά με ιδιωτικής χρήσεως επιβατικά αυτοκίνητα. Με τον τρόπο αυτό θα εξοικονομηθούν πόροι οι οποίοι θα έπρεπε να διατεθούν για την κατασκευή ασφαλών χώρων στάθμευσης στους οποίους οι οικοτουρίστες θα πρέπει να αφήσουν τα αυτοκίνητά τους για όσο διάστημα κινούνται και διαμένουν μέσα στην ελεγχόμενης κυκλοφορίας περιοχή.

Θέσεις παρατήρησης:

Τα παρατηρητήρια θα πρέπει να κατασκευάζονται σε σημεία κατάλληλα επιλεγμένα για τις δυνατότητες παρατήρησης που προσφέρουν, από υλικά φιλικά προς το περιβάλλον και με τρόπο που δεν απαιτεί σημαντικές επεμβάσεις στο σημείο εγκατάστασης. Θα πρέπει να είναι κατάλληλα εξοπλισμένα με κιάλια, τηλεσκόπια, ειδικές φωτογραφικές μηχανές για παρατήρηση πουλιών, μικρών ζώων, κ.λπ..

Αναψυκτήρια:

Οι θέσεις εγκατάστασης των αναψυκτηρίων θα πρέπει να βρίσκονται κοντά σε περιοχές θέας, σε παρατηρητήρια, σε χώρους στάθμευσης, κ.λπ. αλλά σε τόση απόσταση όση κρίνεται αναγκαία για την προστασία της οικοτουριστικής λειτουργίας της περιοχής. Μία απόσταση πεντακοσίων περίπου μέτρων στο δάσος και ενός χιλιομέτρου σε ανοικτές και επίπεδες περιοχές θεωρείται η ελάχιστη δυνατή. Για την εγκατάσταση και τη λειτουργία τους θα πρέπει να εκδίδονται οι απαιτούμενες από τη Νομοθεσία, ανάλογα με το χαρακτήρα του χώρου, άδειες.

Χώροι στάθμευσης:

Οι χώροι στάθμευσης θα πρέπει να βρίσκονται πλησίον των σημείων εισόδου ή εξόδου στις περιοχές οικοτουριστικού ενδιαφέροντος και σε ικανή απόσταση από τους χώρους ιδιαίτερης σημασίας (θέσεις με θέα, παρατηρητήρια, κ.λπ.). Οι χώροι στάθμευσης θα πρέπει να είναι επιτηρούμενοι, είτε κοντά σε χώρους που υπάρχει μόνιμα ανθρώπινη παρουσία, για να αποφευχθούν περιπτώσεις διαρρήξεων και κλοπής ή καταστροφής αυτοκινήτων ή εξαρτημάτων.

Περίπτερα παροχής πληροφοριών, πώλησης ενημερωτικού κ.λπ. υλικού:

Συνήθως στα σημεία εισόδου στην περιοχή και σε άλλα σημεία που υπάρχει σημαντική κίνηση επισκεπτών (πλατείες οικισμών, χώροι μαζικών εκδηλώσεων, κ.λπ.) τοποθετούνται περίπτερα παροχής πληροφοριών και πώλησης ενημερωτικού υλικού, βιβλίων για την πανίδα και τη χλωρίδα της περιοχής, για τις ιστορικές, αρχαιολογικές κ.λπ. τοποθεσίες ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, χάρτες, βιβλία και άλλες εκδόσεις για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις και τα έθιμα της περιοχής, για την τοπική αρχιτεκτονική, κουζίνα, κ.λπ.. Στα ίδια περίπτερα μπορούν να πωλούνται γραμματόσημα και σχετικές κάρτες (στην περίπτωση

αυτή καλό θα είναι να τοποθετηθεί κοντά και σχετικό γραμματοκιβώτιο των ΕΛ.ΤΑ.), τοπικά παραδοσιακά προϊόντα, είδη πρώτης ανάγκης, κ.λπ..

Τα περίπτερα αυτά θα είναι οργανωμένα από τον υπεύθυνο φορέα προώθησης του αγροτουρισμού της περιοχής σε συνεργασία με τους τοπικούς Ο.Τ.Α. και θα λειτουργούν κερδοσκοπικά από ιδιώτες με την καταβολή σχετικού ενοικίου και μετά από την υπογραφή σχετικής σύμβασης η οποία θα ορίζει λεπτομερώς τον τρόπο λειτουργίας τους.

Τέλος το προσωπικό των περιπτέρων θα πρέπει να είναι ειδικά εκπαιδευμένο για την παροχή των απαιτούμενων υπηρεσιών.

Σύστημα συλλογής και απομάκρυνσης των απορριμμάτων:

Όλο το δίκτυο των μονοπατιών, δρόμων, παρατηρητηρίων, εγκαταστάσεων διαμονής, κ.λπ. θα πρέπει να καλύπτεται από ένα σύστημα συλλογής απορριμμάτων που θα λειτουργεί από τους τοπικούς Ο.Τ.Α.. Το σύστημα σχεδιαστεί και θα κατασκευαστεί με δυνατότητες ανακύκλωσης των απορριμμάτων. Η ύπαρξη ξεχωριστών κάδων για χαρτί, γυαλί, αλουμίνιο και πλαστικό θεωρείται απαραίτητη. Θα πρέπει να θεσπιστούν επίσης ειδικές χρηματικές ποινές για τους παραβάτες, οι οποίες και θα αναγράφονται στις σχετικές ενημερωτικές πινακίδες. Τα έσοδα από τις ποινές αυτές θα διατίθενται για την συντήρηση των υποδομών. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην συνεχή αποκομιδή των απορριμμάτων, ακόμη και εκτός προγράμματος αν αυτό απαιτηθεί, για να αποφευχθούν τα φαινόμενα “ξεχειλίσματος” των κάδων και διασποράς των σκουπιδιών στην περιοχή. Το σύστημα συλλογής και απομάκρυνσης των απορριμμάτων πρέπει να βρίσκεται κάτω από τον συνεχή έλεγχο του φορέα προώθησης του οικοτουρισμού της περιοχής.

Μεταφορικά μέσα:

Για την εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες, αλλά και όσων άλλων επιθυμούν, θα πρέπει να διατίθενται για ενοικίαση υποζύγια (άλογα, μουλάρια ή γαϊδουράκια) με τον απαραίτητο συνοδό. Τα ζώα αυτά μπορεί να είναι διαθέσιμα για συγκεκριμένες μόνο χρονικές περιόδους γνωστές εκ των προτέρων. Το κόστος και οι κανόνες λειτουργίας θα πρέπει να περιέχονται σε ειδική σύμβαση μεταξύ των ιδιοκτητών τους και του φορέα προώθησης.

Εκτός όμως από τα υποζύγια, στις περιοχές όπου αυτό είναι δυνατό θα πρέπει να υπάρχει διαθέσιμο ειδικό όχημα 4Χ4 τύπου τζιπ για την μεταφορά ατόμων όταν αυτό απαιτηθεί (π.χ. τραυματίες από δύσβατα μέρη).

Προγράμματα εκμάθησης τοπικών παραδοσιακών τεχνών, χορού, ζωγραφικής, τοπικών φαγητών, κ.λπ.:

Η ύπαρξη προγραμμάτων Προγράμματα εκμάθησης τοπικών παραδοσιακών τεχνών, τοπικών χορών, ζωγραφικής, τοπικών φαγητών,

κ.λπ. απαιτεί την ύπαρξη κατάλληλων υποδομών. Τα προγράμματα αυτά λειτουργούν σε κερδοσκοπική βάση και βρίσκονται κάτω από τον έλεγχο του φορέα προώθησης και προβολής. Απαιτείται η ύπαρξη εκπαιδευμένου προσωπικού, καθώς επίσης και η διαμόρφωση συγκεκριμένων τουριστικών “πακέτων” για τους επισκέπτες και τα τουριστικά γραφεία.

Οργανωμένες περιηγήσεις και παρατηρήσεις:

Η οργάνωση περιηγήσεων και παρατηρήσεων στην περιοχή θα πρέπει να γίνεται με τη βοήθεια ειδικευμένων συνοδών και οικοξεναγών. Τόσο οι συνοδοί όσο και οι οικοξεναγοί θα πρέπει να προέρχονται από την περιοχή τόσο για λόγους γνώσης της όσο και για λόγους απασχόλησης του τοπικού δυναμικού. Μπορούν να είναι υπάλληλοι των ειδικευμένων τουριστικών γραφείων τα οποία διοργανώνουν τις περιηγήσεις στην περιοχή ή και συνεργαζόμενοι ελεύθεροι επαγγελματίες. Θα πρέπει να είναι πολύ καλοί γνώστες της γλώσσας των επισκεπτών που συνοδεύουν και θα είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν τα ειδικά ενημερωτικά και εκπαιδευτικά προγράμματα που θα οργανώνονται.

Προϊόντα Βιολογικής Καλλιέργειας:

Τα γεωργικά προϊόντα τα οποία παράγονται σύμφωνα με τους κανόνες της βιολογικής γεωργίας (δίχως τεχνητά λιπάσματα και γεωργικά φάρμακα) θεωρούνται αναγκαίο συστατικό στοιχείο του οικοτουρισμού.

Η ύπαρξη λοιπόν βιολογικών καλλιεργειών, εκτός του ότι μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο επισκέψεων και ενημέρωσης, επιτρέπει την διάθεση βιολογικών προϊόντων στους επισκέπτες και μπορεί να οδηγήσει μελλοντικά στην δημιουργία μιας ειδικής αγοράς στη Θεσσαλονίκη για τα προϊόντα αυτά με αποτέλεσμα αφενός μεν στην δημιουργία εισοδήματος, αφετέρου δε στην παρακίνηση των επισκεπτών.

Φορέας προώθησης, προβολής, ελέγχου και παρακολούθησης:

Η ύπαρξη ενός φορέα ο οποίος πέραν της προώθησης και της προβολής θα είναι και υπεύθυνος για τον έλεγχο και την παρακολούθηση των οικοτουριστικών και αγροτουριστικών δραστηριοτήτων της περιοχής και ο οποίος θα έρχεται σε επαφή με όλο το τουριστικό κύκλωμα, θα επιτρέψει τον καλύτερο συντονισμό της ανάπτυξης του οικοτουρισμού στην περιοχή, των υλοποιούμενων δραστηριοτήτων, και θα παρέχει μια απαιτούμενη αξιοπιστία προς την τουριστική αγορά. Παρόλο που υπάρχουν θεσμοθετημένες υπηρεσίες ελέγχου (όπως ο Ε.Ο.Τ., η Αστυνομία, η Αγορανομία, η Τουριστική Αστυνομία, κ.λπ.) η έλλειψη συντονισμού μεταξύ τους, η φοβερή γραφειοκρατία που διέπει τη λειτουργία τους, η έλλειψη εκπαιδευμένου προσωπικού, και τις περισσότερες φορές η έλλειψη ενδιαφέροντος

καθιστούν την δράση τους ανύπαρκτη. Αυτό σε συνδυασμό με την υπάρχουσα έλλειψη οικονομικής δυνατότητας κάλυψης όλων των περιοχών, οδηγεί στην ανάγκη της ανάθεσης της προώθησης, της προβολής, του ελέγχου και της παρακολούθησης σε έναν φορέα.

4.6. Ομάδες στόχοι και τα χαρακτηριστικά τους

Χαρακτηριστικά ομάδων στόχων:

Οι ομάδες – στόχοι του οικοτουρισμού διακρίνονται κυρίως στις ακόλουθες δύο κατηγορίες:

☐ Η πρώτη ομάδα που αποτελείται κυρίως από νεαρά άτομα που το ενδιαφέρον τους εστιάζεται (κατά κύριο λόγο) στον παράγοντα περιπέτεια με μία μεγάλη τάση ανεξάρτητης μετακίνησης και τάση για αντιμετώπιση και υπέρβαση δύσκολων καταστάσεων.

☐ Η δεύτερη κύρια ομάδα από μεγαλύτερης ηλικίας άτομα που το ενδιαφέρον τους εστιάζεται κυρίως στην ομαδική περιήγηση και επαφή με το περιβάλλον και δεν επιθυμούν ιδιαίτερες δυσκολίες στην προσπάθειά τους.

Και οι δύο ομάδες προέρχονται από μεσαίες και υψηλές εισοδηματικά τάξεις, είναι μορφωμένοι και δραστήριοι επαγγελματικά. Προέρχονται συνήθως από μεγάλες πόλεις, διαμένουν στις ακριβές συνοικίες (στην περίπτωση της Αθήνας στα βόρεια και νότια προάστια και στην ακριβή περιοχή του κέντρου, στην περίπτωση δε της Θεσσαλονίκης στο Πανόραμα και στις ακριβές παραλιακές περιοχές, σύμφωνα με τα στοιχεία των ειδικευμένων τουριστικών γραφείων).

Δεν ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για το κόστος των παρεχόμενων σε αυτούς υπηρεσιών, αλλά έχουν υψηλές απαιτήσεις ποιότητας και εξυπηρέτησης.

Οποσδήποτε υπάρχουν μικρές διακυμάνσεις όσον αφορά τα χαρακτηριστικά των δύο αυτών ομάδων σε σχέση με τα προσφερόμενα είδη οικοτουρισμού και αγροτουρισμού. Έτσι οι μεγαλύτερης ηλικίας επισκέπτες, δηλαδή της δεύτερης ομάδας, προτιμούν εξορμήσεις όπου το περπάτημα δεν είναι απαραίτητο ή ιδιαίτερα κουραστικό για να φθάσουν στην περιοχή ενδιαφέροντος. Επιλέγουν με προσοχή τις περιοχές που επισκέπτονται οι οποίες θα πρέπει να διαθέτουν πέραν των περιβαλλοντικών και σημαντικά πολιτιστικά, ιστορικά, αρχαιολογικά, κ.λπ. στοιχεία. Προτιμούν τις μετακινήσεις με λεωφορείο, όπου έχουν την δυνατότητα της συντροφιάς άλλων επισκεπτών και παράλληλα δεν κουράζονται πολύ.

Και οι δύο ομάδες έχουν υψηλή, για την ηλικία τους, μόρφωση και ενδιαφέρονται ιδιαίτερα και σε βάθος για αυτό με το οποίο ασχολούνται.

Η πρώτη ομάδα ενδιαφέρεται περισσότερο για περιοχές με έντονα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, που επιτρέπουν σκληρές και απαιτητικές σωματικές δοκιμασίες. Δεν είναι αρνητικοί στα πολιτιστικά κ.λπ. στοιχεία μίας περιοχής, αλλά η ύπαρξή τους δεν πρόκειται να επηρεάσει τις επιλογές τους.

Ο χρόνος που διαθέτουν είναι συνήθως από 8 έως 15 ημέρες για διεθνή ταξίδια επίσκεψης παρατήρησης χλωρίδας και πανίδας και από 3 έως 7 ημέρες για ταξίδια εσωτερικού. Συνήθως διαμορφώνονται ομάδες των 15 – 30 ατόμων εξαρτώμενες από τις ιδιαίτερες απαιτήσεις της συγκεκριμένης επίσκεψης και ανεξάρτητα από τον συνολικό αριθμό των επισκεπτών ενός πρακτορείου.

ΦΑΞΗΒ!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΗΠΙΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1
2. ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤ. ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	4
3. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	7
3.1. Προδιαγραφές προστασίας περιβάλλοντος	7
3.2. Καθεστώς προστασίας	8
3.3. Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων	9
4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	10
5. ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΗΠΙΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	12
6. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	65
7. ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	66
8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	67
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	77
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	78

1. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΗΠΙΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ.

Στο πρώτο μέρος της μελέτης αυτής, έγινε μία εκτενής περιγραφή της σημερινής κατάστασης του Δήμου Παναγίας όσον αφορά στο φυσικό, ανθρωπογενές περιβάλλον και επισημάνθηκαν οι ιδιαιτερότητές του. Μετά από αξιολόγηση των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν έγινε και ο καθορισμός εκείνων που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής.

Η αξιολόγηση, ο τρόπος υλοποίησης, η σκοπιμότητα, ο τρόπος χρηματοδότησης και ο προϋπολογισμός τους αποτελεί το αντικείμενο του δεύτερου και παρόντος μέρους της μελέτης.

Οι προτάσεις ανάπτυξης τουρισμού στο Δήμο Παναγίας, πρέπει να εναρμονίζονται με το κοινωνικό σύνολο ενώ συγχρόνως πρέπει και να επιδιώκουν την διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας της περιοχής.

Για την επίτευξη ανάπτυξης των τουριστικών δραστηριοτήτων με βασικό στόχο την κοινωνικοοικονομική ενίσχυση του Δήμου, με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον θεωρείται απαραίτητη η προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 1: Ήπιες μορφές τουρισμού και κύριες δραστηριότητες

α/α	Μορφή τουρισμού	Κύριες δραστηριότητες
1	Πολιτιστικός	Πανηγύρια ξωκλησιών, ξεναγήσεις σε παραδοσιακά οικήματα, εκθεσιακούς και αρχαιολογικούς χώρους.
2	Αθλητικός	Πεζοπορία, ορειβασία, ποδηλασία, ιππασία, θαλάσσιο σκι, ιστιοσανίδα, κανό.
3	Αναψυχικός	Πικ – νικ, απόλαυση θέας, φωτογραφία, παιχνίδι, κολύμβηση.
4	Αγροτουρισμός	Διανυκτέρευση σε παραδοσιακά καταλύματα, αγορά παραδοσιακών προϊόντων, επίδειξη παραδοσιακών μεθόδων παραγωγής προϊόντων.
5	Εκπαιδευτικός	Παρατηρήσεις, εκδρομές, σχολικές περιηγήσεις και ενημέρωση.

Παρακάτω ακολουθεί η ανάλυση όλων των ήπιων μορφών τουρισμού οι οποίες καλύπτουν δραστηριότητες που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν στην περιοχή.

× Πολιτιστικός τουρισμός:

Πρόκειται για μία μορφή τουρισμού η οποία διεξάγεται σε περιοχές με έντονη την παρουσία του θρησκευτικού στοιχείου, από οργανωμένες ομάδες ατόμων (κυρίως μεγάλης ηλικίας).

Ο Δήμος Παναγίας απαριθμεί πάνω από δέκα ξωκλήσια και παρεκκλήσια καθώς και πέντε Ιερούς Ναούς με μεγάλη ιστορική αξία.

Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με το πλήθος των πολιτιστικών εκδηλώσεων και πανηγυριών, με κυριότερα το εικοσαήμερο πανηγύρι τον δεκαπενταύγουστο στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας, το παραδοσιακό “Κουρμπάνι” στην “Παναγούδα”, στο Δ.Δ. Γοματίου των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων και του Προφήτη Ηλία, όπου και στα δύο πανηγύρια γίνεται το παραδοσιακό “Κουρμπάνι” αλλά και τη βραδιά της Ανάστασης το κάψιμο του Ιούδα και στο Δ.Δ. Πυργαδικίων με παρόμοιες εκδηλώσεις, καθιστά την περιοχή του Δήμου πόλο έλξης επισκεπτών.

× Αθλητικός τουρισμός:

Πρόκειται για ένα δυναμικό πρότυπο τουριστικής κατανάλωσης που επιδιώκει τις “εναλλακτικές διακοπές”. Οι τουρίστες αναζητούν μία περισσότερο ολοκληρωμένη σχέση με τον τόπο που επισκέπτονται, συνδυάζοντας την φυσιολατρία με τη διατήρηση της φυσικής και σωματικής του υγείας.

Οι επισκέπτες επιλέγουν τον τρόπο άθλησης κυρίως με κριτήριο τις ευκαιρίες ψυχαγωγίας που αυτός τους παρέχει (όμορφο φυσικό περιβάλλον, χώρος κατασκήνωσης, θέση θέας, υποδομές παραλίας).

Ο Δήμος Παναγίας ενδείκνυται για την διεξαγωγή τέτοιου είδους δραστηριοτήτων δεδομένου ότι στο χώρο του μπορούν να διοργανωθούν πεζοπορικές διαδρομές και να ενθαρρυνθούν προγράμματα ορειβασίας, ποδηλασίας, κολύμβησης και άλλων θαλάσσιων αθλημάτων.

× Αναψυγικός τουρισμός:

Πρόκειται για μία σχετικά ανεπτυγμένη μορφή τουρισμού που περιλαμβάνει ταξίδια μικρής συνήθως διάρκειας, κυρίως οικογενειακής μορφής, έχοντας σαν στόχο την ξεκούραση, την ψυχαγωγία και την γνωριμία με την τοποθεσία της περιοχής επίσκεψης.

Το συγκεκριμένο είδος ήπιου τουρισμού πραγματοποιείται κυρίως κατά τις μονοήμερες αργίες και εξαρτάται άμεσα από την απόσταση της μόνιμης κατοικίας του επισκέπτη, από τις κλιματολογικές συνθήκες καθώς και από την ποιότητα και το είδος των υποδομών και των προσφερόμενων εξυπηρετήσεων. Για παράδειγμα το υπαίθριο γεύμα και η ψυχαγωγία μίας παρέας επισκεπτών θα μπορούσε να “καταστραφεί” από μία σύντομη καταιγίδα κατά τη διάρκεια μίας ηλιόλουστης ημέρας αν δεν υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές.

Όσον αφορά το Δήμο Παναγίας αφενός η σχετικά η μικρή απόσταση από την πόλη της Θεσσαλονίκης, σε συνδυασμό με το αξιόλογο τοπίο του και την θάλασσα και αφετέρου η ύπαρξη θέσεων στις οποίες μπορούν να αναπτυχθούν, μετά την κατασκευή των απαραίτητων υποδομών, δραστηριότητες αναψυχής, δίνει στο Δήμο ένα μεγάλο προτέρημα και πλεονέκτημα ώστε να γίνει πόλος έλξης τουριστών.

✘ Αγροτουρισμός:

Πρόκειται για την μορφή τουρισμού η οποία συνδέεται άμεσα με όλες τις προαναφερόμενες μορφές, μέσα από την οποία προτείνεται ο επισκέπτης να επιλέξει για την παραμονή του ένα από τα ειδικά διαμορφωμένα παραδοσιακά καταλύματα, ενώ για την διατροφή του τα παραδοσιακά κέντρα εστίασης έτσι ώστε αφενός ο ίδιος να γνωρίσει τον παραδοσιακό τρόπο ζωής και αφετέρου οι κάτοικοι του Δήμου να ενισχύσουν το εισόδημά τους.

Ο Δήμος Παναγίας παρόλη την συνεχή ανάπτυξη του Νομού Χαλκιδικής έχει διατηρήσει το παραδοσιακό του προφίλ στο μεγαλύτερο μέρος της έκτασής του έχοντας όλες τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του αγροτουρισμού.

✘ Εκπαιδευτικός τουρισμός:

Ασκείται σε περιοχές με αξιόλογο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, οι οποίες έχουν ορισμένα χαρακτηριστικά εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος, κυρίως κοντά στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Η μορφή αυτή τουρισμού στηρίζεται στα προγράμματα Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και διεξάγεται κυρίως από μαθητές, φοιτητές ή από οργανωμένες ομάδες ευαισθητοποιημένες ως προς το περιβάλλον.

Μέσα από την κατάλληλη υποδομή (κέντρο πληροφόρησης, ενημερωτικό υλικό, ειδικευόμενοι ξεναγοί) θα μπορούσε ο Δήμος Παναγίας να προσελκύσει αρκετούς επισκέπτες οι οποίοι ενδιαφέρονται για αυτού του είδους τον τουρισμό.

2. ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ως ήπια μορφή τουρισμού περιγράφεται εκείνη που αναπτύσσεται κυρίως εξαιτίας της ιδιαίτερης ομορφιάς των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος.

Είναι παράλληλα γνωστό ότι η οποιαδήποτε ανθρώπινη επέμβαση αλλοιώνει σε ορισμένο βαθμό το φυσικό περιβάλλον. Είναι επίσης γνωστό ότι η ανάπτυξη αυτού του είδους τουρισμού, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, απαιτεί μία σειρά παρεμβάσεων για την δημιουργία μίας αναγκαίας υποδομής για την υποστήριξή του. Έτσι λοιπόν εμφανίζεται η αντίφαση ότι οι ίδιες οι προσπάθειες ανάπτυξης της ήπιας μορφής τουρισμού δρουν ως ένα βαθμό αρνητικά στην ανάπτυξή του.

Οι απόψεις που έχουν αναπτυχθεί από διαφορετικές επιστημονικές ομάδες και ειδικούς, που ασχολούνται με το συγκεκριμένο θέμα, κυμαίνονται από τις ακραίες θέσεις της απαγόρευσης οποιασδήποτε υποδομής, μέχρι και των θέσεων της υποταγής του περιβάλλοντος στις οικονομικές προοπτικές της ανάπτυξης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Είναι σίγουρο ότι η κάθε πλευρά έχει λογική αιτιολόγηση της θέσης της. Θεωρείται όμως ότι η εξέλιξη των πραγμάτων συνεπάγεται αναπόφευκτες αλλαγές από τις οποίες δεν μπορεί να ξεφύγει το ίδιο το περιβάλλον. Λαμβάνοντας δε υπόψη τις γενικότερες οικονομικές και λειτουργικές ανάγκες των κατοίκων της περιοχής, προκύπτει το συμπέρασμα ότι μία σειρά από επεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον θα πρέπει να γίνουν αποδεκτές. Οι επεμβάσεις όμως αυτές θα πρέπει απαραίτητα να γίνονται με μέτρο και όχι ανεξέλεγκτα.

Η επίδραση των περιοριστικών παραγόντων, που αναφέρονται παρακάτω, στην τουριστική ανάπτυξη στην περιοχή, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη με το πραγματικό της μέγεθος και να μην υπερεκτιμάται. Η ακριβής της επίδραση μπορεί να διαφέρει από περιοχή σε περιοχή και θα πρέπει να εξετάζεται πάντα σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά της περιοχής.

Ως περιοριστικοί παράγοντες της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής θεωρούνται οι παρακάτω:

- > Η καταστροφή των δασικών εκτάσεων από υλοτομία, κατασκευή δρόμων, κατασκευή οικημάτων.
- > Η καταστροφή των δασικών εκτάσεων από πυρκαγιά για τη δημιουργία βοσκοτόπων ή καλλιεργήσιμων εκτάσεων.
- > Η ρύπανση των ακτών από απορρίμματα που πετούν οι επισκέπτες.
- > Η ρήψη απορριμμάτων σε ανοικτές χωματερές μέσα σε ρέματα.
- > Η κατασκευή πυλώνων μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος.
- > Η αλόγιστη οικοδομική δραστηριότητα χωρίς σεβασμό στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική και το περιβάλλον.
- > Το κυνήγι (θεωρείται ιδιαίτερα βάρβαρο από το μεγαλύτερο μέρος των τουριστών).
- > Η χρήση εντομοκτόνων και ισχυρών γεωργικών φαρμάκων από γεωργούς.

- Η ισχυρή λίπανση με συνθετικά λιπάσματα. (Η ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας θα πρέπει να είναι ένας από τους στόχους της οικοτουριστικής ανάπτυξης).
- Η μόλυνση και ρύπανση των εδαφών και των υδάτων από λάδια, γεωργικά ή βιομηχανικά απορρίμματα.
- Η εγκατάλειψη των παραδοσιακών οικισμών (περίπτωση του Δ.Δ. Γοματίου).
- Η αλόγιστη βόσκηση από κοπάδια αιγοπροβάτων σε δασικές περιοχές και ιδιαίτερα σε περιοχές που έχουν αναδασωθεί μετά από πυρκαγιά.

Πέραν των παραπάνω που μπορούν να θεωρηθούν ως εξωγενείς παράγοντες, γενικά στην ανάπτυξη του τουρισμού, υπάρχει μία σειρά παραγόντων που η δράση τους είναι πιο άμεση και η επιρροή τους πολύ πιο σημαντική από τους εξωγενείς παράγοντες. Αυτοί προκύπτουν από τις απαιτήσεις της αγοράς και τις προδιαγραφές των προσφερόμενων υπηρεσιών και προϊόντων, πρέπει να αποφεύγονται και είναι οι εξής:

- Η έλλειψη της απαιτούμενης υποδομής σε χώρους διανυκτέρευσης και διαμονής γενικότερα.
- Η κερδοσκοπία σε βάρος των επισκεπτών.
- Η χαμηλή ποιότητα των πωλούμενων τοπικών προϊόντων.
- Η έλλειψη επαγγελματικής κατάρτισης στο προσωπικό των μονάδων παροχής τουριστικών υπηρεσιών (ξενοδοχεία, ξενώνες, εστιατόρια, ταβέρνες, καταστήματα, οδηγοί ταξί, οδηγοί και προσωπικό λεωφορείων, κ.λπ.).
- Η μη πρόβλεψη, σε ορισμένες φορές, συμπεριφορά των στελεχών των κρατικών υπηρεσιών προς τους επισκέπτες (αστυνομία, αγορανομία, προσωπικό ΕΛ.ΤΑ., Ο.Τ.Ε., ιατρείων, κ.λπ.).
- Η έλλειψη τοπικών παραδοσιακών προϊόντων.
- Η έλλειψη σωστής συσκευασίας και μάρκετινγκ γενικότερα των τοπικών παραδοσιακών προϊόντων.
- Η έλλειψη σωστής σήμανσης στο οδικό δίκτυο όχι μόνο στις πόλεις αλλά και στους οικισμούς της περιοχής.
- Η έλλειψη ενημερωτικού και πληροφοριακού υλικού στις γλώσσες των επισκεπτών.
- Η έλλειψη μηχανισμών προστασίας του περιβάλλοντος.
- Η έλλειψη μηχανισμών προστασίας των επισκεπτών.
- Η μη τήρηση των κανόνων υγιεινής από τις τουριστικές μονάδες γενικότερα.
- Η έλλειψη χαμόγελου και ευχαρίστησης κατά την συναλλαγή με τους επισκέπτες.

Ως συμπέρασμα λοιπόν προκύπτει ότι όλοι οι παραπάνω περιοριστικοί παράγοντες προέρχονται κατά κύριο λόγο από το ίδιο το ανθρώπινο δυναμικό μίας περιοχής, είτε είναι άμεσα εμπλεκόμενο στην ανάπτυξη του τουρισμού γενικότερα είτε έμμεσα.

Είναι λοιπόν αναγκαίο για την αντιμετώπιση των τυχόν υφιστάμενων όλων αυτών των περιοριστικών παραγόντων, να οργανωθεί μία συνεχής εκστρατεία ευαισθητοποίησης των κατοίκων της περιοχής και των επαγγελματιών ειδικότερα, σχετικά με την περιοριστική επίδραση που έχει στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής η λάθος πρακτική και συμπεριφορά τους.

3. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ

3.1. Προδιαγραφές προστασίας περιβάλλοντος:

Η ανάπτυξη των ήπιων μορφών τουρισμού είναι άμεσα συσχετισμένη με την ποιότητα του φυσικού περιβάλλοντος.

Δεδομένου ότι ο Δήμος Παναγίας διαθέτει ένα αξιόλογο φυσικό περιβάλλον θεωρείται απαραίτητη η τήρηση αυστηρών περιβαλλοντικών προδιαγραφών μέσα από τις οποίες αυτό θα προστατεύεται και θα διατηρείται έτσι ώστε να αποτελεί πόλο έλξης τουριστών.

Συνεπώς θα πρέπει:

- Τα προτεινόμενα έργα να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες (κοινωνικές, πολιτιστικές, οικονομικές) του τοπικού πληθυσμού, ο οποίος θεωρείται βασικό και αναπόσπαστο στοιχείο του περιβάλλοντος (φυσικού και πολιτιστικού) της περιοχής.
- Τα προτεινόμενα έργα να λαμβάνουν υπόψη τη φέρουσα ικανότητα (την αντοχή δηλαδή) των οικοσυστημάτων και του βιολογικού πλούτου του Δήμου.
- Η ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού να συνδέεται με την εφαρμογή ενός ευρύτερου σχεδιασμού που αφορά τις φιλικές προς το περιβάλλον χρήσεις γης, έτσι ώστε να αποφεύγεται η καταστροφή των τοπικών οικοσυστημάτων.
- Οι περιηγητικές διαδρομές σχεδιάζονται και πρέπει να υλοποιούνται έτσι ώστε να διασπείρονται χωρικά και χρονικά για να μην προκαλείται η επιβάρυνση μίας μόνο περιοχής.
- Ο ορθός σχεδιασμός των υλικοτεχνικών υποδομών θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την εξοικονόμηση ενέργειας, την εξασφάλιση απομάκρυνσης των αποβλήτων και την λήψη επανορθωτικών μέτρων για την προστασία του τοπικού περιβάλλοντος.
- Οι φορείς εκμετάλλευσης των οικοτουριστικών δραστηριοτήτων πρέπει να λαμβάνουν ενεργά μέρος σε τοπικές, εθνικές και διεθνείς δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος.

Εκτός από την οικολογική διάσταση οι παραπάνω προδιαγραφές έχουν και την έννοια ότι ο επισκέπτης έχει την αίσθηση ότι η παρουσία του δεν επιβαρύνει το τοπικό περιβάλλον και βέβαια ότι τα χρήματα που διαθέτει αξιοποιούνται σε φιλικές προς το περιβάλλον κατευθύνσεις.

3.2. Καθεστώς προστασίας:

Με γνώμονα τις παραπάνω προδιαγραφές επισημαίνεται για τον Δήμο Παναγίας ότι:

- ❑ Η τουριστική ανάπτυξη πρέπει να είναι διασπαρμένη, με πολλές υποδομές μικρής κλίμακας οι οποίες βοηθούν στην ανάδειξη των τοπικών ιδιομορφιών της κάθε περιοχής χωρίς να επιβαρύνουν υπέρμετρα το περιβάλλον.
- ❑ Οι υλικοτεχνικές υποδομές που θα δημιουργηθούν (κέντρα ενημέρωσης, υποδομές αναψυχής κ.λπ.) πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στο τοπικό περιβάλλον και να έχουν φιλικό περιβαλλοντικό σχεδιασμό. Στις περιπτώσεις ανάδειξης μνημείων, ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στη διατήρηση του περιβάλλοντα χώρου αφού όπως σημειώνει και η UNESCO ένα μνημείο χάνει σημαντικό μέρος της ελκυστικότητάς του όταν αποκόπτεται από τα στοιχεία που το περιβάλλουν (μικρά κτίρια, δέντρα) τα οποία από μόνα τους είναι δευτερεύουσας σημασίας, υπήρχαν όμως πάντοτε κοντά στο μνημείο. Ένα καλοδιατηρημένο σύνολο είναι πολύ πιο ελκυστικό από μεμονωμένα και απομονωμένα μνημεία και δημιουργεί πιο ενδιαφέρουσα τουριστική εικόνα.
- ❑ Πρέπει να επιδιωχτεί η ενεργή συμμετοχή των κατοίκων της περιοχής στην τουριστική ανάπτυξη και να ληφθεί πρόνοια ώστε να ενισχυθούν οι πολιτιστικές αξίες και ιδιαιτερότητες των τοπικών πληθυσμών. Τα τοπικά ήθη και έθιμα, οι λαογραφικές εκδηλώσεις και τα είδη τοπικής χειροτεχνίας αποτελούν τα πιο ευαίσθητα στοιχεία του τοπικού πολιτιστικού περιβάλλοντος. Η ενδεχόμενη αλλοίωσή τους προέρχεται κατά πρώτο λόγο από την οικονομική ανάπτυξη που συνοδεύει τον τουρισμό και όχι από τους ίδιους τους επισκέπτες. Ένα μακρόπνοο σχέδιο για την τουριστική ανάπτυξη μιας περιοχής πρέπει να προβλέπει κίνητρα για την ενθάρρυνση της τοπικής λαϊκής χειροτεχνίας και των τοπικών λαογραφικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων με στόχο την διατήρησή τους και μέσω αυτής τη βελτίωση της τουριστικής εικόνας της περιοχής.
- ❑ Οι φορείς εκμετάλλευσης των τουριστικών υποδομών πρέπει να διαθέτουν ένα μέρος των εσόδων τους στην κατεύθυνση της προστασίας και διατήρησης του τοπικού περιβάλλοντος και να ενθαρρύνουν τους τοπικούς πληθυσμούς προς αναπτυξιακές κατευθύνσεις φιλικές προς το περιβάλλον (π.χ. βιολογική γεωργία, εκτατική και ορθολογική κτηνοτροφία, παραγωγή τοπικών προϊόντων κ.λπ.).

Θεωρείται λοιπόν ότι τα παραπάνω εκτός από περιορισμούς και κατευθύνσεις που θέτει η ίδια η κατάσταση του τοπικού φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος του Δήμου, μπορούν να αποβούν και ισχυρό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για την ευρύτερη περιοχή.

3.3. Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων:

Με βάση τα όσα αναφέρονται παραπάνω, όλες οι προτεινόμενες δράσεις και έργα είναι συμβατές με τον χαρακτήρα και το καθεστώς προστασίας της περιοχής.

Σε ότι αφορά τα δασοτεχνικού χαρακτήρα έργα, που προβλέπονται στην παρούσα μελέτη, αυτά υλοποιούνται με συγκεκριμένες προδιαγραφές ώστε να εναρμονίζονται με το τοπίο και να επιφέρουν τις ελάχιστες δυνατές επιπτώσεις στο περιβάλλον, τα δε υλικά κατασκευής τους αποτελούν δομικά στοιχεία του γύρω χώρου. Άλλωστε η θεώρηση και έγκριση των μελετών από τις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες είναι ταυτόχρονα και άδεια επέμβασης στα δάση και στις δασικές εκτάσεις.

Για τα υπόλοιπα έργα τα οποία προτείνονται στην παρούσα μελέτη, θα εκπονηθούν οι κατάλληλες μελέτες προέγκρισης χωροθέτησης και περιβαλλοντικών επιπτώσεων και εφόσον αδειοδοτηθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες, θα εκπονηθούν οι μελέτες εφαρμογής αυτών.

4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει ήπιες παρεμβάσεις οι οποίες αφορούν στη συντήρηση και ανάδειξη μνημείων, την αξιοποίηση χώρων με σκοπό την αναψυχή, την διεξαγωγή περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, την ενίσχυση πρωτοβουλιών για την αξιοποίηση παραδοσιακών προϊόντων, την διευκόλυνση του τρόπου πρόσβασης στα σημεία που παρουσιάζουν οικολογικό ή πολιτιστικό ενδιαφέρον και την αναβάθμιση του περιβάλλοντος χώρου, όπου αυτό είναι απολύτως απαραίτητο και με τον τρόπο που το ίδιο το περιβάλλον υπαγορεύει.

Το πρόγραμμα αυτό αποσκοπεί στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού, συνδυασμένη με οικοφυσιογνωστικό, πολιτιστικό ενδιαφέρον. Όλα αυτά επιβάλλουν την ανάδειξη χώρων και τοπίων με ιδιαίτερη φυσική, ιστορική και αρχιτεκτονική φυσιογνωμία.

Ως βασικοί στόχοι του παρόντος σχεδίου αναφέρονται οι παρακάτω:

- Η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων στους χώρους εργασίας, κατοικίας, αναψυχής και άθλησης.
- Η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, μέσω της αναβίωσης παραδοσιακών και πολιτιστικών στοιχείων της ιστορικής και θρησκευτικής συνέχειας.
- Η προστασία και ανάδειξη του φυσικού πλούτου.
- Η ανάπτυξη της ροής των τουριστών – επισκεπτών στην περιοχή.

Μέσα από την συνολική αυτή θεώρηση ανάπτυξης επιτυγχάνεται:

- ◆ Η εξασφάλιση της εναλλακτικής τουριστικής πρότασης που θα οδηγήσει στην πρόοδο του Δήμου, στη διάχυση της τουριστικής κίνησης προς όλες τις κατευθύνσεις, στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, στην ανατροπή της εποχικότητας της τουριστικής κίνησης, στην προσέλκυση επισκεπτών με ειδικά ενδιαφέροντα καθώς και στη συγκράτηση των διερχόμενων τουριστών.
- ◆ Η εξασφάλιση ευκαιριών και νέων θέσεων εργασίας για τους κατοίκους της περιοχής.
- ◆ Η δημιουργία συμπληρωματικού εισοδήματος για τον τοπικό πληθυσμό.

Συνοψίζοντας όλα όσα έχουν ήδη αναλυθεί παραπάνω, διαμορφώνονται οι παρακάτω ειδικοί στόχοι του παρόντος σχεδίου για την περιοχή του Δήμου Παναγίας:

- Σημειακές παρεμβάσεις, ολοκληρωμένης μορφής, σε διατηρητέα ή αξιόλογα μνημεία της περιοχής – επαναχρησιμοποίησή τους για λειτουργίες τουριστικού χαρακτήρα.
- Βελτίωση υφιστάμενων και διαμόρφωση νέων δασικών διαδρομών με στόχο την ανάπτυξη του ορεινού περιηγητικού

τουρισμού, δημιουργία δικτύου ορεινών διαδρομών, δημιουργία δικτύου περιήγησης στους χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

- ➔ Βελτίωση υφιστάμενων και κατασκευή νέων θέσεων δασικής αναψυχής με σκοπό την δημιουργία πόλων έλξης των τουριστών.
- ➔ Βελτίωση υφιστάμενων και δημιουργία θέσεων άθλησης μέσα από τις οποίες θα δίνεται δυνατότητα συνδυασμού αναψυχής, παρατήρησης της φύσης και άθλησης.
- ➔ Ενίσχυση της τοπικής αγοράς και στήριξη της τοπικής παραγωγής.
- ➔ Κατασκευή έργων υποδομής (δημοτική οδοποιία).

5. ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΗΠΙΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ.

Το πρόγραμμα που περιγράφεται παρακάτω δίνεται ως ένα πακέτο υποπρογραμμάτων, μέτρων και δράσεων τα οποία προέκυψαν από την αναγκαιότητα της δημιουργίας των κατάλληλων υποδομών και της προβολής των ήδη υφιστάμενων, κυρίως για την προσέλκυση και εξυπηρέτηση των τουριστών στην περιοχή του Δήμου.

Τα υποπρογράμματα τα οποία συνθέτουν το πρόγραμμα ήπιας τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, αφορούν τα εξής:

- ✓ *Τις υποστηρικτικές υποδομές*
- ✓ *Την ενίσχυση παράλληλων δράσεων*
- ✓ *Το υλικό και τα μέσα πληροφόρησης*
- ✓ *Την επαγγελματική κατάρτιση και την ευαισθητοποίηση του τοπικού δυναμικού*

Κάθε υποπρόγραμμα αναλύεται σε μέτρα τα οποία υλοποιούνται με συγκεκριμένες δράσεις.

Συνολικά το πρόγραμμα της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης του Δήμου, τα υποπρογράμματα αυτού, τα μέτρα και οι δράσεις παρουσιάζονται παρακάτω.

Στις δράσεις (έργα) που ανήκουν σε κάθε υποπρόγραμμα, γίνεται συνοπτική περιγραφή αυτής, επεξηγούνται οι σκοποί που θα εξυπηρετηθούν με την υλοποίησή της και δίνεται το χρονικό διάστημα μέσα από το οποίο προβλέπεται ότι μπορεί να υλοποιηθεί.

Τέλος σε κάθε δράση περιγράφεται και η δυνατότητα ένταξής της σε κάποιο πρόγραμμα χρηματοδότησης καθώς και ο πιθανός φορέας υλοποίησης και διαχείρισης του έργου.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1: ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 1: ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ.

- Δράση 1:** Δημιουργία χώρου αναψυχής στη θέση “Κερασιά”, στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας.
- Δράση 2:** Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης σε θέση του δασικού δρόμου “Κερασιά – Προφήτης Ηλίας – Προσκύνημα Παναγίας”, Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας.
- Δράση 3:** Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης σε θέση του παλιού επαρχιακού δρόμου των Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας – Γοματίου.
- Δράση 4:** Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης σε θέση του επαρχιακού δρόμου Δ.Δ. Γοματίου – Ακτή Δεβελικίου.
- Δράση 5:** Δημιουργία χώρων αναψυχής και μονοπατιού σύνδεσης αυτών στον πλατανώνα του ρέματος “Βαθύλακος” στο Δ.Δ. Γοματίου.
- Δράση 6:** Δημιουργία χώρου αναψυχής στην ακτή “Δεβελικίου” στο Δ.Δ. Γοματίου.
- Δράση 7:** Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης στη θέση “Αγ. Γεώργιος” στο Δ.Δ. Γοματίου.
- Δράση 8:** Δημιουργία χώρου υπαίθριου γεύματος στην ακτή “Πύργος”, στο Δ.Δ. Γοματίου.
- Δράση 9:** Ανάπλαση και βελτίωση της θέσης θέας – ανάπαυσης στη θέση “Καταγνάντι”, στο Δ.Δ. Πυργαδικίων.
- Δράση 10:** Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης στον οικισμό των Πυργαδικίων, στο Δ.Δ. Πυργαδικίων.
- Δράση 11:** Δημιουργία χώρου υπαίθριου γεύματος στη θέση “Πλατάνι” στην ακτή “Κάμπος”, στο Δ.Δ. Πυργαδικίων.

ΜΕΤΡΟ 2: ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

- Δράση 1:** Βελτίωση του περιγητικού μονοπατιού κατά μήκος του ρέματος “Βέρκος”, στο Δ.Δ. Γοματίου.
- Δράση 2:** Διάνοιξη του περιγητικού μονοπατιού – μονοπατιού σύνδεσης του εξωκλήσιού του Αγ. Γεωργίου με την σπηλιά του Αγίου κατά μήκος του ρέματος “Μυλωνάδικα” στο Δ.Δ. Γοματίου.
- Δράση 3:** Δημιουργία κέντρου θαλάσσιων αθλημάτων στην ακτή “Πύργος”, στο Δ.Δ. Γοματίου.
- Δράση 4:** Αξιοποίηση της ακτής “Καστρί”, στο Δ.Δ. Γοματίου.

ΜΕΤΡΟ 3: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

- Δράση 1:** Βελτίωση – συντήρηση του δρόμου του Δ.Δ. Γοματίου – ακτή “Πύργος”.
- Δράση 2:** Βελτίωση – συντήρηση του δρόμου ακτή “Δεβελικίου” ακτή “Καστρί”, στο Δ.Δ. Γοματίου.
- Δράση 3:** Βελτίωση – συντήρηση του παλαιού επαρχιακού δρόμου που συνδέει τα Δ.Δ. Γοματίου και Μεγ. Παναγίας.
- Δράση 4:** Τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων.

ΜΕΤΡΟ 4: ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΑΣΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

- Δράση 1:** Συντήρηση – βελτίωση του δασικού δρόμου ο οποίος συνδέει τα Δ.Δ. Γοματίου – Μεγ. Παναγίας.
- Δράση 2:** Συντήρηση – βελτίωση του δασικού δρόμου πρόσβασης στην “Παναγούδα” από τον δασικό δρόμο των Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας – Γοματίου.
- Δράση 3:** Συντήρηση – βελτίωση του δασικού δρόμου από το εξωκλήσι των Αγ. Τεσσαράκοντα Μαρτύρων μέχρι την θέση “Αγ. Γεώργιος”.
- Δράση 4:** Συντήρηση – βελτίωση του δασικού δρόμου Προσκύνημα Παναγίας – Προφήτης Ηλίας – “Κερασιά”.

ΜΕΤΡΟ 5: ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- Δράση 1:** Κατασκευή έργων και οργάνωση δράσεων ερμηνείας περιβάλλοντος.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΜΕΤΡΟ 1: ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

- Δράση 1:** Ανάδειξη παραδοσιακών αποστακτηρίων τσίπουρου “Καζάνια”.
- Δράση 2:** προώθηση τοπικών παραδοσιακών γλυκών.
- Δράση 3:** Κατασκευή περιπτέρου και εκθετηρίου πώλησης τοπικών παραδοσιακών προϊόντων.
- Δράση 4:** Δημιουργία αγροτοβιοτεχνικής μονάδας μεταποίησης αγροτικών προϊόντων στο Δ.Δ. Γοματίου.

ΜΕΤΡΟ 2: ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

- Δράση 1:** Βελτίωση και ανάδειξη του εξωκλησιού του Προφήτη Ηλία στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας.
- Δράση 2:** Βελτίωση και αξιοποίηση περιβάλλοντα χώρου του εξωκλησιού του Αγ. Αθανασίου στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας.
- Δράση 3:** Βελτίωση και αξιοποίηση περιβάλλοντα χώρου του εξωκλησιού της “Παναγούδας”, στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας.
- Δράση 4:** Βελτίωση και ανάδειξη της εκκλησίας των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων στη θέση παλαιό Γομάτι στο Δ.Δ. Γοματίου.
- Δράση 5:** Αναπαλαίωση και ανάπλαση του περιβάλλοντα χώρου του Ι.Ν. Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο Δ.Δ. Γοματίου.
- Δράση 6:** Βελτίωση και αξιοποίηση του περιβάλλοντα χώρου του εξωκλησιού του Αγ. Γεωργίου στο Δ.Δ. Πυργαδικίων.
- Δράση 7:** Ενίσχυση θρησκευτικών εκδηλώσεων και εμπορικής πανήγυρης στις 15 Αυγούστου στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας.

ΜΕΤΡΟ 3: ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

- Δράση 1:** Ανάπλαση νερόμυλου στο ρέμα “Μπιζιργιάννη Μύλος” στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας.
- Δράση 2:** Ανάπλαση νερόμυλου στο ρέμα “Βέρκος”, στο Δ.Δ. Γοματίου.
- Δράση 3:** Ανάπλαση και ανάδειξη γέφυρας “Καμάρας” στον παλαιό επαρχιακό δρόμο Μεγ. Παναγίας – Γοματίου.

Δράση 4: Ανάδειξη και αξιοποίηση παλιάς βρύσης “Μάννα” στη θέση παλαιό Γομάτι, στο Δ.Δ. Γοματίου.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3: ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΜΕΤΡΟ 1: ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΟΔΗΓΟΙ ΚΑΙ ΧΑΡΤΕΣ

Δράση 1: Δημιουργία και διάθεση αγροτουριστικών οδηγών και χαρτών στους επισκέπτες.

Δράση 2: Δημιουργία αναλυτικού καταλόγου παραδοσιακών προϊόντων.

**ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4: ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ
ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΠΙΚΟΥ
ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ**

ΜΕΤΡΟ 1: ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Δράση 1: Κατάρτιση στελεχών και βοηθητικού προσωπικού των μονάδων ενδιαίτησης και των επιχειρήσεων αγροτουρισμού.

ΜΕΤΡΟ 2: ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Δράση 1: Ευαισθητοποίηση εμπλεκόμενων φορέων και τοπικού πληθυσμού.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1: ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Η περιοχή αναφοράς εξαιτίας των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της (μεγάλος αριθμός τοπίων σε σχετικά μικρή έκταση, όμορφο περιβάλλον, γρήγορη πρόσβαση) είναι κατάλληλη για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων αγροτουρισμού και λοιπόν εναλλακτικών τουρισμού.

Προϋπόθεση αποτελεί όμως ο προσεκτικός σχεδιασμός των επεμβάσεων, οι οποίες θα πρέπει να υλοποιηθούν στα πλαίσια ενός ολοκληρωμένου προγράμματος ανάπτυξης δράσεων που θα αφορά αφενός την κατασκευή νέων υποστηρικτικών υποδομών σε επιλεγμένες θέσεις και αφετέρου την βελτίωση και συντήρηση των ήδη υφιστάμενων υποδομών.

Η επιλογή των θέσεων έγινε ύστερα από επιτόπια εξέταση για καταλληλότητα όσον αφορά στους προτεινόμενους χώρους και εντοπισμό των ελλείψεων και των ζημιών όσον αφορά στους υφιστάμενους.

Στα πλαίσια του υποπρογράμματος προτείνονται τα ακόλουθα μέτρα:

- Συντήρηση υφιστάμενων – κατασκευή νέων χώρων αναψυχής
  - Δημιουργία χώρου αναψυχής στη θέση “Κερασιά”, στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας.
  - Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης σε θέση του δασικού δρόμου “Κερασιά – Προφήτης Ηλίας – Προσκύνημα Παναγίας”, Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας.
  - Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης σε θέση του παλιού επαρχιακού δρόμου των Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας – Γοματίου.
  - Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης σε θέση του επαρχιακού δρόμου Δ.Δ. Γοματίου – Ακτή Δεβελικίου.
  - Δημιουργία χώρων αναψυχής και μονοπατιού σύνδεσης αυτών στον πλατανώνα του ρέματος “Βαθύλακος” στο Δ.Δ. Γοματίου.
  - Δημιουργία χώρου αναψυχής στην ακτή “Δεβελικίου” στο Δ.Δ. Γοματίου.
  - Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης στη θέση “Αγ. Γεώργιος” στο Δ.Δ. Γοματίου.
  - Δημιουργία χώρου υπαίθριου γεύματος στην ακτή “Πύργος”, στο Δ.Δ. Γοματίου.
  - Ανάπλαση και βελτίωση της θέσης θέας – ανάπαυσης στη θέση “Καταγνάντι”, στο Δ.Δ. Πυργαδικίων.
  - Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης στον οικισμό των Πυργαδικίων, στο Δ.Δ. Πυργαδικίων.
  - Δημιουργία χώρου υπαίθριου γεύματος στη θέση “Πλατάνι” στην ακτή “Κάμπος”, στο Δ.Δ. Πυργαδικίων.

- Διαμόρφωση αθλητικών χώρων
  - Βελτίωση του περιηγητικού μονοπατιού κατά μήκος του ρέματος “Βέρκος”, στο Δ.Δ. Γοματίου.
  - Διάνοιξη του περιηγητικού μονοπατιού – μονοπατιού σύνδεσης του εξωκλήσιού του Αγ. Γεωργίου με την σπηλιά του Αγίου κατά μήκος του ρέματος “Μυλωνάδικα” στο Δ.Δ. Γοματίου.
  - Δημιουργία κέντρου θαλάσσιων αθλημάτων στην ακτή “Πύργος”, στο Δ.Δ. Γοματίου.
  - Αξιοποίηση της ακτής “Καστρί”, στο Δ.Δ. Γοματίου.

- Βελτίωση επαρχιακού δικτύου
  - Βελτίωση – συντήρηση του δρόμου του Δ.Δ. Γοματίου – ακτή “Πύργος”.
  - Βελτίωση – συντήρηση του δρόμου ακτή “Δεβελικίου” ακτή “Καστρί”, στο Δ.Δ. Γοματίου.
  - Βελτίωση – συντήρηση του παλαιού επαρχιακού δρόμου που συνδέει τα Δ.Δ. Γοματίου και Μεγ. Παναγίας.
  - Τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων.

- Συντήρηση και βελτίωση δασικού οδικού δικτύου
  - Συντήρηση – βελτίωση του δασικού δρόμου ο οποίος συνδέει τα Δ.Δ. Γοματίου – Μεγ. Παναγίας.
  - Συντήρηση – βελτίωση του δασικού δρόμου πρόσβασης στην “Παναγούδα” από τον δασικό δρόμο των Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας – Γοματίου.
  - Συντήρηση – βελτίωση του δασικού δρόμου από το εξωκλήσι των Αγ. Τεσσαράκοντα Μαρτύρων μέχρι την θέση “Αγ. Γεώργιος”.
  - Συντήρηση – βελτίωση του δασικού δρόμου Προσκύνημα Παναγίας – Προφήτης Ηλίας – “Κερασιά”.

- Προώθηση περιβαλλοντικής εκπαίδευσης
  - Κατασκευή έργων και οργάνωση δράσεων ερμηνείας περιβάλλοντος.

Για την υλοποίηση των παραπάνω έργων απαιτείται η σύνταξη τεχνικών μελετών σύμφωνα με τις προδιαγραφές, οι οποίες θα ελεγχθούν, θα εγκριθούν και θα θεωρηθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες που είναι υπεύθυνες για τη διαχείριση των χώρων.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 1

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

ΔΡΑΣΗ 1: Δημιουργία χώρου αναψυχής στη θέση «Κερασιά» στο δ.δ. Μεγ. Παναγίας.

Συνοπτική περιγραφή:

Η θέση αυτή βρίσκεται παραπλεύρως του δασικού δρόμου μεταξύ των δ.δ. μεγ. Παναγίας – Γοματίου. Πρόκειται για ένα ξέφωτο μέσα σε πυκνό δάσος οξιάς.

Η δράση αυτή περιλαμβάνει την διαμόρφωση ενός χώρου ο οποίος θα χρησιμοποιείται ως χώρος στάθμευσης των αυτοκινήτων, την περίφραξη και την διαμόρφωση της εισόδου στο χώρο, την κατασκευή ξύλινων καθιστικών, την κατασκευή ξύλινων τραπεζόπαγκων και την τοποθέτηση κάδων απορριμμάτων.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) έχει σαν στόχο την ανάδειξη της φυσικής ομορφιάς του ορεινού όγκου του δήμου και η αξιοποίηση της θέσης για λόγους αναψυχής τόσο των κατοίκων όσο και των επισκεπτών του δήμου.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER+, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.) και το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι το Δασαρχείο Αρναίας ή ο δήμος έπειτα από σύναψη προγραμματικής σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 1

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

ΔΡΑΣΗ 2: Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης σε θέση του δασικού δρόμου «Κερασιά» - «Προφήτης Ηλίας» - «Προσκύνημα Παναγίας» στο δ.δ. Μεγ. Παναγίας.

Συνοπτική περιγραφή:

Η θέση αυτή βρίσκεται παραπλεύρως του δρόμου των τοποθεσιών, (στο δ.δ. Μεγ. Παναγίας) «Κερασιά» - «Προφήτης Ηλίας» - «Προσκύνημα Παναγίας» πάνω σε μικρό ύψωμα, δίπλα από ρέμα και προσφέρει πανοραμική θέα. Η δράση αυτή όσον αφορά τη δημιουργία της θέσης θέας και ανάπαυσης περιλαμβάνει την κατασκευή ενός κιосκιού, την εγκατάσταση υποδομών παρατήρησης της πανίδας και της χλωρίδας, την προμήθεια και τη εγκατάσταση διόπτρων.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) έχει σαν στόχο την παροχή δυνατοτήτων για αναπαυση και ανάταση κυρίως στους επισκέπτες. Επίσης θα δίνεται η δυνατότητα παρατήρησης των λεπτομερειών του τοπίου και κυρίως της χλωρίδας για εκπαιδευτικούς και φυσιολατρικούς λόγους.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER+, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.) και το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι το Δασαρχείο Αρναίας ή ο δήμος έπειτα από σύναψη προγραμματικής σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 1

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

ΔΡΑΣΗ 3: Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης σε θέση του παλιού επαρχιακού δρόμου που συνδέει τα δ.δ. Μεγ. Παναγίας – Γοματίου.

Συνοπτική περιγραφή:

Η θέση αυτή βρίσκεται στον παλιό επαρχιακό δρόμο που συνδέει τα δ.δ. Μεγ. Παναγίας – Γοματίου και η επιλογή της θέσης αυτής έγινε με γνώμονα την εύκολη πρόσβαση και την πανοραμική θέα.

Η δράση αυτή όσον αφορά τη δημιουργία της θέσης θέας και ανάπαυσης προϋποθέτει τον καθαρισμό της βλάστησης στη συγκεκριμένη περιοχή, την κατασκευή ενός κιοσκιού, την εγκατάσταση υποδομών παρατήρησης της πανίδας και της χλωρίδας, την προμήθεια και τη εγκατάσταση διοπτρών.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) έχει σαν στόχο την παροχή δυνατοτήτων για ανάπαυση και ανάταση κυρίως στους επισκέπτες. Επίσης θα δίνεται η δυνατότητα παρατήρησης των λεπτομερειών του τοπίου και κυρίως της χλωρίδας για εκπαιδευτικούς και φυσιολατρικούς λόγους.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: *το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER+, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.) και το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.*

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι το Δασαρχείο Αρναίας ή ο δήμος έπειτα από σύναψη προγραμματικής σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 1

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

ΔΡΑΣΗ 4: Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης σε θέση του επαρχιακού δρόμου που συνδέει το δ.δ. Γοματίου με την ακτή «Δεβελικίου», η οποία ανήκει στην διοικητική περιφέρεια του δ.δ. Γοματίου.

Συνοπτική περιγραφή:

Η θέση αυτή βρίσκεται στον επαρχιακό δρόμο που συνδέει το δ.δ. Γοματίου με την ακτή «Δεβελικίου» πάνω σε ύψωμα και προσφέρει θέα από την οποία μπορεί κανείς να θαυμάσει όλο τον κόλπο του Αγίου Όρους την δυτική πλευρά της χερσονήσου του Αγίου Όρους, την νήσο Αμμολιανή καθώς και την ανατολική πλευρά της χερσονήσου Σιθωνίας.

Η δράση αυτή όσον αφορά τη δημιουργία της θέσης θέας και ανάπαυσης προϋποθέτει την κατασκευή ενός κιοσκιού, την εγκατάσταση υποδομών παρατήρησης του τοπίου (διόπτρες), την δημιουργία μονοπατιού με πέτρινα σκαλοπάτια για την πρόσβαση στο χώρο και την δημιουργία χώρου στάθμευσης.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) έχει σαν στόχο την παροχή δυνατοτήτων για ανάπαυση και ανάταση κυρίως στους επισκέπτες. Επίσης δίνεται η δυνατότητα παρατήρησης των λεπτομερειών του τοπίου.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: *το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER+, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.) και το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.*

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο Δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 1

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

ΔΡΑΣΗ 5: Δημιουργία χώρων αναψυχής και μονοπατιού, σύνδεση αυτών στον πλατανεώνα του ρέματος «Βαθύλακος», στο δ.δ. Γοματίου.

Συνοπτική περιγραφή:

Ο πλατανεώνας του ρέματος «Βαθύλακος», εκτείνεται παράλληλα με τον δρόμο ο οποίος συνδέει το δ.δ. Γοματίου με τον οικισμό του Αγ. Ιωάννη Προδρόμου, σε απόσταση περίπου ενός χιλιομέτρου και η αξιοποίησή του προϋποθέτει: την δημιουργία δύο χώρων αναψυχής στα δύο άκρα του οι οποίοι θα περιλαμβάνουν: αναψυκτήριο, καθιστικά και τραπεζόπαγκους δίπλα στα πλατάνια, παιδική χαρά και χώρο στάθμευσης. Επίσης την δημιουργία μονοπατιού και ξύλινων γεφυρών κατά μήκος του ρέματος που θα τους συνδέει και θα λειτουργεί και ως περιηγητική διαδρομή.

Σκοπιμότητα:

Με το έργο αυτό επιτυγχάνεται η παροχή καλής ποιότητας συνθηκών αναψυχής, που συνεχώς αναβαθμίζεται με συμπληρωματικά έργα και συντηρείται έτσι ώστε ο χώρος να αποτελεί πόλο έλξης τόσο τουριστών όσο και των κατοίκων της περιοχής.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: *το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER+, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.) και το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.*

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι το Δασαρχείο Αρναίας ή ο δήμος έπειτα από σύναψη προγραμματικής σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 1

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

ΔΡΑΣΗ 6: Δημιουργία χώρου αναψυχής στην ακτή «Δεβελικίου», του δ.δ. Γοματίου.

Συνοπτική περιγραφή:

Η θέση αυτή βρίσκεται στο τέλος περίπου του δρόμου ο οποίος συνδέει το δ.δ. Γοματίου με την ακτή «Δεβελικίου» στο σημείο όπου ένα ρέμα διέρχεται του δρόμου, εκβάλλει στη θάλασσα και συνδυάζει το πανέμορφο φυσικό περιβάλλον με το υγρό στοιχείο. Οι εργασίες κατασκευής του έργου περιλαμβάνουν: την κατασκευή τεχνικών υποδομών όπως ξύλινο κιόσκι, καθιστικά, τραπεζόπαγκοι, βρύση και κάδοι απορριμμάτων καθώς επίσης και φυτοτεχνικά έργα όπως ο καθαρισμός της υπάρχουσας βλάστησης από καλάμια και άλλα υδρόφιλα είδη.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός του συγκεκριμένου έργου είναι η ανάδειξη της φυσικής ομορφιάς της θέσης η οποία βρίσκεται δίπλα στο ρέμα αλλά και στη θάλασσα και η αξιοποίηση της θέσης για λόγους αναψυχής τόσο των κατοίκων όσο και των επισκεπτών του δήμου.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER+, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.) και το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου για τις δημοτικές εκτάσεις ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση και για τις δημόσιες το Δασαρχείο Αρναίας ή ο δήμος έπειτα από σύναψη προγραμματικής σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 1

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

ΔΡΑΣΗ 7: Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης στην θέση «Αγ. Γεώργιος», στο δ.δ. Γοματίου.

Συνοπτική περιγραφή:

Η θέση «Αγ. Γεώργιος» βρίσκεται βόρεια του δ.δ. Γοματίου επί του δασικού δρόμου που συνδέει το δ.δ. Γοματίου με το δ.δ. Μεγ. Παναγίας. Πρόκειται για ύψωμα το οποίο προσφέρει θέα από όπου μπορεί κανείς να θαυμάσει όλο τον κόλπο της Ιερισσού την καθώς και όλη την χερσόνησο του Αγίου Όρους.

Η δράση αυτή όσον αφορά τη δημιουργία της θέσης θέας και ανάπαυσης προϋποθέτει την κατασκευή ενός κιοσκιού, την εγκατάσταση υποδομών παρατήρησης του τοπίου (διόπτρες), την δημιουργία χώρου στάθμευσης και την φύτευση δέντρων για την εξασφάλιση περισσότερης σκιάς.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) έχει σαν στόχο την κάλυψη των αναγκών των επισκεπτών για την παρατήρηση της θέας και την απόλαυση του τοπίου.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER+, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.) και το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι το Δασαρχείο Αρναίας ή ο Δήμος, μετά από σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 1

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

ΔΡΑΣΗ 8: Δημιουργία χώρου υπαίθριου γεύματος στην ακτή «Πύργος», του δ.δ. Γοματίου.

Συνοπτική περιγραφή:

Η θέση αυτή βρίσκεται προς το τέλος του δρόμου ο οποίος συνδέει το δ.δ. Γοματίου με την ακτή «Πύργος» και σε απόσταση εκατό μέτρων από την θάλασσα δίπλα σε ρέμα. Η επιλογή της συγκεκριμένης θέσης έγινε με κριτήρια την ύπαρξη παλιού πηγαδιού το οποίο παρέχει πόσιμο νερό και το φυσικό περιβάλλον που προσφέρει στον επισκέπτη – τουρίστα. Η βλάστηση αποτελείται από μεγάλα πλατάνια τα οποία εξασφαλίζουν σκιά κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Στη θέση αυτή προτείνονται οι παρακάτω παρεμβάσεις: Κατασκευή τραπεζόπαγκων, κατασκευή εστιών παρασκευής φαγητού, κατασκευή πέτρινης βρύσης, τοποθέτηση κάδων απορριμμάτων και δημιουργία χώρου στάθμευσης.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) έχει σαν στόχο την ανάδειξη της φυσικής ομορφιάς της θέσης η οποία βρίσκεται δίπλα στο ρέμα αλλά και στη θάλασσα και την αξιοποίηση της θέσης για λόγους αναψυχής τόσο των κατοίκων όσο και των επισκεπτών του δήμου.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: *το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER+, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.) και το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.*

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι για τις δημοτικές εκτάσεις ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση και για τις δημόσιες εκτάσεις το Δασαρχείο Αρναίας ή ο Δήμος, μετά από σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 1

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

ΔΡΑΣΗ 9: Ανάπλαση και βελτίωση της θέσης θέας – ανάπαυσης «Καταγνάντι» στο δ.δ. Πυργαδικίων.

Συνοπτική περιγραφή:

Η θέση αυτή βρίσκεται παραπλεύρως του δρόμου που συνδέει το δ.δ. Πυργαδικίων με το δ.δ. Μεγ. Παναγίας. Η τοποθεσία αυτή βρίσκεται πάνω σε ύψωμα και προσφέρει θέα από την οποία μπορεί κανείς να θαυμάσει την πανοραμική θέα τόσο του δ.δ. Πυργαδικίων όσο και τον κόλπο του Αγίου Όρους την δυτική πλευρά της χερσονήσου του Αγίου Όρους, την νήσο Αμμολιανή καθώς και την ανατολική πλευρά της χερσονήσου Σιθωνίας.

Στη δράση αυτή προτείνονται οι παρακάτω παρεμβάσεις:

Κατασκευή κιοσκιού, προμήθεια και τοποθέτηση εξοπλισμού παρατήρησης της θέας (διόπτρες), την κατασκευή καθιστικών, την τοποθέτηση κάδων απορριμμάτων και την δημιουργία χώρου στάθμευσης.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) έχει σαν στόχο την δυνατότητα ανάπαυσης κυρίως για τους περιηγητές και την δυνατότητα παρατήρησης των λεπτομερειών του τοπίου και απόλαυσης της θέας.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: *το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER+, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.) και το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.*

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι για τις δημοτικές εκτάσεις ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση και για τις δημόσιες εκτάσεις το Δασαρχείο Αρναίας ή ο δήμος, μετά από σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 1

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

ΔΡΑΣΗ 10: Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης στο δ.δ. Πυργαδικίων.

Συνοπτική περιγραφή:

Η θέση αυτή βρίσκεται νοτιοανατολικά του δ.δ Πυργαδικίων, δίπλα στα τελευταία σπίτια του. Η επιλογή της θέσης αυτής έγινε με γνώμονα την πανοραμική θέα, τόσο του θαλάσσιου χώρου όσο και της ακτογραμμής. Η δημιουργία θέσης θέας και ανάπαυσης στη θέση αυτή προϋποθέτει: Κατασκευή κιοσκιού, την εγκατάσταση υποδομών παρατήρησης του τοπίου (διόπτρες) και την φύτευση δέντρων για την εξασφάλιση σκιάς.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) έχει σαν στόχο την δυνατότητα ανάπαυσης κυρίως για τους περιηγητές και την δυνατότητα παρατήρησης των λεπτομερειών του τοπίου και απόλαυσης της θέας.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER+, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.) και το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι για τις δημοτικές εκτάσεις ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση και για τις δημόσιες εκτάσεις το Δασαρχείο Αρναίας ή ο δήμος, μετά από σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 1

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

ΔΡΑΣΗ 11: Δημιουργία χώρου υπαίθριου γεύματος στην θέση «Πλατάνι» στην ακτή «Κάμπος», του δ.δ. Πυργαδικίων.

Συνοπτική περιγραφή:

Η θέση αυτή βρίσκεται βόρεια της ακτής και σε απόσταση τριακοσίων μέτρων από την θάλασσα. Η επιλογή της συγκεκριμένης θέσης έγινε με κριτήρια την ύπαρξη παλιάς πέτρινης βρύσης η οποία παρέχει πόσιμο νερό και το πανέμορφο φυσικό περιβάλλον που προσφέρει στον επισκέπτη – τουρίστα. Η βλάστηση αποτελείται από ένα πλατάνι μεγάλης ηλικίας και από ελαιόδεντρα περιμετρικά του χώρου. Στη θέση αυτή προτείνονται οι παρακάτω παρεμβάσεις:

Κατασκευή τραπεζόπαγκων, κατασκευή εστιών παρασκευής φαγητού, ανάπλαση και συντήρηση της πέτρινης βρύσης, τοποθέτηση κάδων απορριμμάτων και δημιουργία χώρου στάθμευσης.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) έχει σαν στόχο την ανάδειξη της φυσικής ομορφιάς της θέσης η οποία βρίσκεται πολύ κοντά στη θάλασσα και την αξιοποίηση της θέσης για λόγους αναψυχής τόσο των κατοίκων όσο και των επισκεπτών του δήμου κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER+, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.) και το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι για τις δημοτικές εκτάσεις ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση και για τις δημόσιες εκτάσεις το Δασαρχείο Αρναίας ή ο Δήμος, μετά από σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 2

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

ΔΡΑΣΗ 1: Βελτίωση του περιηγητικού μονοπατιού κατά μήκος του ρέματος «Βέρκος», στο δ.δ. Γοματίου.

Συνοπτική περιγραφή:

Στο δ.δ. Γοματίου υπάρχει ένα παλιό μονοπάτι το οποίο οδηγεί από το δ.δ. στη θέση «Καταρράκτες». Το μονοπάτι ακολουθεί μία πολύ όμορφη διαδρομή παραπλεύρως του ρέματος «Βέρκος» μέσα στο οποίο δημιουργούνται φυσικοί καταρράκτες και λιμνούλες, αλλά είναι ιδιαίτερα δύσβατο. Το μήκος του είναι περίπου ένα χιλιόμετρο. Οι εργασίες βελτίωσης του μονοπατιού αυτού θα περιλαμβάνουν:

Την συντήρηση και διαπλάτυνσή του, την βελτίωση των κλίσεων του σε ορισμένα σημεία, τον καθαρισμό της βλάστησης εκατέρωθεν του μονοπατιού, την σήμανσή του και την εγκατάσταση θέσεων θέας – ανάπαυσης σε διάφορες θέσεις μέσα στο μονοπάτι.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) είναι η δημιουργία των απαραίτητων υποδομών για την ανάδειξη του φυσικού πλούτου και του φυσικού κάλους της περιοχής σε συνδυασμό με την άθληση και άλλες δραστηριότητες, όπως η φωτογραφία, το υπαίθριο γεύμα κ.λπ.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER+ και το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.).**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 2

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

ΔΡΑΣΗ 2: Διάνοιξη περιγηγνητικού μονοπατιού, το οποίο συνδέει το εξωκλήσι του Αγ. Γεωργίου με την σπηλιά, στην οποία έζησε ο Άγιος κατά μήκος του ρέματος «Μυλωνάδικα», στο δ.δ. Γοματίου.

Συνοπτική περιγραφή:

Το προτεινόμενο μονοπάτι θα διανοιχτεί παράλληλα με την κοίτη του ρέματος, και θα έχει αφετηρία το εξωκλήσι του Αγ. Γεωργίου επί του παλιού επαρχιακού δρόμου ο οποίος συνδέει τα δ.δ. Γοματίου και Μεγ. Παναγίας και τερματισμό την σπηλιά στην οποία εικάζεται ότι έζησε ο Άγιος. Οι εργασίες κατασκευής του μονοπατιού αυτού θα περιλαμβάνουν:

Την διάνοιξη του μονοπατιού, τον καθαρισμό της βλάστησης εκατέρωθεν του μονοπατιού, την σήμανσή του και την εγκατάσταση θέσεων θέας – ανάπαυσης σε διάφορες θέσεις μέσα στο μονοπάτι.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) είναι η δημιουργία των απαραίτητων υποδομών για την ανάδειξη του φυσικού πλούτου και του φυσικού κάλους της περιοχής και η σύνδεση των δύο χώρων ενδιαφέροντος για τους επισκέπτες σε συνδυασμό με την άθληση και άλλες δραστηριότητες, όπως η φωτογραφία, το υπαίθριο γεύμα κ.λπ.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER+ και το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.).**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι το Δασαρχείο Αρναίας ή ο δήμος έπειτα από σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 2

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

ΔΡΑΣΗ 3: Δημιουργία κέντρου θαλασσίων αθλημάτων στην ακτή «Πύργος», στο δ.δ. Γοματίου.

Συνοπτική περιγραφή:

Η ακτή «Πύργος» βρίσκεται στο νότιο τμήμα του δ.δ. Γοματίου και σε απόσταση 6.500 μέτρων από αυτό. Πρόκειται για παραλία με μεγάλο μήκος και πλάτος αμμουδιάς η οποία προσφέρεται για την ανάπτυξη θαλασσίων αθλημάτων όπως το θαλάσσιο σκι, η ιστιοσανίδα, το κανό και φυσικά η κολύμβηση. Οι παρεμβάσεις οι οποίες προτείνονται δεν θα έχουν μόνιμο χαρακτήρα και όλες οι κατασκευές θα είναι λυόμενες με τη δυνατότητα απομάκρυνσής τους κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις αφορούν:

Την δημιουργία περιπτέρου διάθεσης εξοπλισμού θαλασσίων αθλημάτων, την κατασκευή ναυαγοσωστικών πύργων, την δημιουργία αναψυκτήριου, την δημιουργία χημικών τουαλετών για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών και την δημιουργία χώρου στάθμευσης.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) είναι η ανάδειξη της ακτής, η προστασία του θαλασσίου περιβάλλοντος και η εξυπηρέτηση των επισκεπτών οι οποίοι επιζητούν αυτής της μορφής τον τουρισμό.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: *το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER+ και το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.).*

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 2

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

ΔΡΑΣΗ 4: Αξιοποίηση της ακτής «Καστρί», στο δ.δ. Γοματίου.

Συνοπτική περιγραφή:

Η ακτή «Καστρί» βρίσκεται στο νοτιοανατολικό τμήμα του δ.δ. Γοματίου και σε απόσταση 7.000 μέτρων από αυτό. Πρόκειται για παραλία με μεγάλο μήκος και πλάτος αμμουδιάς η οποία όμως δεν διαθέτει καμία υποδομή. Οι παρεμβάσεις οι οποίες προτείνονται δεν θα έχουν μόνιμο χαρακτήρα και όλες οι κατασκευές θα είναι λυόμενες με τη δυνατότητα απομάκρυνσής τους κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις αφορούν:

Την κατασκευή ναυαγοςσωστικών πύργων, την δημιουργία αναψυκτήριου, την δημιουργία χημικών τουαλετών για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών και την δημιουργία χώρου στάθμευσης.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) είναι η ανάδειξη της ακτής, η προστασία του θαλασσίου περιβάλλοντος και η εξυπηρέτηση των επισκεπτών οι οποίοι επιζητούν αυτής της μορφής τον τουρισμό.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER+ και το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.).**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 3

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

ΔΡΑΣΗ 2: Βελτίωση – συντήρηση του δρόμου ακτής «Δεβελικίου» - ακτής «Καστρί».

Συνοπτική περιγραφή:

Ο δρόμος αυτός είναι χωμάτινος και έχει αφετηρία την ακτή «Καστρί» και καταλήγει στον ασφαλτοστρωμένο επαρχιακό δρόμο που συνδέει το δ.δ. Γοματίου με το δ.δ. Ιερισσού του δήμου Σταγίων – Ακάνθου. Οι εργασίες συντήρησης βελτίωσης θα περιλαμβάνουν, όπου κριθεί απαραίτητο σύμφωνα με την μελέτη η οποία θα συνταχθεί για το σκοπό αυτό, τα παρακάτω: Την κατασκευή τεχνικών έργων και τάφρων απορροής όμβριων, την βελτίωση των γεωμετρικών χαρακτηριστικών του δρόμου και τέλος την ασφαλτόστρωση.

Οι εργασίες θα πραγματοποιηθούν σε μήκος δρόμου 4.000 μέτρων.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) είναι η γρηγορότερη και ασφαλέστερη κίνηση των οχημάτων, ανεξαρτήτως καιρικών συνθηκών, προς τις δύο κατευθύνσεις και η δημιουργία ενός άρτια κατασκευασμένου Δημοτικού οδικού δικτύου.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας και το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.).**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος Παναγίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 3

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

ΔΡΑΣΗ 3: Βελτίωση – συντήρηση του παλιού επαρχιακού δρόμου ο οποίος συνδέει τα δ.δ. Γοματίου – Μεγ. Παναγίας.

Συνοπτική περιγραφή:

Ο δρόμος αυτός, ο οποίος συνδέει τα δ.δ. Γοματίου – Μεγ. Παναγίας, ελίσσεται στις παρυφές του ορεινού όγκου του δήμου, διέρχεται από τον εγκαταλελειμμένο οικισμό του Γοματίου και η διαδρομή είναι πανέμορφη μέσα σ' ένα καταπράσινο φυσικό περιβάλλον. Οι εργασίες συντήρησης βελτίωσης θα περιλαμβάνουν, όπου κριθεί απαραίτητο σύμφωνα με την μελέτη η οποία θα συνταχθεί για το σκοπό αυτό, τα παρακάτω:

Την κατασκευή τεχνικών έργων και τάφρων απορροής όμβριων, την αύξηση του πλάτους ου καταστρώματος και τέλος την ασφαλτόστρωση.

Το συνολικό μήκος του δρόμου είναι 14.500 μέτρα.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) είναι η γρηγορότερη και ασφαλέστερη κίνηση των οχημάτων, ανεξαρτήτως καιρικών συνθηκών, προς τις δύο κατευθύνσεις και η δημιουργία ενός άρτια κατασκευασμένου Δημοτικού οδικού δικτύου.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: *το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας και το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.).*

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος Παναγίας.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 3

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

ΔΡΑΣΗ 4: Τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων

Συνοπτική περιγραφή:

Οι εργασίες θα περιλαμβάνουν την τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων οι οποίες θα παρέχουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες όπως: Σχηματικούς χάρτες με τις διαδρομές και τα γεωγραφικά στοιχεία της περιοχής, αποστάσεις από τα σημεία ενδιαφέροντος (θέσεις θέας, ιστορικοί τόποι, θέσεις ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, κορυφές βουνών κ.λπ.) σε χιλιόμετρα, διαδρομή και αποστάσεις από τα σημεία εξυπηρέτησης (χωριά, εστιατόρια, καταστήματα, κ.λπ) σε χιλιόμετρα, διαδρομή και αποστάσεις από σημεία ανάγκης (ιατρεία, σταθμοί πρώτων βοηθειών, αστυνομία, πυροσβεστική, δασική υπηρεσία, κ.λπ) σε χιλιόμετρα και τις υποχρεώσεις προστασίας που πρέπει να τηρούν οι επισκέπτες.

Οι πινακίδες θα είναι διαφορετικής μορφής ανάλογα με τη θέση στην οποία θα τοποθετηθούν (π.χ. Εθνικό οδικό δίκτυο, Επαρχιακό ή αγροτοδοσικό).

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) είναι η γρηγορότερη και ασφαλέστερη πρόσβαση στα σημεία ενδιαφέροντος, η διευκόλυνση δραστηριοτήτων αναψυχής (περιήγηση, φωτογραφία, φυσιολατρία, κ.λπ), δημιουργία αισθήματος ασφάλειας στους τουρίστες ως απόρροια της ενημέρωσης.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: *το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας και το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.).*

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος Παναγίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 4

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΑΣΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

ΔΡΑΣΗ 1: Βελτίωση – συντήρηση του δασικού δρόμου ο οποίος συνδέει τα δ.δ. Γοματίου – Μεγ. Παναγίας.

Συνοπτική περιγραφή:

Ο δρόμος αυτός διασχίζει τον ορεινό όγκο των δ.δ. Γοματίου – Μεγ. Παναγίας, ακολουθώντας την κορυφογραμμή και το τμήμα και το τμήμα του εντός του δ.δ. Γοματίου αποτελεί το όριο του δήμου Παναγίας με τον δήμο Σταγίρων – Ακάνθου. Έχει μήκος περίπου 30 χλμ. Η σημερινή κατάσταση καθιστά απαγορευτική την προσπέλαση με Ι.Χ. όταν επικρατούν άσχημες καιρικές συνθήκες. Οι εργασίες συντήρησης βελτίωσης θα περιλαμβάνουν, όπου κριθεί απαραίτητο σύμφωνα με την μελέτη η οποία θα συνταχθεί για το σκοπό αυτό, τα παρακάτω:

Την κατασκευή τεχνικών έργων και τάφρων απορροής όμβριων, την αλλαγή των γεωμετρικών χαρακτηριστικών του δρόμου και τέλος την αμμοχαλικόστρωση κατά θέσεις.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) είναι η ασφαλής σύνδεση των δύο οικισμών και η διευκόλυνση δραστηριοτήτων αναψυχής όπως περιήγηση, φωτογραφία, φυσιολατρία, κ.λπ.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: *το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας και το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.).*

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι το Δασαρχείο Αρναίας ή ο δήμος, έπειτα από σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 4

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΑΣΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

ΔΡΑΣΗ 2: Βελτίωση – συντήρηση του δασικού δρόμου πρόσβασης στην «Παναγούδα» από τον δασικό δρόμο ο οποίος συνδέει τα δ.δ. Γοματίου – Μεγ. Παναγίας.

Συνοπτική περιγραφή:

Ο δρόμος αυτός έχει αφετηρία τον δασικό δρόμο που συνδέει τα δ.δ. Γοματίου – Μεγ. Παναγίας και τέρμα το εξωκλήσι της «Παναγούδας». Η κατάστασή του κρίνεται κακή και καθιστά την προσπέλαση στο εξωκλήσι με Ι.Χ. πολύ δύσκολη έως αδύνατη. Οι εργασίες συντήρησης βελτίωσης θα περιλαμβάνουν, όπου κριθεί απαραίτητο σύμφωνα με την μελέτη η οποία θα συνταχθεί για το σκοπό αυτό, τα παρακάτω:

Την κατασκευή τεχνικών έργων και τάφρων απορροής όμβριων, την αλλαγή των γεωμετρικών χαρακτηριστικών του δρόμου και τέλος την αμμοχαλικόστρωση κατά θέσεις.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) είναι η ασφαλέστερη και γρηγορότερη πρόσβαση των επισκεπτών στο εξωκλήσι της «Παναγούδας), ανεξαρτήτως καιρικών συνθηκών.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας και το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.).**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι το Δασαρχείο Αρναίας ή ο δήμος, έπειτα από σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 4

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΑΣΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

ΔΡΑΣΗ 3: Βελτίωση – συντήρηση του δασικού δρόμου από το εξωκλήσι των «Αγ. Τεσσαράκοντα Μαρτύρων» μέχρι τη θέση «Αγ. Γεώργιος», στο δ.δ. Γοματίου.

Συνοπτική περιγραφή:

Ο δρόμος αυτός διασχίζει κάθετα με κατεύθυνση βορειοανατολική το δημόσιο δάσος του δ.δ. Γοματίου. Η διαδρομή μέσα από το μικτό δάσος από αριές, κουμαριές, καστανιές και οξιές είναι μαγευτική και έχει μήκος 10 χλμ. Η σημερινή κατάστασή του καθιστά απαγορευτική την προσπέλαση με Ι.Χ. όταν επικρατούν άσχημες καιρικές συνθήκες. Οι εργασίες συντήρησης βελτίωσης θα περιλαμβάνουν, όπου κριθεί απαραίτητο σύμφωνα με την μελέτη η οποία θα συνταχθεί για το σκοπό αυτό, τα παρακάτω:

Την κατασκευή τεχνικών έργων και τάφρων απορροής όμβριων, την αύξηση του πλάτους του καταστρώματος, τη βελτίωση της κατά μήκος κλίσης του δρόμου και τέλος την αμμοχαλικόστρωση κατά θέσεις.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) είναι η ασφαλέστερη και γρηγορότερη πρόσβαση των επισκεπτών στον ορεινό όγκο και η διευκόλυνση δραστηριοτήτων αναψυχής (περιήγηση, φωτογραφία, φυσιολατρία, κ.λπ).

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας και το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.).**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι το Δασαρχείο Αρναίας ή ο δήμος, έπειτα από σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 4

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΑΣΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

ΔΡΑΣΗ 4: Βελτίωση – συντήρηση του δασικού δρόμου «Προσκύνημα Παναγίας – Προφήτης Ηλίας – Κερασιά», στο δ.δ. Μεγ. Παναγίας.

Συνοπτική περιγραφή:

Ο δρόμος αυτός έχει αφετηρία το «Προσκύνημα Παναγίας» λίγο έξω από το εξωκλήσι του «Προφήτη Ηλία» και διασταυρώνεται με τον δασικό δρόμο που συνδέει τα δ.δ. Γοματίου – Μεγ. Παναγίας στη θέση «Κερασιά». Οι εργασίες συντήρησης βελτίωσης θα περιλαμβάνουν, όπου κριθεί απαραίτητο σύμφωνα με την μελέτη η οποία θα συνταχθεί για το σκοπό αυτό, τα παρακάτω:

Την κατασκευή τεχνικών έργων και τάφρων απορροής όμβριων, την αύξηση του πλάτους του καταστρώματος, τη βελτίωση της κατά μήκος κλίσης του δρόμου, την αλλαγή των γεωμετρικών χαρακτηριστικών του δρόμου και τέλος την αμμοχαλικόστρωση κατά θέσεις.

Οι εργασίες θα πραγματοποιηθούν σε συνολικό μήκος δρόμου 5.000 μέτρων.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) είναι η γρηγορότερη και ασφαλέστερη κίνηση των οχημάτων, ανεξαρτήτως καιρικών συνθηκών, προς τις δύο κατευθύνσεις και η δημιουργία ενός άρτια κατασκευασμένου δασικού οδικού δικτύου.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αγροτική ανάπτυξη – ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας και το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.).**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι το Δασαρχείο Αρναίας ή ο δήμος, έπειτα από σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΜΕΤΡΟ 5

ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΔΡΑΣΗ 1: Κατασκευή έργων και οργάνωση δράσεων ερμηνείας περιβάλλοντος

Συνοπτική περιγραφή:

Για την υλοποίηση της παρούσας δράσης προτείνεται η τοποθέτηση πληροφοριακών πινακίδων, η κατασκευή ειδικών χώρων πληροφόρησης καθώς και η έκδοση ενημερωτικού υλικού και η διανομή του σε επιλεγμένα σημεία.

Σκοπιμότητα:

Η προώθηση των έργων που προτείνονται στη δράση αυτή έχει ως στόχο την ενημέρωση των επισκεπτών για την περιοχή, την ανάδειξη των αξιόλογων στοιχείων που τη συνθέτουν και την ευαισθητοποίησή τους σε θέματα που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER + και το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.).**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

Το παρόν υποπρόγραμμα αφορά στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων ενώ μακροπρόθεσμα θα ευνοήσει την τουριστική ανάπτυξη και την προσέλκυση των επισκεπτών στην περιοχή.

- Οι στόχοι των μέτρων του συγκεκριμένου υποπρογράμματος είναι:
- ☛ η τόνωση της επιχειρηματικότητας της περιοχής του Δήμου μέσα από την προβολή των τοπικών προϊόντων, καθώς αυτά συνδέονται άμεσα με την ανάπτυξη των ήπιων μορφών τουρισμού.
  - ☛ η ανάδειξη και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς παράλληλα με την ανάπτυξη του τουρισμού, καθώς στην περιοχή μελέτης απαντώνται άφθονα στοιχεία που την αναδεικνύουν.

Τα μέτρα του υποπρογράμματος αυτού αποτελούν και τους βασικούς άξονες ανάπτυξης στους οποίους θα πρέπει να κινηθούν όλες οι προτεινόμενες δράσεις οι οποίες είναι:

- ✓ Η ανάδειξη τοπικών προϊόντων
  - Ανάδειξη παραδοσιακών αποστακτηρίων τσίπουρου, “Καζάνια”.
  - Προώθηση τοπικών παραδοσιακών γλυκών
  - Κατασκευή περιπτέρου και εκθετηρίου πώλησης τοπικών παραδοσιακών προϊόντων
  - Δημιουργία αγροτοβιοτεχνικής μονάδας μεταποίησης αγροτικών προϊόντων στο Δ.Δ. Γοματίου.
- ✓ Η ανάδειξη θρησκευτικών χώρων
  - α) με την βελτίωση και αξιοποίηση του περιβάλλοντα χώρου των εξωκκλησιών:
    - του Προφήτη Ηλία, του Αγίου Αθανασίου και της “Παναγούδας” στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας
    - του Αγ. Γεωργίου, στο Δ.Δ. Πυργαδικίων
    - των Αγίων Τεσσαράκοντα μαρτύρων, στο Δ.Δ. Γοματίου
    - του Ι.Ν. Κοιμήσεως της Θεοτόκου, στο Δ.Δ. Γοματίου
  - β) με την ενίσχυση των θρησκευτικών εκδηλώσεων και της εμπορικής πανηγυρης στις 15 Αυγούστου στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας.
- ✓ Η ανάπλαση μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς
  - ανάπλαση νερόμυλου στο ρέμα “Μπιζιργιάννη Μύλος” στον οικισμό της Μεγ. Παναγίας, στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας
  - αναπαλαίωση νερόμυλου στο ρέμα “Βέρκος” στον οικισμό του Γοματίου στο Δ.Δ. Γοματίου.
  - ανάπλαση και ανάδειξη γέφυρας “Καμάρας” στον παλιό επαρχιακό δρόμο που συνδέει το Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας με το Δ.Δ. Γοματίου.
  - ανάδειξη και αξιοποίηση παλιάς βρύσης στον εγκαταλελειμμένο οικισμό του Δ.Δ. Γοματίου.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΜΕΤΡΟ 1

ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΔΡΑΣΗ 1: Ανάδειξη παραδοσιακών αποστακτηρίων τσίπουρου «Καζάνια».

Συνοπτική περιγραφή:

Στην περιοχή του Δήμου Παναγίας υπάρχουν και λειτουργούν παραδοσιακά αποστακτήρια τσίπουρου «Καζάνια», στα δ.δ. Γοματίου, Μεγ. Παναγίας και Πυργαδικίων. Πρόκειται για αποστακτήρια τα οποία διατηρούν τον παλιό τρόπο απόσταξης. Η δράση αυτή θα περιλαμβάνει: Την βελτίωση της υπάρχουσας υποδομής των χώρων όπου γίνεται η παραδοσιακή απόσταξη τσίπουρου, την διάδοση αυτού του τρόπου απόσταξης και την διευκόλυνση διάθεσης των προϊόντων αυτών στην αγορά.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται η συγκεκριμένη δράση αποσκοπεί στην ενίσχυση των ιδιοκτητών των αποστακτηρίων «Καζανιών» και παραγωγούς τσίπουρου, ώστε να βελτιώσουν την ποιότητα των προϊόντων, των παρεχόμενων υπηρεσιών καθώς και τον τρόπο πρόσβασης των προϊόντων στην αγορά.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: *το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER + και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη- Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.*

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση ή ιδιώτες.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΜΕΤΡΟ 1

ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΔΡΑΣΗ 2: Προώθηση τοπικών παραδοσιακών γλυκών.

Συνοπτική περιγραφή:

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του δήμου αποτελεί το γεγονός ότι οι παραδόσεις των κατοίκων του παραμένουν αναλλοίωτες με το πέρασμα των χρόνων. Μέρος της παράδοσης αποτελεί και η παραγωγή παραδοσιακών γλυκών όπως τα γλυκά του κουταλιού (σταφύλι, βύσσινο, κεράσι, καρύδι, κ.λπ.). Η δράση αυτή προϋποθέτει:

Την αγορά εξοπλισμού, την διδασκαλία μαγειρικής των προϊόντων αυτών, την μεταποίηση – συντήρηση – επεξεργασία και συσκευασία των προϊόντων αυτών και την προώθησή τους στην αγορά.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται η συγκεκριμένη δράση αποσκοπεί στην ενθάρρυνση των ιδιωτικών πρωτοβουλιών για την παραγωγή και την διάθεση των τοπικών παραδοσιακών γλυκών.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER + και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη- Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση ή ιδιώτες.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΜΕΤΡΟ 1

ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΔΡΑΣΗ 3: Κατασκευή περιπτέρου και εκθετηρίου πώλησης τοπικών παραδοσιακών προϊόντων.

Συνοπτική περιγραφή:

Με τη δράση αυτή προτείνεται η κατασκευή περιπτέρου και εκθετηρίου πώλησης τοπικών παραδοσιακών προϊόντων στο 11^ο χιλιόμετρο της επαρχιακής οδού που συνδέει τα δ.δ. Μεγ. Παναγίας και Πυργαδικίων στον οικισμό του Αγ. Ιωάννη Πρόδρομου.

Το περίπτερο αυτό θα είναι λυόμενη κατασκευή και η τοποθέτησή του θα γίνει σε σημείο του δρόμου που πληρεί τις απαραίτητες προϋποθέσεις (μεγάλο πλάτος, ικανοποιητική ορατότητα, κ.λπ.) ώστε να μην δημιουργηθούν κυκλοφοριακά προβλήματα.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται η συγκεκριμένη δράση απσκοπεί στην προώθηση των τοπικών προϊόντων και η πώλησή τους τόσο στους επισκέπτες της περιοχής, όσο και στους διερχόμενους.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: *το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER + και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη- Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.*

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση ή ιδιώτες.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΜΕΤΡΟ 1

ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΔΡΑΣΗ 4: Δημιουργία αγροτοβιοτεχνικής μονάδας μεταποίησης αγροτικών προϊόντων στο δ.δ. Γοματίου.

Συνοπτική περιγραφή:

Με τη δράση αυτή προτείνεται η κατασκευή οικήματος για την στέγαση αγροτοβιοτεχνικής μονάδας μεταποίησης αγροτικών προϊόντων στο δ.δ. Γοματίου καθώς και η προμήθεια του απαραίτητου τεχνολογικού εξοπλισμού.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται η συγκεκριμένη δράση αποσκοπεί στην δημιουργία των απαραίτητων υποδομών για την επεξεργασία και μεταποίηση των τοπικών προϊόντων ώστε να διευκολυνθεί η προώθηση και πώλησή τους τόσο στην τοπική αγορά όσο και στις αγορές των γειτονικών μεγάλων αστικών κέντρων.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER + και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη- Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση ή ιδιώτες.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΜΕΤΡΟ 2

ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

ΔΡΑΣΗ 1: Βελτίωση και ανάδειξη του εξωκλήσιου του Προφήτη Ηλία, στο δ.δ. Μεγ. Παναγίας.

Συνοπτική περιγραφή:

Το εξωκλήσι του Προφήτη Ηλία βρίσκεται κοντά στον οικισμό της Μεγ. Παναγίας, πάνω σε ύψωμα μέσα σε πλούσια βλάστηση από δρυς. Με τη δράση αυτή προτείνεται η βελτίωση του περιβάλλοντα χώρου του εξωκλήσιου αλλά και του ιδίου με:

Την ανακαίνιση του εξωκλήσιου το οποίο κατά καιρούς έχει υποστεί αντιαισθητικές επεμβάσεις όπως παράθυρα αλουμινίου κ.λπ., την πλακόστρωση του περιβάλλοντα χώρου, την δημιουργία υποδομών (παγκάκια, τραπέζια, κ.λπ.), την οριοθέτηση του χώρου για στάθμευση.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) στοχεύει στην δημιουργία των απαραίτητων υποδομών για την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων εξυπηρετήσεων προς τους επισκέπτες του χώρου.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER +, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ε.Π.Τ.Α. και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη- Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΜΕΤΡΟ 2

ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

ΔΡΑΣΗ 2: Βελτίωση του περιβάλλοντα χώρου του εξωκλήσιού του Αγ. Αθανασίου, στο δ.δ. Μεγ. Παναγίας.

Συνοπτική περιγραφή:

Το εξωκλήσι του Αγ. Αθανασίου βρίσκεται στην έξοδο του οικισμού της Μεγ. Παναγίας προς τον οικισμό του Γοματίου μέσω του παλιού επαρχιακού δρόμου. Πρόσφατα έγιναν εργασίες για την συντήρησή του και έχει οριοθετηθεί και ο περιβάλλον χώρος με ξύλινη περίφραξη. Με τη δράση αυτή προτείνεται η βελτίωση του περιβάλλοντα χώρου του εξωκλήσιού με:

Την φυτοτεχνική διαμόρφωση του χώρου, την κατασκευή υποδομών (παγκάκια, τραπέζια, κιόσκι, κ.λπ.), την οριοθέτηση χώρου για στάθμευση και την τοποθέτηση κάδων απορριμμάτων.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) στοχεύει στην βελτίωση και συντήρηση του χώρου ώστε να αποτελεί συνεχώς πόλο έλξης επισκεπτών παρέχοντας ένα υψηλό επίπεδο αναψυχής μέσα σ' ένα όμορφο, καθαρό και ποιοτικά αναβαθμισμένο χώρο.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: *το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER +, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ε.Π.Τ.Α. και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη- Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.*

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΜΕΤΡΟ 2

ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

ΔΡΑΣΗ 3: Βελτίωση και ανάδειξη του εξωκλήσιου της «Παναγούδας», στο δ.δ. Μεγ. Παναγίας.

Συνοπτική περιγραφή:

Το εξωκλήσι της «Παναγούδας» είναι χτισμένο σε ύψωμα πάνω από τον οικισμό της Μεγ. Παναγίας. Η πρόσβαση στο εξωκλήσι γίνεται μέσα από τον οικισμό με πέτρινα σκαλοπάτια αλλά και μέσω δασικού δρόμου. Στον περιβάλλοντα χώρο ο οποίος είναι στρωμένος με πλάκες, υπάρχουν ξύλινα παγκάκια και τραπέζια. Η βλάστηση αποτελείται από κυπαρίσσια και πλατάνια. Προτείνεται η βελτίωση του περιβάλλοντα χώρου με:

Την φυτοτεχνική διαμόρφωση της περιοχής, την οριοθέτηση χώρου για στάθμευση, την βελτίωση του δρόμου πρόσβασης στο χώρο, την βελτίωση των πέτρινων σκαλοπατιών πρόσβασης και την αντικατάσταση των μεταλλικών κάγκελων με ξύλινα τα οποία είναι εναρμονισμένα με το περιβάλλον.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) στοχεύει στην βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης του χώρου ώστε να αποτελεί συνεχώς πόλο έλξης επισκεπτών.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: *το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER +, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ε.Π.Τ.Α. και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη- Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.*

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι για τις δημοτικές εκτάσεις ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση και για τις δημόσιες εκτάσεις το Δασαρχείο Αρναίας ή ο δήμος έπειτα από σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΜΕΤΡΟ 2

ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

ΔΡΑΣΗ 4: Βελτίωση και ανάδειξη του εξωκλήσιού των Αγ. Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, στο δ.δ. Γοματίου.

Συνοπτική περιγραφή:

Το εξωκλήσι των Αγ. Τεσσαράκοντα Μαρτύρων είναι κτισμένο παραπλεύρως του παλιού επαρχιακού δρόμου που συνδέει τα δ.δ. Γοματίου και Μεγ. Παναγίας. Η βλάστηση αποτελείται από πλατύφυλλα δέντρα. Προτείνεται η βελτίωση του περιβάλλοντα χώρου του εξωκλήσιού με:

Την κατασκευή υποδομών ανάπαυσης (παγκάκια, τραπέζια, κ.λπ.), την φυτοτεχνική διαμόρφωση της περιοχής, την δημιουργία χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων και την περίφραξη του χώρου.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) στοχεύει στην βελτίωση και συντήρηση του χώρου ώστε να αποτελεί συνεχώς πόλο έλξης επισκεπτών παρέχοντας ένα υψηλό επίπεδο αναψυχής μέσα σ' ένα όμορφο, καθαρό και ποιοτικά αναβαθμισμένο χώρο.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER +, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ε.Π.Τ.Α. και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη- Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι για τις δημοτικές εκτάσεις ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση και για τις δημόσιες εκτάσεις το Δασαρχείο Αρναίας ή ο δήμος έπειτα από σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΜΕΤΡΟ 2

ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

ΔΡΑΣΗ 5: Αναπαλαίωση και ανάπλαση περιβάλλοντα χώρου του Ι.Ν. Κοιμήσεως της Θεοτόκου στον οικισμό του Γοματίου, στο δ.δ. Γοματίου.

Συνοπτική περιγραφή:

Ο Ι.Ν. Κοιμήσεως της Θεοτόκου βρίσκεται στην είσοδο του οικισμού του Γοματίου δίπλα σε καινούριο ναό. Είναι εγκαταλελειμμένος και έχει καταρρεύσει η στέγη του εξαιτίας πυρκαγιάς η οποία ξέσπασε στο εσωτερικό του ναού το 1998. Δίπλα στο ναό υπάρχει ευτυχώς ανέπαφο από την πυρκαγιά το παλιό καμπαναριό. Και τα δύο αποτελούν χαρακτηριστικά δείγματα αρχιτεκτονικής του περασμένου αιώνα. Προτείνεται η αναπαλαίωση του Ναού και η ανάπλαση του περιβάλλοντα χώρου με:

Την ανακατασκευή του Ναού, την συντήρηση του καμπαναριού, την κατασκευή πέτρινων καθιστικών, την κατασκευή πέτρινης βρύσης και την τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) στοχεύει στη βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης του χώρου ώστε να αποτελεί πόλο έλξης επισκεπτών και στη διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: *το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER +, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ε.Π.Τ.Α. και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη- Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.*

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι για τις δημοτικές εκτάσεις ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση και για τις δημόσιες εκτάσεις το Δασαρχείο Αρναίας ή ο δήμος έπειτα από σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΜΕΤΡΟ 2

ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

ΔΡΑΣΗ 6: Βελτίωση και αξιοποίηση του περιβάλλοντα χώρου, του εξωκλήσιου του Αγ. Γεωργίου, στο δ.δ. Πυργαδικίων.

Συνοπτική περιγραφή:

Το εξωκλήσι του Αγ. Γεωργίου βρίσκεται εντός του οικισμού των Πυργαδικίων δίπλα στη θάλασσα. Προτείνεται η βελτίωση του περιβάλλοντα χώρου του εξωκλήσιου με:

Την κατασκευή υποδομών ανάπαυσης (παγκάκια, τραπέζια, κ.λπ.), την φυτοτεχνική διαμόρφωση της περιοχής.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) στοχεύει στην βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης του χώρου ώστε να αποτελεί συνεχώς πόλο έλξης επισκεπτών.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER +, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ε.Π.Τ.Α. και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη- Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι για τις δημοτικές εκτάσεις ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση και για τις δημόσιες εκτάσεις το Δασαρχείο Αρναίας ή ο δήμος έπειτα από σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης με το Υπουργείο Γεωργίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΜΕΤΡΟ 2

ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

ΔΡΑΣΗ 7: Ενίσχυση των θρησκευτικών εκδηλώσεων και της εμπορικής πανηγύρης στις 15 Αυγούστου στο δ.δ. Μεγ. Παναγίας.

Συνοπτική περιγραφή:

Στις 15 Αυγούστου στο δ.δ. Μεγ. Παναγίας πραγματοποιούνται θρησκευτικές εκδηλώσεις εορτασμού της Παναγίας, οι οποίες έχουν ιδιαίτερα έντονο χαρακτήρα εξαιτίας και του ονόματος του δήμου. Παράλληλα πραγματοποιείται και μεγάλη εμπορική πανήγυρη. Οι εκδηλώσεις αυτές προσελκύουν πλήθος επισκεπτών τόσο από τους γειτονικούς δήμους όσο και από τα μεγάλα αστικά κέντρα. Η δράση αυτή περιλαμβάνει:

Την προώθηση της ενημέρωσης του ευρύτερου κοινού για τις εκδηλώσεις αυτές μέσω του ηλεκτρονικού και του γραπτού τύπου, την διαμόρφωση του χώρου όπου θα εγκαθίστανται οι πλανόδιοι μικροπωλητές και την προμήθεια και εγκατάσταση ηχητικού και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού καινούριας τεχνολογίας.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) στοχεύει στην βελτίωση των συνθηκών πραγματοποίησης των εκδηλώσεων προς τιμή της Παναγίας και στην προσέλκυση μεγαλύτερου αριθμού επισκεπτών.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τέσσερα διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: *το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER +, το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ε.Π.Τ.Α. και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη- Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.*

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΜΕΤΡΟ 3

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

ΔΡΑΣΗ 1: Ανάπλαση νερόμυλου στο ρέμα «Μπιζιργιάννη Μύλος» στον οικισμό της Μεγ. Παναγίας, δ.δ. Μεγ. Παναγίας

Συνοπτική περιγραφή:

Ο νερόμυλος είναι χτισμένος μέσα στην κοίτη του ρέματος «Μπιζιργιάννη Μύλος» εντός του οικισμού της Μεγ. Παναγίας. Αποτελεί δείγμα παραδοσιακής αρχιτεκτονικής καθώς είναι χτισμένος με πέτρα σύμφωνα με την Μακεδονίτικη αρχιτεκτονική του περασμένου αιώνα. Για την υλοποίηση της παρούσας δράσης προτείνεται η αναπαλαίωση του νερόμυλου, η διαμόρφωση του περιβάλλοντα χώρου (καθαρισμοί βλάστησης, φυτεύσεις) καθώς και η δημιουργία μονοπατιού πρόσβασης.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) στοχεύει στην προσέλκυση των επισκεπτών στον παραδοσιακό νερόμυλο, ενώ απώτερος σκοπός είναι η διατήρηση, προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από δύο διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006 και το LEADER +.**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΜΕΤΡΟ 3

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

ΔΡΑΣΗ 2: Ανάπλαση νερόμυλου στο ρέμα «Βέρκος» στον οικισμό του Γοματίου, δ.δ. Γοματίου.

Συνοπτική περιγραφή:

Ο νερόμυλος είναι χτισμένος μέσα στην κοίτη του ρέματος «Βέρκος» εντός του οικισμού του Γοματίου. Αποτελεί δείγμα παραδοσιακής αρχιτεκτονικής καθώς είναι χτισμένος με πέτρα σύμφωνα με την Μακεδονίτικη αρχιτεκτονική του περασμένου αιώνα. Για την υλοποίηση της παρούσας δράσης προτείνεται η αναπαλαίωση του νερόμυλου, η διαμόρφωση του περιβάλλοντα χώρου (καθαρισμοί βλάστησης, φυτεύσεις) καθώς και η δημιουργία μονοπατιού πρόσβασης.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) στοχεύει στην προσέλκυση των επισκεπτών στον παραδοσιακό νερόμυλο, ενώ απότερος σκοπός είναι η διατήρηση, προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: *το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER + και το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ε.Π.Τ.Α.*

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΜΕΤΡΟ 3

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

ΔΡΑΣΗ 3: Ανάπλαση και ανάδειξη γέφυρας «Καμάρας» στον παλιό επαρχιακό δρόμο που συνδέει τα δ.δ. Μεγ. Παναγίας – Γοματίου.

Συνοπτική περιγραφή:

Η γέφυρα με τη μορφή «Καμάρας» είναι χτισμένη στην κοίτη του ρέματος «Γεφυρούδια». Σήμερα η γέφυρα αυτή είναι καλυμμένη απότσιμεντένια γέφυρα από την οποία διέρχεται ο παλιός επαρχιακός δρόμος Μεγ. Παναγία – Γομάτι. Η υλοποίηση της παρούσας δράσης περιλαμβάνει την ανάδειξη της «Καμάρας» με:

Την εκ νέου χάραξη του επαρχιακού δρόμου στο σημείο αυτό, ώστε να μην διέρχεται πάνω από την «Καμάρα», το γκρέμισμα της γέφυρας ώστε να έρθει στην επιφάνεια η «Καμάρα», τη συντήρηση και βελτίωση της «Καμάρας» και την τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων πληροφόρησης.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) στοχεύει στην ενημέρωση των επισκεπτών για το χώρο και για την ιστορία του καθώς και την ανάδειξη της «Καμάρας».

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER + και το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ε.Π.Τ.Α.**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΜΕΤΡΟ 3

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

ΔΡΑΣΗ 4: Ανάδειξη και αξιοποίηση της παλιάς βρύσης στον εγκαταλελειμμένο οικισμό του Γοματίου, δ.δ. Γοματίου.

Συνοπτική περιγραφή:

Πρόκειται για βρύση η οποία κοσμούσε τον παλιό οικισμό του Γοματίου ο οποίος σήμερα είναι εγκαταλελειμμένος. Η υλοποίηση της παρούσας δράσης περιλαμβάνει την ανάδειξη της βρύσης με:

Τον καθαρισμό της βλάστησης, την δημιουργία μονοπατιού πρόσβασης στον χώρο από τον παλιό επαρχιακό δρόμο Γοματίου – Μεγ. Παναγίας, την ανάπλαση της βρύσης και την κατασκευή πέτρινων καθιστικών.

Σκοπιμότητα:

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται το συγκεκριμένο έργο (δράση) στοχεύει στην εξυπηρέτηση των κατοίκων του δήμου όσο και των επισκεπτών, ενώ απώτερος σκοπός είναι η διατήρηση, προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση του έργου αυτού θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER + και το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ε.Π.Τ.Α.**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση.

**ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3: ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ -
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

Σκοπός των μέτρων του συγκεκριμένου υποπρογράμματος είναι η δημιουργία πληροφοριακού και ενημερωτικού υλικού το οποίο θα απευθύνεται στους επισκέπτες και στους κατοίκους επενδυτές – επιχειρηματίες.

Αν και η πληροφόρηση – εκπαίδευση των επισκεπτών είναι αναγκαία, η πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση – κινητοποίηση των κατοίκων για την ανάπτυξη αγροτουριστικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων αποτελεί ίσως την πιο ουσιαστική δραστηριότητα του προγράμματος.

Τα μέτρα του υποπρογράμματος αυτού αποτελούν και τους βασικούς άξονες ανάπτυξης στους οποίους θα πρέπει να κινηθούν όλες οι προτεινόμενες δράσεις οι οποίες είναι:

- ✓ Η έκδοση αγροτουριστικών οδηγών και χαρτών
  - δημιουργία και διάθεση αγροτουριστικών οδηγών και χαρτών στους επισκέπτες
  - δημιουργία αναλυτικού καταλόγου παραδοσιακών προϊόντων.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3

ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΕΤΡΟ 1

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΙ ΟΔΗΓΟΙ ΚΑΙ ΧΑΡΤΕΣ

ΔΡΑΣΗ 1: Δημιουργία και διάθεση αγροτουριστικών οδηγών και χαρτών στους επισκέπτες.

Συνοπτική περιγραφή:

Η σωστή και έγκαιρη ενημέρωση έχει ιδιαίτερη βαρύτητα για τον οικοτουρίστα.

Την πληροφόρησή του θα την καλύψει η δημιουργία και διάθεση, από τους οργανωμένους χώρους διαμονής και αναψυχής, αγροτουριστικών οδηγών και χαρτών που θα περιέχουν πληροφορίες για τα μονοπάτια, θέσεις θέας, ιστορικούς τόπους, θέσεις ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, κορυφές βουνών αλλά και πληροφορίες για τα σημεία εξυπηρέτησης όπως υποδομές υγείας, εστιατόρια, καταλύματα, καταστήματα, δημόσιες υπηρεσίες, κ.λπ. Επίσης πληροφορίες οι οποίες θα αφορούν εκδηλώσεις, τοπικά ήθη και έθιμα και δραστηριότητες των κατοίκων με αγροτουριστικό ενδιαφέρον.

Σκοπιμότητα:

Σκοπός της προτεινόμενης δράσης είναι η δημιουργία του απαραίτητου ενημερωτικού και πληροφοριακού υλικού το οποίο θα χρησιμοποιηθεί από τους επισκέπτες της περιοχής κάνοντας την διαμονή και την άσκηση της αναψυχικής δραστηριότητάς τους πιο εύκολη.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση της προτεινόμενης δράσης θα γίνει από το Νομαρχιακό Ταμείο.

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3

ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΕΤΡΟ 1

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΙ ΟΔΗΓΟΙ ΚΑΙ ΧΑΡΤΕΣ

ΔΡΑΣΗ 2: Δημιουργία αναλυτικού καταλόγου παραδοσιακών προϊόντων.

Συνοπτική περιγραφή:

Η δράση αυτή έχει ως στόχο την καταγραφή και προβολή των τοπικών και παραδοσιακών προϊόντων της περιοχής μέσα από την δημιουργία έντυπου υλικού.

Στα έντυπα αυτά θα αναφέρονται τα προϊόντα της περιοχής τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις ή ήδη έχουν αποκτήσει την ταυτότητα των προϊόντων Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (Π.Γ.Ε.) ή των Ειδικών Παραδοσιακών Προϊόντων Εγγύησης (Ε.Π.Π.Ε.). Επιπλέον θα δημιουργηθεί και χάρτης επάνω στον οποίο θα απεικονίζονται τα σημεία παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων αυτών.

Σκοπιμότητα:

Σκοπός της προτεινόμενης δράσης είναι η καταγραφή των τοπικών και παραδοσιακών προϊόντων προκειμένου αυτά ως σύνολο να αποκτήσουν ταυτότητα και πιστοποιημένα να προωθηθούν στην αγορά.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση της προτεινόμενης δράσης θα γίνει από το χρηματοδοτικό πρόγραμμα **LEADER +**.

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση.

**ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4: ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ
ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ**

Σκοπός των μέτρων του συγκεκριμένου υποπρογράμματος είναι η αντιμετώπιση της ανεργίας και η δημιουργία κατάλληλου και υψηλών προδιαγραφών προσωπικού. Με τα μέτρα αυτά και τις δράσεις που θα αναλυθούν παρακάτω προωθείται η επαγγελματική κατάρτιση και η προετοιμασία του προσωπικού που θα στελεχώσει, αγροτουριστικές μονάδες και φορείς. Παράλληλα προωθούνται και δραστηριότητες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του τοπικού πληθυσμού, των στελεχών των δημοσίων υπηρεσιών και άλλων φορέων, των επαγγελματιών και κάθε άλλου που έρχεται σε επαφή με αγροτουρίστες

Τα μέτρα του υποπρογράμματος είναι:

- ✓ η επαγγελματική κατάρτιση:
  - κατάρτιση στελεχών και βοηθητικού προσωπικού των μονάδων ενδιαίτησης και των επιχειρήσεων αγροτουρισμού
- ✓ η ευαισθητοποίηση του τοπικού δυναμικού:
  - ευαισθητοποίηση εμπλεκόμενων φορέων και τοπικού πληθυσμού.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΜΕΤΡΟ 1

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

ΔΡΑΣΗ 1: Κατάρτιση στελεχών και βοηθητικού προσωπικού μονάδων ενδιαίτησης και επιχειρήσεων αγροτουρισμού.

Συνοπτική περιγραφή:

Η δράση αυτή θα περιλαμβάνει: την επαγγελματική κατάρτιση ανέργων για την στελέχωση αγροτουριστικών εγκαταστάσεων και κατάρτιση εργαζομένων σε αγροτουριστικές εγκαταστάσεις.

Σκοπιμότητα:

Σκοπός της προτεινόμενης δράσης είναι η αντιμετώπιση της ανεργίας και η δημιουργία απασχόλησης στην περιοχή παράλληλα με την βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση της προτεινόμενης δράσης θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER + και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση Υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση ή το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.)

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΜΕΤΡΟ 2

ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΔΡΑΣΗ 1: Ευαισθητοποίηση εμπλεκόμενων φορέων και τοπικού πληθυσμού

Συνοπτική περιγραφή:

Η δράση αυτή θα περιλαμβάνει: Ημερίδες ευαισθητοποίησης τοπικού πληθυσμού σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, αγροτουρισμού και φιλοξενίας επισκεπτών. Ημερίδες ευαισθητοποίησης προσωπικού των Ο.Τ.Α., Αστυνομίας, Ο.Τ.Ε., ΕΛ.ΤΑ., σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, αγροτουρισμού και εξυπηρέτησης επισκεπτών. Ημερίδες ευαισθητοποίησης οδηγών ΤΑΞΙ, ΚΤΕΛ, βενζινοπωλών, εμπόρων, κ.λπ., σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, αγροτουρισμού, και εξυπηρέτησης επισκεπτών.

Σκοπιμότητα:

Σκοπός της προτεινόμενης δράσης είναι η ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού, των στελεχών των υπηρεσιών και λοιπών φορέων της περιοχής για την ενεργή υποστήριξη της αγροτουριστικής ανάπτυξης της περιοχής.

Χρηματοδότηση:

Η χρηματοδότηση της προτεινόμενης δράσης θα γίνει από τρία διαφορετικά προγράμματα χρηματοδότησης. Αυτά είναι: **το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2000 – 2006, το LEADER + και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση Υπαίθρου 2000 – 2006» του Υπουργείου Γεωργίας.**

Τέλος ο φορέας της υλοποίησης του έργου θα είναι ο δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση.

6. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Στο κεφάλαιο αυτό προτείνονται δράσεις, έχοντας σαν στόχο ότι, η ανάπτυξη του αγροτουρισμού και των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στο Δήμο Παναγίας, να έχει όσο το δυνατό μεγαλύτερη επιτυχία.

Έτσι κρίναμε ότι τα έργα τα οποία είναι άμεσης προτεραιότητας και ανάγκης, για την επίτευξη του παραπάνω στόχου είναι τα εξής:

- α) Από τα όσο αναφέρονται στο κεφάλαιο 4 (Β' φάση) της παρούσας μελέτης γίνεται κατανοητό ότι για το Δήμο Παναγίας προέχει η υλοποίηση έργων. Έργα τα οποία θα δώσουν αναπτυξιακή πνοή στο Δήμο, ταυτόχρονα όμως θα πρέπει να συντελούν και στην αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος τόσο του Δήμου όσο και της ευρύτερης περιοχής. Από αυτά προκύπτει ότι προτεραιότητα υλοποίησης έχουν τα έργα βελτίωσης του δασικού οδικού δικτύου τα οποία θα βοηθήσουν και στην αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών, γιατί οι δασικοί δρόμοι λειτουργούν και ως αντιπυρικές ζώνες.
- β) Επίσης μεγάλη προτεραιότητα για το Δήμο Παναγίας έχει και η δημιουργία υποδομών αναψυχής, οι οποίες θα φέρουν τόσο τους κατοίκους όσο και τους επισκέπτες του Δήμου κοντά στο πανέμορφο φυσικό περιβάλλον της περιοχής, αφυπνίζοντας την οικολογική συνείδησή τους και συντελώντας στην προστασία και αναβάθμισή του.
- γ) Τέλος στα έργα άμεσης προτεραιότητας είναι και τα έργα τα οποία αφορούν την διαμόρφωση αθλητικών χώρων, τα οποία θα συμβάλλουν στην αξιοποίηση τόσο του ορεινού όγκου του Δήμου όσο και των ακτών οι οποίες παραμένουν αναξιοποίητες.

7. ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

α/α	Υποπρόγραμμα/ Μέτρο/ Δράση	Προτεινόμενες Δράσεις	Προϋπολογισμός		
			Μελέτη	Έργο	Σύνολο
1	1.1.1	Δημιουργία χώρου αναψυχής στη θέση "Κερασιά", Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας	1.500.000 ή 4.402 €	15.000.000 ή 44.021 €	16.500.000 ή 48.423 €
2	1.1.2	Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης σε θέση του δασικού δρόμου "Κερασιά" – Προφήτης Ηλίας - Προσκύνημα Παναγίας	1.000.000 ή 2.935 €	7.000.000 ή 20.543 €	8.000.000 ή 23.478 €
3	1.1.3	Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης σε θέση του παλιού επαρχιακού δρόμου που συνδέει τα Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας – Γοματίου	1.000.000 ή 2.935 €	7.000.000 ή 20.543 €	8.000.000 ή 23.478 €
4	1.1.4	Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης σε θέση του επαρχιακού δρόμου που συνδέει τον οικισμό του Δ.Δ. Γοματίου με την ακτή "Δεβελικίου"	1.000.000 ή 2.935 €	7.000.000 ή 20.543 €	8.000.000 ή 23.478 €
5	1.1.5	Δημιουργία χώρων αναψυχής και μονοπατιού σύνδεσης αυτών στον πλατανεώνα του ρέματος "Βαθύλακος" του Δ.Δ. Γοματίου	5.000.000 ή 14.674 €	50.000.000 ή 146.735 €	55.000.000 ή 161.409 €
6	1.1.6	Δημιουργία χώρου αναψυχής στην ακτή "Δεβελικίου", Δ.Δ. Γοματίου	1.500.000 ή 4.402 €	10.000.000 ή 29.347 €	11.500.000 ή 33.749 €
7	1.1.7	Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης στην θέση "Αγ. Γεώργιος", Δ.Δ. Γοματίου	1.000.000 ή 2.935 €	7.000.000 ή 20.543 €	8.000.000 ή 23.478 €
8	1.1.8	Δημιουργία χώρου υπαίθριου γειμάτος στην ακτή "Πύργος", Δ.Δ. Γοματίου	1.500.000 ή 4.402 €	15.000.000 ή 44.021 €	16.500.000 ή 48.423 €

α/α	Υποπρόγραμμα/ Μέτρο/ Δράση	Προτεινόμενες Δράσεις	Προϋπολογισμός		
			Μελέτη	Έργο	Σύνολο
9	1.1.9	Ανάπλαση και βελτίωση της θέσης θέας – ανάπαυσης στη θέση "Καταγάντι", Δ.Δ. Πυργαδικίων	500.000 ή 1.467 €	3.000.000 ή 8.804 €	3.500.000 ή 10.271 €
10	1.1.10	Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης στον οικισμό του Δ.Δ. Πυργαδικίων	1.000.000 ή 2.935 €	7.000.000 ή 20.543 €	8.000.000 ή 23.478 €
11	1.1.11	Δημιουργία χώρου υπαίθριου γεύματος στη θέση "Πλατάνι" στην ακτή "Κάμπος", Δ.Δ. Πυργαδικίων	1.000.000 ή 2.935 €	10.000.000 ή 29.347 €	11.000.000 ή 32.282 €
12	1.2.1	Βελτίωση του περιηγητικού μονοπατιού κατά μήκος του ρέματος "Βέρκος", Δ.Δ. Γοματίου	1.000.000 ή 2.935 €	4.000.000 ή 11.739 €	5.000.000 ή 14.674 €
13	1.2.2	Διάνοιξη του περιηγητικού μονοπατιού το οποίο συνδέει το εξωκλήσι του "Αγ. Γεωργίου" με την σπηλιά του Αγίου κατά μήκος του ρέματος "Μυλωνάδικα", Δ.Δ. Γοματίου	500.000 ή 1.467 €	2.000.000 ή 5.869 €	2.500.000 ή 7.337 €
14	1.2.3	Δημιουργία κέντρου θαλάσσιων αθλημάτων στην ακτή "Πύργος", Δ.Δ. Γοματίου	3.000.000 ή 8.804 €	30.000.000 ή 88.041 €	33.000.000 ή 96.845 €
15	1.2.4	Αξιοποίηση της ακτής "Καστρί", Δ.Δ. Γοματίου	1.000.000 ή 2.935 €	10.000.000 ή 29.347 €	11.000.000 ή 32.282 €
16	1.3.1	Βελτίωση – συντήρηση του δρόμου που συνδέει τον οικισμό του Δ.Δ. Γοματίου με την ακτή "Πύργος", Δ.Δ. Γοματίου	3.000.000 ή 8.804 €	42.000.000 ή 123.258 €	45.000.000 ή 132.062 €
17	1.3.2	Βελτίωση – συντήρηση του δρόμου ακτή "Δεβελκίου" - ακτή "Καστρί", που συνδέει τα Δ.Δ. Γοματίου - Δ.Δ. Ιερισσού, του Δήμου Σταγίρων - Ακάνθου	3.000.000 ή 8.804 €	48.000.000 ή 140.866 €	51.000.000 ή 149.670 €

α/α	Υποπρόγραμμα/ Μέτρο/ Δράση	Προτεινόμενες Δράσεις	Προϋπολογισμός		
			Μελέτη	Έργο	Σύνολο
18	1.3.3	Βελτίωση – συντήρηση του παλιού επαρχιακού δρόμου που συνδέει τα Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας – Γοματίου	10.000.000 ή 29.347 €	174.000.000 ή 510.638 €	184.000.000 ή 539985
19	1.3.4	Τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων	500.000 ή 1.467 €	3.000.000 ή 8,804 €	3.500.000 ή 10.271 €
20	1.4.1	Συντήρηση – βελτίωση δασικού δρόμου που συνδέει τα Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας - Γοματίου	5.000.000 ή 14.674 €	60.000.000 ή 176.082 €	65.000.000 ή 190.756 €
21	1.4.2	Συντήρηση – βελτίωση δασικού δρόμου πρόσβασης στην "Παναγούδα" από τον δασικό δρόμο που συνδέει τα Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας – Γοματίου	600.000 ή 1.761 €	4.000.000 ή 11.739 €	4.600.000 ή 13.500 €
22	1.4.3	Συντήρηση και βελτίωση δασικού δρόμου από το εξωκλήσι των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων μέχρι την θέση "Αγ. Γεώργιος", Δ.Δ. Γοματίου	2.000.000 ή 5.869 €	20.000.000 ή 58.624 €	22.000.000 ή 64.563 €
23	1.4.4	Συντήρηση και βελτίωση δασικού δρόμου Προσκύνημα Παναγίας – Προφήτης Ηλίας – "Κερασιά", Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας	1.000.000 ή 2.935 €	10.000.000 ή 29.347 €	11.000.000 ή 32.282 €
24	1.5.1	Κατασκευή έργων και οργάνωση δράσεων ερμηνείας περιβάλλοντος	1.500.000 ή 4.402 €	10.000.000 ή 29.347 €	11.500.000 ή 33.749 €
25	2.1.1	Ανάδειξη παραδοσιακών αποστακτηρίων τσίπουρου "Καζάνια"	-	10.000.000 ή 29.347 €	10.000.000 ή 29.347 €
26	2.1.2	Προώθηση τοπικών παραδοσιακών γλυκών	-	10.000.000 ή 29.347 €	10.000.000 ή 29.347 €

α/α	Υποπρόγραμμα/ Μέτρο/ Δράση	Προτεινόμενες Δράσεις	Προϋπολογισμός		
			Μελέτη	Έργο	Σύνολο
27	2.1.3	Κατασκευή περιπτέρου και εκθετηρίου πώλησης τοπικών παραδοσιακών προϊόντων	-	5.000.000 ή 14.674 €	5.000.000 ή 14.674 €
28	2.1.4	Δημιουργία αγροτοβιοτεχνικής μονάδας μεταποίησης αγροτικών προϊόντων στο Δ.Δ. Γοματίου	-	200.000.000 ή 586.941 €	200.000.000 ή 586.941 €
29	2.2.1	Βελτίωση και ανάδειξη του εξωκλήσιού του Προφήτη Ηλία, Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας	1.000.000 ή 2.935 €	10.000.000 ή 29.347 €	11.000.000 ή 32.282 €
30	2.2.2	Βελτίωση και αξιοποίηση περιβάλλοντα χώρου του εξωκλήσιού του Αγ. Αθανασίου, Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας	2.000.000 ή 5.869 €	15.000.000 ή 44.021 €	17.000.000 ή 49.890 €
31	2.2.3	Βελτίωση και αξιοποίηση περιβάλλοντα χώρου του εξωκλήσιού της "Παναγούδας", Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας	1.500.000 ή 4.402 €	25.000.000 ή 73.368 €	26.500.000 ή 77.770 €
32	2.2.4	Βελτίωση και ανάδειξη του εξωκλήσιού των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, Δ.Δ. Γοματίου	2.000.000 ή 5.869 €	20.000.000 ή 58.694 €	22.000.000 ή 64.563 €
33	2.2.5	Αναπαλαίωση και ανάπλαση περιβάλλοντα χώρου του Ι.Ν. Κοιμήσεως της Θεοτόκου στον οικισμό του Δ.Δ. Γοματίου	5.000.000 ή 14.674 €	50.000.000 ή 146.735 €	55.000.000 ή 161.409 €
34	2.2.6	Βελτίωση και αξιοποίηση του περιβάλλοντα χώρου του εξωκλήσιού του Αγ. Γεωργίου, Δ.Δ. Πυργαδικίων	1.000.000 ή 2.935 €	10.000.000 ή 29.347 €	11.000.000 ή 32.282 €
35	2.2.7	Ενίσχυση θρησκευτικών εκδηλώσεων και εμπορικής πανηγύρης στις 15 Αυγούστου στο Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας	1.000.000 ή 2.935 €	20.000.000 ή 58.694 €	21.000.000 ή 61.629 €
36	2.3.1	Ανάπλαση νερόμυλου στο ρέμα "Μπιζιργιάννη Μύλος" στον οικισμό του Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας	1.000.000 ή 2.935 €	10.000.000 ή 29.347 €	11.000.000 ή 32.282 €

α/α	Υποπρόγραμμα/ Μέτρο/ Δράση	Προτεινόμενες Δράσεις	Προϋπολογισμός		
			Μελέτη	Έργο	Σύνολο
37	2.3.2	Ανάπλαση νερόμυλου στο ρέμα "Βέρκος" στον οικισμό του Δ.Δ. Γοματίου	1.000.000 ή 2.935 €	10.000.000 ή 29.347 €	11.000.000 ή 32.282 €
38	2.3.3	Ανάπλαση και ανάδειξη γέφυρας "Καμάρας" στον παλιό επαρχιακό δρόμο που συνδέει τα Δ.Δ. Μεγ. Παναγίας - Γοματίου	2.000.000 ή 5.869 €	20.000.000 ή 58.694 €	22.000.000 ή 64.563 €
39	2.3.4	Ανάδειξη και αξιοποίηση παλιάς βρύσης στον εγκαταλελειμμένο οικισμό του Δ.Δ. Γοματίου	1.000.000 ή 2.935 €	10.000.000 ή 29.347 €	11.000.000 ή 32.282 €
40	3.1.1	Δημιουργία και διάθεση αγροτουριστικών οδηγών και χαρτών στους επισκέπτες	-	5.000.000 ή 14.674 €	5.000.000 ή 14.674 €
41	3.1.2	Δημιουργία αναλυτικού καταλόγου παραδοσιακών προϊόντων	-	5.000.000 ή 14.674 €	5.000.000 ή 14.674 €
42	4.1.1	Κατάρτιση στελεχών και βοηθητικού προσωπικού μονάδων ενδιαίτησης και επιχειρήσεων αγροτουρισμού	-	2.000.000 ή 5.869 €	2.000.000 ή 5.869 €
43	4.2.1	Εναισθητοποίηση εμπλεκόμενων φορέων και τοπικού πληθυσμού	-	2.000.000 ή 5.869 €	2.000.000 ή 5.869 €
ΣΥΝΟΛΟ			1.060.600.000 δρχ. ή 3.112.546 €		

Σημείωση!!! Τα ποσά τα οποία δίνονται στον προϋπολογισμό είναι κατά προσέγγιση, με την βοήθεια ενός εξωτερικού συνεργάτη του δήμου και αφορά την δαπάνη για την εκπόνηση της μελέτης και την υλοποίηση του έργου.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στο κεφάλαιο αυτό, εκτός από τις προτάσεις και τα συμπεράσματα, θα γίνει μια αναφορά στο ιστορικό μέρος της μελέτης, δηλαδή πως ξεκίνησα την όλη προσπάθεια για να καταλήξει τελικά η μελέτη στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

Η αρχή έγινε περίπου στα μέσα του έτους 2000, κατά την διάρκεια της πρακτικής μου εξάσκησης στο δήμο.

Η σκέψη για να εκπονήσω μια μελέτη για το δήμο, ήταν του δημάρχου, ο οποίος μου το ζήτησε χωρίς να μου πει τι είδους μελέτη ήθελε ή το θέμα που θα είχε, απλά μου ζήτησε μια μελέτη η οποία θα μπορούσε ίσως να βοηθήσει το δήμο στην προσπάθεια που κάνει να αναπτυχθεί και να αναδειχτεί. Έπειτα από σκέψη κατέληξα στο ότι πηγή ανάπτυξης και ανάδειξης μιας περιοχής, η οποία συνδυάζει τέλεια το βουνό με την θάλασσα, είναι ο τουρισμός. Ανατρέχοντας λίγο στα μαθήματα ειδικότητας του τμήματος Διοίκησης Μονάδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δ.Μ.Τ.Α.) του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας στο οποίο σπούδαζα θυμήθηκα ότι στη χώρα μας γινόταν προσπάθεια για την ανάπτυξη του αγροτουρισμού. Έτσι κατέληξα στο θέμα της μελέτης το οποίο αρχικά ήταν **«Μελέτη ανάπτυξης του αγροτουρισμού στο δήμο Παναγίας»**. Κατέθεσα την σκέψη μου στο δήμαρχο και την βρήκε πολύ ενδιαφέρουσα, ζήτησε όμως να προσθέσω και τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού που μπορούν να αναπτυχθούν στο δήμο. Έτσι το θέμα πήρε την τελική του μορφή και διαμορφώθηκε στο **«Μελέτη ανάπτυξης αγροτουρισμού και εναλλακτικών μορφών τουρισμού στο δήμο Παναγίας»**.

Το σκεπτικό μου ήταν να χωρίσω την μελέτη σε δύο φάσεις, όπου στην πρώτη θα αναφέρεται η κατάσταση που επικρατεί στο δήμο, παρουσιάζοντας κάποια στοιχεία, όπως το προφίλ του δήμου, το φυσικό του περιβάλλον, το ανθρωπογενές περιβάλλον του και τέλος κάποια στοιχεία και χαρακτηριστικά του τουρισμού.

Λόγω των στρατιωτικών μου υποχρεώσεων η μελέτη παρέμεινε μόνο στην ιδέα και σε κάποια στοιχεία τα οποία είχα συλλέξει. Μετά την απόλυσή μου από το στρατό συνέχισα την μελέτη, την οποία με ορισμένες βοήθειες από κάποιους εξωτερικούς συνεργάτες του δήμου έφτασε στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Στην συνέχεια τέθηκε σαν θέμα προς έγκριση στο Δημοτικό Συμβούλιο όπου έκανα μία συνοπτική παρουσίαση της μελέτης, εγκρίθηκε και πριν από τρεις μήνες εγκρίθηκε και από την Τεχνική Υπηρεσία Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Υ.Δ.Κ.) του Νομού Χαλκιδικής.

Ο σκοπός για τον οποίο ανέλαβα την εκπόνηση της συγκεκριμένης μελέτης ήταν ότι, με τις γνώσεις τις οποίες απέκτησα κατά την διάρκεια των σπουδών μου, πίστεψα ότι θα μπορούσα να βοηθήσω το δήμο στον οποίο ζω, να αναπτύξει τον αγροτουρισμό και τουρισμό γενικότερα, ούτως ώστε αφενός να αναδειχθεί ο δήμος και να γίνει γνωστός σε έναν ευρύτερο κύκλο, μεγαλύτερο από αυτόν που είχε μέχρι τώρα και αφετέρου να αποτελέσει σημαντική πηγή αύξησης των εσόδων του.

Αναλυτικότερα οι σκοποί για τους οποίους εκπόνησα την συγκεκριμένη μελέτη είναι οι εξής:

☉ Με το υποπρόγραμμα των «Υποστηρικτικών Υποδομών» έχω σαν σκοπό:

- i) Να αναδείξω την φυσική ομορφιά του ορεινού όγκου του δήμου με την αξιοποίηση ορισμένων θέσεων, για λόγους αναψυχής τόσο των κατοίκων, όσο και των επισκεπτών του δήμου. Τα έργα τα οποία θα γίνουν για την αξιοποίηση αυτών των θέσεων περιλαμβάνουν περισσότερες εργασίες για την βελτίωση της καλαισθησίας, όπως τη διαμόρφωση του χώρου, την περίφραξή του, την κατασκευή καθιστικών, κ.λπ.
- ii) Αξιοποιώντας ορισμένες θέσεις θέας – ανάπαυσης επιτυγχάνεται η παροχή δυνατοτήτων ανάπαυσης και ανάτασης κυρίως προς τους επισκέπτες του δήμου. Ακόμη με τις υποδομές που προϋποθέτει μια θέση θέας – ανάπαυσης όπως κατασκευή κιосκιού, τοποθέτηση διοπτρών, κ.λπ. δίνεται η δυνατότητα παρατήρησης των λεπτομερειών του τοπίου και κυρίως της χλωρίδας, για εκπαιδευτικού αλλά και για φυσιολατρικούς λόγους.
- iii) Η πρότασή μου για την δημιουργία χώρων αναψυχής και μονοπατιών μέσα στο δάσος αλλά και κατά μήκος ορισμένων ρεμάτων τα οποία είναι κατάλληλα για περιήγηση, θα έχει ως αποτέλεσμα την κατασκευή έργων τα οποία θα εξασφαλίσουν παροχή καλής ποιότητας συνθηκών αναψυχής, που συνεχώς αναβαθμίζεται με συμπληρωματικά έργα και συντηρούνται έτσι ώστε οι χώροι αυτοί να αποτελούν πόλο έλξης των τουριστών. Επίσης η δημιουργία περιηγητικών μονοπατιών θα αναδείξει τον φυσικό πλούτο αλλά και το φυσικό κάλος της περιοχής, συνδυάζοντάς το με την άθληση και άλλες δραστηριότητες όπως π.χ. η φωτογραφία κ.λπ.
- iv) Με την πρότασή μου για την κατασκευή κέντρων θαλασσιών αθλημάτων, σε ακτές οι οποίες προσφέρονται για τέτοιου είδους δραστηριότητες, έχω σκοπό να αναδείξω τόσο τις ακτές που διαθέτει ο δήμος, σε συνδυασμό με την προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και την εξυπηρέτηση των επισκεπτών που αναζητούν αυτής της μορφής τον τουρισμό. Για την επιτυχία αυτής της πρότασης πρέπει να γίνουν έργα όπως: κατασκευή λυόμενου περιπτερού διάθεσης εξοπλισμού θαλασσιών αθλημάτων, κατασκευή ναυαγοσωστικών πύργων, κατασκευή λυόμενου αναψυκτηρίου, κ.λπ.

- v) Η βελτίωση των επαρχιακών οδικών δικτύων, είναι έργα, τα οποία απαιτούν την δαπάνη μεγάλων χρηματικών ποσών αλλά είναι μεγάλης σημασίας, γιατί έχω σαν σκοπό να εξασφαλίσω την γρηγορότερη και ασφαλέστερη κίνηση των οχημάτων, ανεξαρτήτως καιρικών συνθηκών, προς τον προορισμό τους αλλά και την δημιουργία ενός άρτια κατασκευασμένου δημοτικού οδικού δικτύου. Τα έργα τα οποία πρέπει να γίνουν για την πραγματοποίηση του σκοπού αυτού θα περιλαμβάνουν την κατασκευή τεχνικών έργων και τάφρων απορροής όμβριων, την βελτίωση των γεωμετρικών χαρακτηριστικών των δρόμων (όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο), και τέλος την ασφαλτόστρωσή τους.
- vi) Κρίνω απαραίτητη την τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων οι οποίες θα παρέχουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες όπως: σχηματικούς χάρτες με τις διαδρομές και τα γεωγραφικά στοιχεία της περιοχής, αποστάσεις από τα σημεία ενδιαφέροντος (θέσεις θέας, ιστορικοί τόποι, κορυφές βουνών, κ.λπ.), διαδρομή και αποστάσεις από σημεία εξυπηρέτησης, διαδρομή και αποστάσεις από σημεία ανάγκης και το κυριότερο, τις υποχρεώσεις προστασίας που πρέπει να τηρούν οι επισκέπτες. Έτσι με την τοποθέτηση των πινακίδων αυτών θα επιτυγχάνεται η γρηγορότερη και ασφαλέστερη πρόσβαση στα σημεία ενδιαφέροντος, η διευκόλυνση των δραστηριοτήτων αναψυχής και τέλος η δημιουργία αισθήματος ασφάλειας στους τουρίστες ως απόρροια της ενημέρωσης.
- Δημιουργώντας το υποπρόγραμμα «**Ενίσχυση παραλλήλων δράσεων**» έχω σκοπό να αναδείξω κάποιους παραδοσιακούς τρόπους παραγωγής ορισμένων προϊόντων της περιοχής. Ειδικότερα:
- i) Ένα ιδιαίτερα διαδεδομένο προϊόν του δήμου (ειδικά στα δ.δ. Γοματίου και Μεγ. Παναγίας) είναι το τσίπουρο. Σκοπός μου είναι να αναδείξω τα παραδοσιακά αποστακτήρια τσίπουρου τα λεγόμενα «Καζάνια» με την ενίσχυση των ιδιοκτητών των αποστακτηρίων αυτών, αλλά και των παραγωγών τσίπουρου, ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα των προϊόντων, των παρεχόμενων υπηρεσιών αλλά και τον τρόπο πρόσβασης των προϊόντων αυτών στην αγορά. Οι παρεμβάσεις οι οποίες θα γίνουν είναι η βελτίωση της ήδη υπάρχουσας υποδομής των χώρων όπου γίνεται η παραδοσιακή απόσταξη τσίπουρου, την διάδοση αυτού του τρόπου απόσταξης και τέλος την διευκόλυνση της διάθεσης του προϊόντος αυτού στην αγορά.
- ii) Ένα άλλο διαδεδομένο προϊόν του δήμου είναι τα παραδοσιακά γλυκά του κουταλιού (σταφύλι, καρύδι, κυδώνι, κ.λπ.). Στόχος μου είναι η προώθηση των τοπικών γλυκών γιατί αποτελούν παράδοση η οποία παραμένει αναλλοίωτη με το πέρασμα των χρόνων. Για την υλοποίηση αυτού του στόχου θα πρέπει να γίνουν ορισμένες ενέργειες όπως η

αγορά εξοπλισμού, η δημιουργία σεμιναρίων όπου θα διδάσκεται η διαδικασία μαγειρικής των προϊόντων αυτών, τρόποι (μυστικά) για την μεταποίηση – συντήρηση – επεξεργασία – συσκευασία και τέλος την προώθησή τους στην αγορά. Επίσης με τον τρόπο αυτό επιδιώκω την ενθάρρυνση των ιδιωτικών πρωτοβουλιών για την παραγωγή και την διάθεση των τοπικών παραδοσιακών γλυκών.

- iii) Για την επιτυχία της ανάδειξης των τοπικών παραδοσιακών προϊόντων, προτείνω την κατασκευή ενός περιπτέρου σε κάποιον δρόμο, κατά προτίμηση στον κόμβο που συνδέει τα τρία δ.δ., αλλά και ενός περιπτέρου στην πόλη της Θεσσαλονίκης, όπου σταδιακά, εάν υπάρχει μεγάλη ζήτηση, θα δημιουργηθούν και άλλα σημεία διάθεσης και πώλησης των προϊόντων αυτών.
- iv) Με το ίδιο υποπρόγραμμα («**Ενίσχυση παραλλήλων δράσεων**»), έχω επίσης σκοπό να αναδείξω και τους θρησκευτικούς χώρους της περιοχής και ιδιαίτως τα εξωκλήσια, τα οποία είναι πάρα πολλά, και χρονολογικά εκτιμώνται ότι είναι από 50 έως 500 ετών. Έπειτα από μία επιτόπια έρευνα την οποία πραγματοποίησα στα περισσότερα εξωκλήσια του δήμου, διαπίστωσα κάποιες παρεμβάσεις που έγιναν, οι οποίες μόνο ως κακόγουστες ή αντιαισθητικές θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν (π.χ. αλουμινένια παράθυρα και πόρτες, κ.λπ.). Έτσι σκοπός μου είναι η οποιαδήποτε βελτίωση των εξωκλησιών αυτών έτσι ώστε να φτάσουν στην αρχική τους μορφή, με απώτερο σκοπό και την δημιουργία των απαραίτητων υποδομών για την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων εξυπηρετήσεων τόσο για τους επισκέπτες όσο και για τους κατοίκους του δήμου.
- v) Ο δήμος Παναγίας διαθέτει και ορισμένα μνημεία τα οποία αποτελούν δείγματα της πολιτιστικής κληρονομιάς του δήμου. Αυτά είναι δύο παραδοσιακοί νερόμυλοι, (ένας στο δ.δ. Γοματίου και ένας στο δ.δ. Μεγ. Παναγίας) και δύο γέφυρες σε σχήμα καμάρας οι οποίες είναι της βυζαντινής εποχής και βρίσκονται στον επαρχιακό δρόμο που συνδέει τα δ.δ. Γοματίου και Μεγ. Παναγίας. Ο σκοπός μου είναι να γίνει ανάπλαση στους δύο νερόμυλους, οι οποίοι αποτελούν δείγμα της Μακεδονίτικης αρχιτεκτονικής του περασμένου αιώνα, αλλά και στις δύο γέφυρες, ούτως ώστε να γίνουν πόλοι έλξης για τους επισκέπτες του δήμου ενώ παράλληλα θα γίνει η διατήρηση, η προστασία και η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του δήμου.
- Με το υποπρόγραμμα «**Υλικό και μέσα πληροφόρησης - εκπαίδευσης**» σκοπός μου είναι να δημιουργηθούν και να διατεθούν αγροτουριστικοί οδηγοί και χάρτες, στους επισκέπτες του δήμου αποσκοπώντας στην σωστή και έγκαιρη ενημέρωση η οποία έχει ιδιαίτερη σημασία για τον οικοτουρίστα. Η ενημέρωση αυτή θα περιλαμβάνει, τους οργανωμένους χώρους διαμονής και

αναψυχής όπως μονοπάτια, θέσεις θέας, ιστορικούς τόπους, θέσεις ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, κορυφές βουνών, αλλά και πληροφορίες για τα σημεία εξυπηρέτησης, όπως υποδομές υγείας, εστιατόρια, καταλύματα, καταστήματα, δημόσιες υπηρεσίες, κ.λπ. Επίσης πληροφορίες οι οποίες αφορούν διάφορες εκδηλώσεις, τοπικά ήθη και έθιμα, και δραστηριότητες των κατοίκων με αγροτουριστικό ενδιαφέρον, οι οποίες λαμβάνουν χώρα στην περιοχή του δήμου. Γενικότερα σκοπός μου είναι να δημιουργηθεί το απαραίτητο ενημερωτικό και πληροφοριακό υλικό το οποίο θα χρησιμοποιηθεί από τους επισκέπτες της περιοχής κάνοντας τη διαμονή και την άσκηση της αναψυχικής δραστηριότητάς τους πιο εύκολη.

● Με το υποπρόγραμμα «**Επαγγελματική κατάρτιση και ευαισθητοποίηση του τοπικού δυναμικού**», αποσκοπώ:

- i) Στην αντιμετώπιση της ανεργίας και άρα στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στην περιοχή, με τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Θα πρέπει όμως να γίνει επαγγελματική κατάρτιση των ανέργων για την στελέχωση των αγροτουριστικών εγκαταστάσεων και κατάρτιση των εργαζομένων σε αγροτουριστικές εγκαταστάσεις.
- ii) Με την ευαισθητοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων και του τοπικού πληθυσμού έχω σαν σκοπό την ενεργή υποστήριξη της αγροτουριστικής ανάπτυξης της περιοχής. Αυτό θα επιτευχθεί με ημερίδες ευαισθητοποίησης του τοπικού πληθυσμού σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, αγροτουρισμού και φιλοξενίας επισκεπτών, με ημερίδες ευαισθητοποίησης του προσωπικού των Ο.Τ.Α., της αστυνομίας, του Ο.Τ.Ε., των ΕΛ.ΤΑ., σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, αγροτουρισμού και εξυπηρέτησης επισκεπτών και με ημερίδες ευαισθητοποίησης οδηγών ΤΑΞΙ, ΚΤΕΛ, βενζινοπωλών, εμπόρων κ.λπ. σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, αγροτουρισμού και εξυπηρέτησης επισκεπτών.

Τα συμπεράσματα τα οποία προέκυψαν κατά την διάρκεια της μελέτης είναι τα εξής:

- i) Για την σωστή και άρτια λειτουργία του προγράμματος χρειάζεται έμπειρο και καλά καταρτισμένο προσωπικό σε θέματα αγροτουρισμού, ούτως ώστε να αποφευχθούν τυχόν λάθη και παραλείψεις τόσο κατά την διάρκεια της κατασκευής του προγράμματος όσο και κατά την διάρκεια της λειτουργίας του.
- ii) Η αποπεράτωση του προγράμματος θα είναι μακροχρόνια, με αποτέλεσμα τα έργα τα οποία θα υλοποιηθούν στην αρχή του να υποστούν φθορές είτε από το πέρασμα των χρόνων, είτε από απροσεξία των κατοίκων ή και των επισκεπτών.

- iii) Ένα μεγάλος αριθμός από τα έργα που θα κατασκευασθούν όπως παγκάκια, κιόσκια, θέσεις θέας, τραπεζόπαγκοι, οδικά δίκτυα, κ.λπ. πρέπει ανά τακτά χρονικά διαστήματα να ελέγχονται και όπου διαπιστωθούν φθορές να διορθώνονται αμέσως ούτως ώστε να μην παρουσιάζεται η αντιαισθητική εικόνα της εγκατάλειψης, η οποία θα έχει αρνητικό αντίκτυπο στον τουρισμό.
- iv) Το σημαντικό για τους κατοίκους του δήμου είναι ότι με την ανάπτυξη του αγροτουρισμού και του τουρισμού γενικότερα θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας, πράγμα το οποίο θα δώσει κίνητρα για την αποφυγή της εσωτερικής μετανάστευσης της νεολαίας προς τα μεγάλα αστικά κέντρα για αναζήτηση εργασίας.
- v) Η διαμόρφωση των αθλητικών χώρων θα συμβάλει στην αξιοποίηση τόσο του ορεινού όγκου της περιοχής όσο και των ακτών οι οποίες παραμένουν αναξιοποίητες.
- vi) Η δημιουργία υποδομών αναψυχής θα φέρουν τους κατοίκους και τους επισκέπτες του δήμου, κοντά στο πανέμορφο φυσικό του περιβάλλον, αφυπνίζοντας την οικολογική συνείδησή τους και συντελώντας στην προστασία αυτού αλλά και στην αναβάθμισή τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. «Προφίλ του δήμου Παναγίας» εργασία υπαλλήλων του δήμου.
2. «Γενικά στοιχεία αγροτουρισμού» ΑΝ.ΕΤ.ΧΑ.
3. «Το Φυσικό Περιβάλλον του δήμου Παναγίας» ΑΝ.ΕΤ.ΧΑ.
4. «Προβλήματα ρύπανσης – μόλυνσης στην περιοχή του δήμου Παναγίας» Κέντρο Περιβαλλοντικής Αναβάθμισης Μονάδων Αντιρύπανσης Χαλκιδικής (ΚΕ.Π.Α.Μ.Α.Χ.)
5. «Ε.Σ.Υ.Ε.»
6. «Η γλωρίδα και η πανίδα στο Νομό Χαλκιδικής» Τμήμα Δασοπονίας Δασαρχείου Αρναίας.
7. «Το υδατικό δυναμικό στην περιοχή της βόρειας Χαλκιδικής» Διεύθυνση υδατικού δυναμικού και φυσικών πόρων του Υπουργείου Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας.
8. «Κυνηγετικός οδηγός Μακεδονίας – Θράκης 2001 – 2002» κυνηγετικός σύλλογος Αρναίας.
9. «Οι αρχαιολογικοί χώροι της Χαλκιδικής» ΙΣΤ' Εφορεία Βυζαντινών και Προϊστορικών Αρχαιοτήτων.
10. «Πολεοδομική και χωροταξική διάρθρωση των οικισμών της επαρχίας Αρναίας» Τμήμα Πολεοδομικών Εφαρμογών Αρναίας
11. «Γενικά στοιχεία και χαρακτηριστικά του τουρισμού» Ε.Ο.Τ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Α' ΦΑΣΗΣ

ΚΛΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ "ΑΡΝΑΙΑΣ" (Ν. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ)
ΥΨΟΣ ΒΡΟΧΗΣ mm

Μήνας	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	M.O.
Ιανουάριος	42	31	95	144	28	19	47	30	51	62	25	3	0	18	10	12	124	36	136	34	47
Φεβρουάριος	30	55	14	56	69	42	89	17	221	102	75	2	9	66	14	16	71	13	63	77	55
Μάρτιος	26	23	59	18	86	24	83	45	50	139	98	57	17	40	28	46	25	49	27	69	50
Απρίλιος	71	56	78	16	105	10	62	5	20	123	25	23	38	87	99	19	89	13	35	56	51
Μάιος	112	78	97	37	25	21	28	46	65	29	39	59	59	63	33	75	58	18	55	5	50
Ιούνιος	13	22	28	27	18	117	40	20	169	69	46	48	32	27	26	43	3	48	6	11	41
Ιούλιος	12	98	115	5	36	85	5	0	63	33	31	103	78	136	71	0	58	93	0	52	54
Αύγουστος	10	45	10	71	31	85	75	10	55	35	8	26	10	53	0	12	10	109	48	63	38
Σεπτέμβριος	113	71	17	1	91	14	16	13	7	18	3	93	38	0	2	15	0	53	37	12	31
Οκτώβριος	162	124	73	59	80	29	6	18	33	185	5	39	47	32	24	14	73	18	48	107	59
Νοέμβριος	31	147	50	108	109	63	59	204	26	181	102	56	49	69	44	109	38	52	103	86	84
Δεκέμβριος	73	86	185	93	71	135	55	21	13	37	123	77	301	27	52	46	78	142	100	103	91

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ "ΑΡΝΑΙΑΣ" (Ν. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ)
ΣΧΕΤΙΚΗ ΥΓΡΑΣΙΑ ΑΕΡΑ (%)

Μήνας	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1988
Ιανουάριος	91	92	94	91	85	82	84	79	84	84	88	84	76	69	84	80	88	90	91	81	85
Φεβρουάριος	90	87	88	89	88	76	95	76	92	87	84	81	71	81	84	58	90	79	93	76	83
Μάρτιος	80	79	91	81	81	74	86	87	85	87	81	82	60	80	73	78	75	77	92	74	80
Απρίλιος	81	77	75	67	81	73	81	69	62	69	76	70	72	70	76	68	74	67	74	73	73
Μάιος	77	73	80	71	70	73	65	75	71	66	71	75	73	63	72	79	69	65	67	60	71
Ιούνιος	61	62	66	66	62	78	68	65	68	66	66	73	66	60	76	66	62	66	60	67	66
Ιούλιος	56	72	64	68	66	76	59	56	64	58	62	73	71	69	75	60	66	67	57	64	65
Αύγουστος	62	68	75	75	72	73	75	62	58	65	68	63	67	69	64	62	63	71	65	70	67
Σεπτέμβριος	76	75	77	80	71	76	77	72	59	68	77	77	68	66	74	68	60	60	75	74	72
Οκτώβριος	82	85	82	81	89	78	79	77	75	85	81	83	76	77	75	68	84	74	80		76
Νοέμβριος	80	86	86	83	80	89	86	89	81	87	89	87	85	89	81	93	81	85	80		81
Δεκέμβριος	86	84	85	87	90	91	87	83	79	85	87	90	90	84	88	82	85	88	89		82

**ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ "ΑΡΝΑΙΑΣ" (Ν. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ)
ΜΕΣΗ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ ΑΕΡΑ**

Μήνας	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1988
Ιανουάριος	1,5	2,7	0,1	0,1	2,2	3,4	3,8	3,4	4,4	2,9	4,8	1,2	2,1	1,4	2,4	2,3	5,8	0,6	2,0	5,2	2,6
Φεβρουάριος	5,1	4,6	2,6	2,7	1,1	1,6	2,8	1,3	3,6	4,8	4,0	5,0	5,7	2,5	2,4	0,8	3,9	7,1	2,6	4,3	3,4
Μάρτιος	7,9	8,9	5,9	8,8	5,4	7,5	4,6	5,0	5,9	2,2	6,0	8,8	9,8	7,0	6,2	5,7	9,1	7,3	2,1	5,8	6,5
Απρίλιος	10,2	9,7	9,8	11,3	9,6	13,1	8,4	13,4	14,0	10,4	10,7	14,2	11,8	9,4	11,5	11,1	13,3	11,1	9,8	7,2	11,0
Μάιος	15,2	16,7	13,9	14,0	16,4	17,3	16,8	18,6	16,3	14,9	16,3	15,1	16,2	13,4	15,1	15,9	18,3	17,1	18,7	18,3	16,2
Ιούνιος	21,0	22,1	20,0	21,8	21,5	18,1	19,6	20,4	20,5	21,1	20,7	19,1	21,2	21,3	20,7	21,0	21,7	22,2	22,5	21,9	20,9
Ιούλιος	22,5	21,4	22,9	21,6	21,2	22,2	21,5	23,4	22,1	24,8	25,6	22,2	23,8	22,1	22,2	23,1	23,9	23,4	24,1	23,8	22,9
Αύγουστος	20,9	21,0	21,4	21,1	21,3	20,0	19,8	23,3	23,7	22,1	23,5	23,1	22,5	21,3	25,3	24,0	24,6	21,8	23,4	21,2	22,3
Σεπτέμβριος	15,7	18,1	17,7	18,3	19,9	17,2	19,2	18,5	19,3	21,5	18,8	18,6	17,8	18,9	18,2	19,4	23,5	18,3	16,5	17,4	18,6
Οκτώβριος	11,8	11,6	14,6	15,1	13,2	11,8	15,5	11,6	12,1	12,0	12,4	11,8	14,0	13,4	16,8	16,2	14,6	12,2	11,5		13,3
Νοέμβριος	6,3	8,7	10,3	5,2	7,1	6,4	8,3	8,9	6,4	8,5	3,8	7,4	10,5	8,5	9,2	6,0	7,7	5,2	10,2		7,6
Δεκέμβριος	6,0	5,6	4,7	5,9	5,3	4,3	3,5	6,5	2,5	5,3	2,7	3,4	5,5	-0,5	2,9	7,4	5,0	5,9	7,1		4,7

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ "ΠΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑ" (Ν. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ)
ΥΨΟΣ ΒΡΟΧΗΣ mm

Μήνας	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	Μέση τιμή
Ιανουάριος	24,50	33,40	56,80	13,60	35,00	56,50	43,50	37,61
Φεβρουάριος	109,10	91,00	80,70	23,20	11,30	60,40	38,60	59,19
Μάρτιος	93,90	81,20	102,70	32,90	57,40	43,20	10,70	60,29
Απρίλιος	2,90	30,50	14,50	63,20	54,20	30,20	37,30	33,26
Μάιος	1,00	79,50	20,30	13,90	15,40	24,30	22,70	25,30
Ιούνιος	8,00	12,80	54,90	2,50	12,80	30,30	99,10	31,49
Ιούλιος	1,50	40,30	81,00	23,20	15,90	3,00	6,30	24,46
Αύγουστος	-	3,30	69,60	20,70	13,90	1,50	23,90	18,99
Σεπτέμβριος	-	57,40	27,40	23,30	122,50	5,40	9,40	35,06
Οκτώβριος	3,00	18,40	57,30	56,40	81,40	4,80	65,90	41,03
Νοέμβριος	12,50	4,50	7,80	5,80	32,50	18,90	43,70	17,96
Δεκέμβριος	93,30	54,70	41,50	14,30	33,40	115,50	29,00	54,53
Σύνολο								439,17

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ "ΠΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑ" (Ν. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ)
ΣΧΕΤΙΚΗ ΥΓΡΑΣΙΑ (%)

Μήνας	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	Μέση τιμή
Ιανουάριος	-	81,50	77,10	79,30	78,80	81,20	80,40	79,72
Φεβρουάριος	-	74,80	74,40	82,40	77,80	79,20	69,80	76,40
Μάρτιος	-	77,70	73,10	73,30	78,90	77,30	75,60	75,98
Απρίλιος	-	73,80	70,90	79,30	72,20	73,50	67,80	72,92
Μάιος	-	72,90	70,90	72,30	65,50	63,90	66,80	68,72
Ιούνιος	-	70,70	64,60	62,60	67,20	58,90	66,60	65,10
Ιούλιος	-	67,30	66,30	73,60	68,40	54,90	63,60	65,68
Αύγουστος	-	66,60	64,90	66,10	66,50	50,90	68,60	63,93
Σεπτέμβριος	-	72,20	70,20	78,80	74,50	57,20	62,10	69,17
Οκτώβριος	-	74,30	74,30	78,00	72,90	68,90	75,90	74,05
Νοέμβριος	-	77,50	78,40	78,40	78,70	78,70	76,30	78,00
Δεκέμβριος	-	81,10	79,00	77,40	84,20	77,00	79,50	79,70

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ "ΠΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑ" (Ν. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ)
ΜΕΣΗ ΜΗΝΙΑΙΑ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ

Μήνας	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	Μέση τιμή
Ιανουάριος	6,42	9,88	9,88	7,70	6,80	6,84	7,54	7,87
Φεβρουάριος	10,30	9,93	7,64	8,07	8,67	9,62	6,94	8,74
Μάρτιος	9,05	10,50	9,60	9,76	7,54	9,66	12,50	9,80
Απρίλιος	13,47	15,00	12,60	14,95	13,16	12,33	14,56	13,72
Μάιος	19,38	16,56	19,07	18,62	19,20	17,89	19,42	18,59
Ιούνιος	22,78	22,18	22,79	23,83	22,13	22,41	22,67	22,68
Ιούλιος	23,34	25,20	23,51	25,02	25,68	24,64	25,02	24,63
Αύγουστος	24,43	24,91	24,77	24,80	23,97	25,30	22,94	24,45
Σεπτέμβριος	22,43	20,68	20,21	20,56	21,67	21,85	22,44	21,41
Οκτώβριος	15,70	15,99	14,64	14,02	17,12	18,54	16,62	16,09
Νοέμβριος	13,95	12,36	12,22	12,64	10,82	12,51	11,66	12,31
Δεκέμβριος	10,88	9,03	8,60	8,46	8,63	8,70	7,27	8,80
Μέση τιμή	16,01	16,02	15,46	15,70	15,45	15,86	15,80	15,76

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ

Πίνακας 2.3.1.1: Πυρκαγιές που εξερράγησαν στο Δήμο κατά το χρονικό διάστημα 1977-1996

Α/α	Δημοτικό διαμέρισμα	Θέση	Είδος βλάστησης	Ημερομηνία	Ιδιοκτησιακό καθεστώς	Καμένη έκταση σε στρ.
1	Μ. Παναγιάς	Σούμα	Αείφυλλα	11/8/1977	Δημόσια	100
2	Μ. Παναγιάς	Μπατίνα	Αείφυλλα	14/7/1977	Δημόσια	10
3	Μ. Παναγιάς	Παϊταταδικα	Ερείκη	8/10/1982	Δημόσια	20
4	Μ. Παναγιάς	Κερασιά	Οξυά-Δρυς	11/12/1984	Δημόσια	40
5	Μ. Παναγιάς	Λόγγος	Αείφυλλα Δρυς	29/6/1985	Δημόσια	4
6	Μ. Παναγιάς	Πρ. Ηλίας	Αείφυλλα Δρυς	5/2/1989	Δημόσια	55
7	Μ. Παναγιάς	Κυάκι	Αείφυλλα Δρυς	3/8/1989	Δημόσια	29,9
8	Μ. Παναγιάς	Βρωμοχώρι	Αείφυλλα	5/8/1989	Δημόσια	263
10	Μ. Παναγιάς	Αγριόπετρα	Αείφυλλα	23/9/1991	Δημόσια	13
11	Μ. Παναγιάς	Λόγγος	Δρυς	3/10/1991	Δημόσια	3
12	Μ. Παναγιάς	Προσκύνημα	Δρυς	19/8/1995	Δημόσια	1
13	Μ Παναγιάς	Μπίνιου Βρύση	Αείφυλλα Δρυς	3/4/1996	Δημόσια	7
14	Γοματίου	Πλατανάρα	Αείφυλλα	6/4/1985	Κοινοτική	1.220
15	Γοματίου	Δεβελίκι	Χαλέπιος	28/8/1985	Δημόσια	675
16	Γοματίου	Θωμαής Ράχη	Αείφυλλα Χαλέπιος	31/3/1988	Δημόσια	195
17	Γοματίου	Μπαξέδες	Αείφυλλα	19/3/1990	Δημόσια	8
18	Γοματίου	Καρβουναριά	Αείφυλλα	23/7/1990	Δημ+Κοιν	14.250
19	Γοματίου	Αρβανίτης	Δρυς	19/2/1992	Δημόσια	26
20	Γοματίου	Καρβουνιές	Δρυς	24/2/1992	Δημόσια	110

Α/α	Δημοτικό διαμέρισμα	Θέση	Είδος βλάστησης	Ημερομηνία	Ιδιοκτησιακό καθεστώς	Καμένη έκταση σε στρ.
21	Γοματίου	Κριθαρούδι	Αείφυλλα	1/4/1992	Δημόσια	30
22	Γοματίου	Χιλιαδού	Αείφυλλα	16/6/1994	Δημόσια	54
23	Γοματίου	Πυργί	Πεύκη Αείφυλλα	24/7/1995	Δημόσια	1
24	Γοματίου	Τσουλτσάνου	Αείφυλλα	29/10/1982	Δημόσια	10
25	Γοματίου	Ανεμόμυλος	Αείφυλλα	29/10/1982	Δημόσια	1
26	Πυργαδικίων	Βαρκό	Αείφυλλα	29/9/1983	Κοινοτική	6
27	Πυργαδικίων	Γιώργη Ράχη	Αείφυλλα	7/5/1990	Ιδιωτική	11
28	Πυργαδικίων	Μπόλια	Αείφυλλα	27/7/1992	Ιδιωτική	24
Σύνολο Δήμου						17.167

Πηγή: Δασαρχείο Αρναίας, αρχείο πυρκαγιών

ΕΤΟ ΔΗΜΟ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

ΚΥΡΗΓΜΕΝΟΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 661

4 Αυγούστου 1997

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

Αριθ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/27521/1666

Κήρυξη επτά αρχαιολογικών χώρων Ν. Χαλκιδικής.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 1558/85 (ΦΕΚ 137/Α/26.7.1985) «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα».

2. Την ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/49610/29.11.1990 (ΦΕΚ 743/Β/-29.11.1990) «Έξαιρεση από τον περιορισμό των τριών υπογραμμών».

3. Τις διατάξεις του Κ.Ν. 535/32 «Περί Αρχαιοτήτων».

4. Τις διατάξεις του Ν. 1127/81 (ΦΕΚ 32/Α/1981) «Περί κυρώσεως της εις Λονδίνο, την 8η Μαΐου 1969 υπογραφείσας Ευρωπαϊκής Συμβάσεως δια την προστασίαν της αρχαιολογικής κληρονομιάς».

5. Την ομόφωνη γνωμοδότηση του Τοπικού Συμβουλίου Μνημειών Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας, όπως διατυπώθηκε στην αριθ. 240/17.3.1997 Συνεδρία του, αποφασίζουμε:

Κηρύσσονται ως αρχαιολογικοί επτά χώροι του Νομού Χαλκιδικής για την προστασία των εκεί ευρισκόμενων αρχαίων, ως ακολούθως.

Α. ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΓΟΜΑΤΙΟΥ

Α1. Θέση Καστάι στην περιοχή Ντεβελίκι Τουμπα, όπου οικισμός της Προϊστοικής Εποχής του Διόδρου και τμήσι της Υστερης Ελληνικής και Ρωμαϊκής Περιοδού στην παραλία. Η κηρυσσόμενη περιοχή οριοθετείται στο συνημμένο φύλλο χαρτού Γ.Υ.Σ. κλ. 1: 5000 (αρθ. 4416.3) από τη γραμμή που διέρχεται από τα σημεία 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 1 στα οποία αντιστοιχούν τα ακόλουθα ζεύγη συντεταγμένων:

ΣΗΜΕΙΟ Α,Α	ΣΥΝ/ΝΗ Χ	ΣΥΝ/ΝΗ Ψ	ΣΗΜΕΙΟ Α,Α	ΣΥΝ/ΝΗ Χ	ΣΥΝ/ΝΗ Ψ
1	-11365.20	13205.10	17	-11288.20	13228.20
2	-11293.70	13225.60	18	-11216.70	13251.20
3	-11143.20	13246.60	19	-11169.20	13271.70
4	-11070.70	13260.00	20	-11159.20	13281.80
5	-10965.40	13277.20	21	-11131.60	13295.70
6	-10870.30	13270.60	22	-11214.00	13255.40
7	-10909.00	13255.00	23	-11216.00	13282.50
8	-10935.10	13210.60	24	-11240.20	13298.10

9	-10946.70	13166.40	25	-11269.50	13296.30
10	-10944.20	13139.20	26	-11401.00	12931.10
11	-10957.10	13090.10	27	-11417.40	12973.10
12	-10979.50	13050.10	28	-11416.10	12915.60
13	-10960.20	12979.40	29	-11424.70	12977.60
14	-11000.00	12942.30	30	-11420.00	13025.00
15	-10985.20	12905.20	31	-11403.20	13053.00
16	-11054.70	12861.20	32	-11414.10	13098.20
			33	-11395.30	13135.30

Α2. Παράλια θέση Κούλια, όπου οικισμός προϊστορικών και ιστορικών χρόνων. Η κηρυσσόμενη περιοχή οριοθετείται στο συνημμένο φύλλο χαρτού Γ.Υ.Σ. κλ. 1: 5000 (αρθ. 4416.5) από τη γραμμή που διέρχεται από τα σημεία 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 1 στα οποία αντιστοιχούν τα ακόλουθα ζεύγη συντεταγμένων:

ΣΗΜΕΙΟ Α,Α	ΣΥΝ/ΝΗ Χ	ΣΥΝ/ΝΗ Ψ	ΣΗΜΕΙΟ Α,Α	ΣΥΝ/ΝΗ Χ	ΣΥΝ/ΝΗ Ψ
1	-15204.70	10720.10	17	-14746.20	10835.70
2	-15160.50	10714.20	18	-14735.10	10809.00
3	-15121.70	10756.20	19	-14739.00	10822.60
4	-15097.10	10772.40	20	-14676.40	10812.40
5	-15080.40	10798.60	21	-14631.10	10771.70
6	-15049.00	10813.20	22	-14570.40	10720.10
7	-15030.60	10837.60	23	-14663.20	10822.60
8	-14994.30	10846.30	24	-14720.30	10553.90
9	-14949.10	10852.60	25	-14750.00	10560.30
10	-14910.00	10874.10	26	-14845.60	10456.00
11	-14873.50	10896.20	27	-14934.50	10371.20
12	-14850.80	10927.40	28	-15020.00	10289.60
13	-14839.10	10930.30	29	-15047.10	10322.80
14	-14811.20	10920.60	30	-15093.50	10371.80
15	-14782.60	10930.10	31	-15144.20	10462.10
16	-14761.40	10926.00	32	-15189.10	10525.30
			33	-15169.60	10620.00

Α3. Παράλια θέση Παλαίοπεργος, όπου οικισμός προϊστορικών και ιστορικών χρόνων. Η κηρυσσόμενη περιοχή οριοθετείται στο συνημμένο φύλλο χαρτού Γ.Υ.Σ. κλ. 1: 5000 (αρθ. 4415.4, 4416.5) από τη γραμμή που διέρχεται από τα σημεία 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 1 στα οποία αντιστοιχούν τα ακόλουθα ζεύγη συντεταγμένων:

ΣΗΜΕΙΟ Α,Α	ΣΥΝ/ΝΗ Χ	ΣΥΝ/ΝΗ Ψ	ΣΗΜΕΙΟ Α,Α	ΣΥΝ/ΝΗ Χ	ΣΥΝ/ΝΗ Ψ
1	-14553.40	11131.60	10	-14140.10	11134.60
2	-14475.30	11139.60	11	-14215.30	11061.20

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ)

-14415.50	11171.30	12	-14300.60	10980.00
-14415.80	11200.00	13	-14391.70	10901.70
-14393.20	11216.20	14	-14456.30	10846.50
-14346.00	11223.40	15	-14510.10	10924.60
-14315.70	11223.10	16	-14544.60	10973.30
-14304.20	11214.80	17	-14560.40	11012.20
-14218.40	11215.20	18	14565.10	11071.20

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ Ν. ΜΑΡΜΑΡΑ

χωδής χειρσόνησος Κώχι, όπου σώζεται διαταίχι-
πύργος και ερείπια οικισμού της προϊστορικής ε-
αι πρώιμης εποχής του Σιδήρου. Η κηρυσσόμενη
η περιοχή οριοθετείται στο συνημμένο φύλλο χάρτου
λ. Γ.Υ.Σ. κλ. 1: 5000 (αριθ. 4445.4) από τη γραμμή που διέρ-
χεται από τα σημεία 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 1 στα ο-
ποία αντιστοιχούν τα ακόλουθα ζεύγη συντεταγμένων:

ΣΥΝΤΗ- ΝΗ Χ	ΣΥΝΤΗ- ΝΗ Ψ	ΣΗΜΕΙΟ Α/Α	ΣΥΝΤΗ- ΝΗ Χ	ΣΥΝΤΗ- ΝΗ Ψ
-15416.40	-19646.00	6	-15284.10	-19813.60
-15385.60	-19675.60	7	-15329.60	-19825.30
-15325.50	-19719.40	8	-15401.60	-19905.30
-15293.40	-19714.10	9	-15464.70	-19763.10
-15271.00	-19770.30	10	-15432.00	-19729.40
		11	-15439.40	-19660.20

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ

άπεζα Βαλάνια, όπου οικισμός της Πρώιμης
ης του Σιδήρου και των ιστορικών χρόνων. Η κηρυσσ-
η περιοχή οριοθετείται στο συνημμένο φύλλο χάρ-
λ. Γ.Υ.Σ. κλ. 1: 5000 (αριθ. 4318.5) από τη γραμμή που
χεται από τα σημεία 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 1 στα οποία α-
χούν τα ακόλουθα ζεύγη συντεταγμένων:

ΣΥΝΤΗ- ΝΗ Χ	ΣΥΝΤΗ- ΝΗ Ψ	ΣΗΜΕΙΟ Α/Α	ΣΥΝΤΗ- ΝΗ Χ	ΣΥΝΤΗ- ΝΗ Ψ
5150.10	3940.10	5	5410.20	3907.10
5280.20	3895.20	6	5414.60	3780.20
5299.30	3972.10	7	5346.60	3605.70
5383.10	3830.00	8	5090.60	3782.30

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ Ν. ΣΥΛΛΑΤΩΝ

αίτη ΝΔ του σύγχρονου οικισμού, όπου οικισμός
ολιθικής Εποχής και των ιστορικών χρόνων. Η κη-
υμένη περιοχή οριοθετείται στο συνημμένο φύλλο
λ. Γ.Υ.Σ. κλ. 1: 5000 (αριθ. 4319.5, 4319.7) από τη
η που διέρχεται από τα σημεία 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8,

..... 17, 18, 19, 1 στα οποία αντιστοιχούν τα ακόλουθα ζεύ-
γη συντεταγμένων:

ΣΗΜΕΙΟ Α/Α	ΣΥΝΤΗ- ΝΗ Χ	ΣΥΝΤΗ- ΝΗ Ψ	ΣΗΜΕΙΟ Α/Α	ΣΥΝΤΗ- ΝΗ Χ	ΣΥΝΤΗ- ΝΗ Ψ
1	13405.00	3525.00	11	13005.60	7885.10
2	13402.60	3540.20	12	13001.00	8000.00
3	13391.30	3524.30	13	13005.60	8120.20
4	13367.60	3539.10	14	13000.00	8240.20
5	13325.30	3565.40	15	13004.60	8325.60
6	13307.10	3571.10	16	13005.20	8329.50
7	13275.10	3577.30	17	13146.10	8514.60
8	13234.60	3519.10	18	13196.00	8517.40
9	13097.70	3594.60	19	13265.20	8524.70
10	13030.20	3522.70			

Ε. ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΟΡΜΥΛΙΩΝ

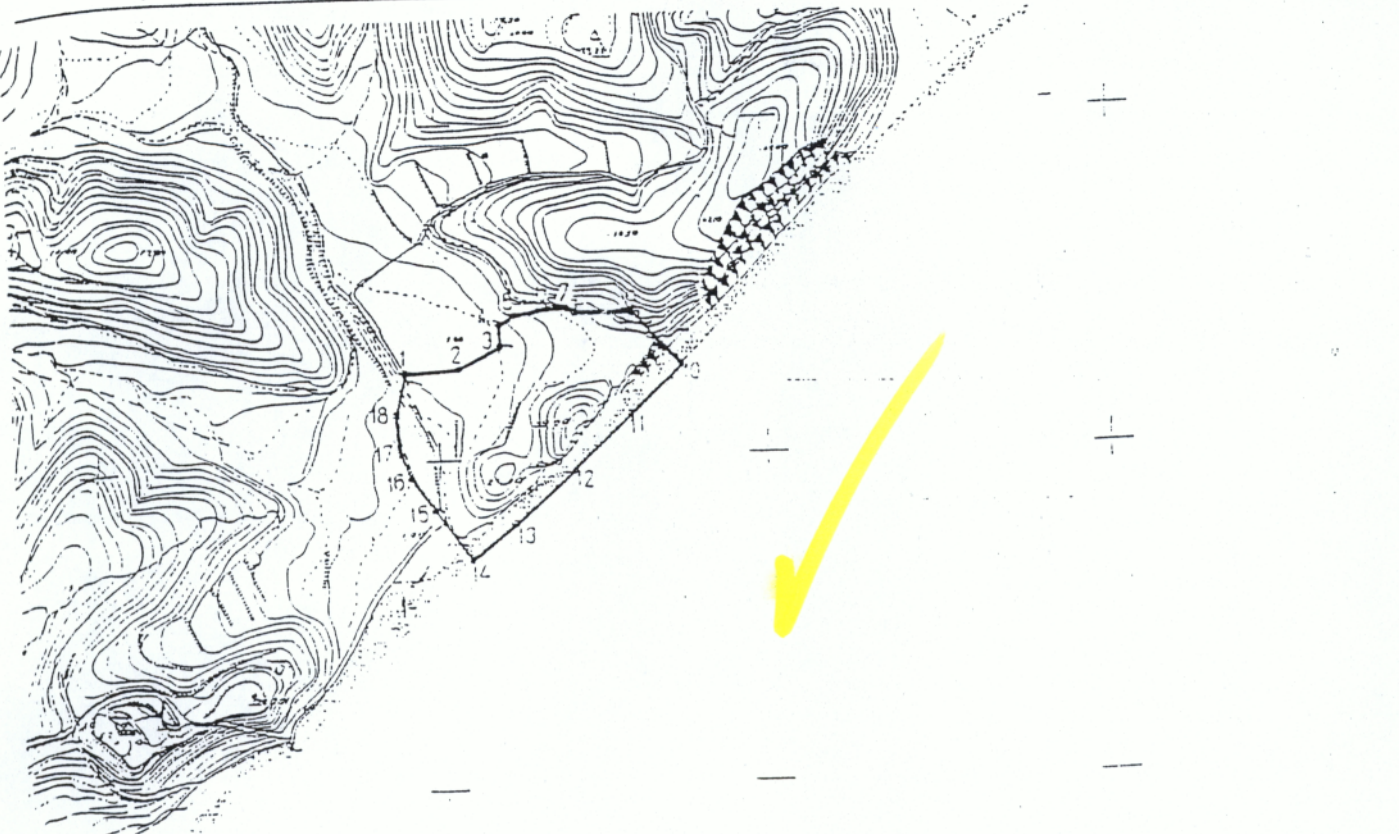
Η Πλατεία Τούμπα, όπου οικισμός ιστορικών χρόνων
που ταυτίζεται με την αρχαία Σερμύλη. Η κηρυσσόμενη
η περιοχή οριοθετείται στο συνημμένο φύλλο χάρτου
Γ.Υ.Σ. κλ. 1: 5000 (αριθ. 4422.4, 4423.3) από τη γραμμή
που διέρχεται από τα σημεία 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, ... 25, 26,
27, 28, 1 στα οποία αντιστοιχούν τα ακόλουθα ζεύγη συ-
ντεταγμένων:

ΣΗΜΕΙΟ Α/Α	ΣΥΝΤΗ- ΝΗ Χ	ΣΥΝΤΗ- ΝΗ Ψ	ΣΗΜΕΙΟ Α/Α	ΣΥΝΤΗ- ΝΗ Χ	ΣΥΝΤΗ- ΝΗ Ψ
1	4269.06	1017.82	16	4462.39	488.44
2	4379.35	1206.14	17	4494.76	619.77
3	4309.99	1121.62	18	4322.62	655.68
4	4347.77	1043.04	19	4202.26	605.34
5	4303.22	1000.63	20	4162.90	571.02
6	4269.06	979.02	21	4156.29	533.49
7	4207.69	762.43	22	4084.38	603.01
8	4108.10	639.74	23	4050.65	616.37
9	4064.71	616.46	24	3912.71	737.10
10	4062.35	623.35	25	3797.01	740.69
11	4020.81	471.01	26	3401.01	899.04
12	4060.20	486.17	27	3847.46	1137.12
13	4047.38	466.75	28	3896.10	1291.89
14	4038.00	455.29	29	4064.45	1327.99

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα
της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 21 Ιουλίου 1997

ο Υπουργός
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

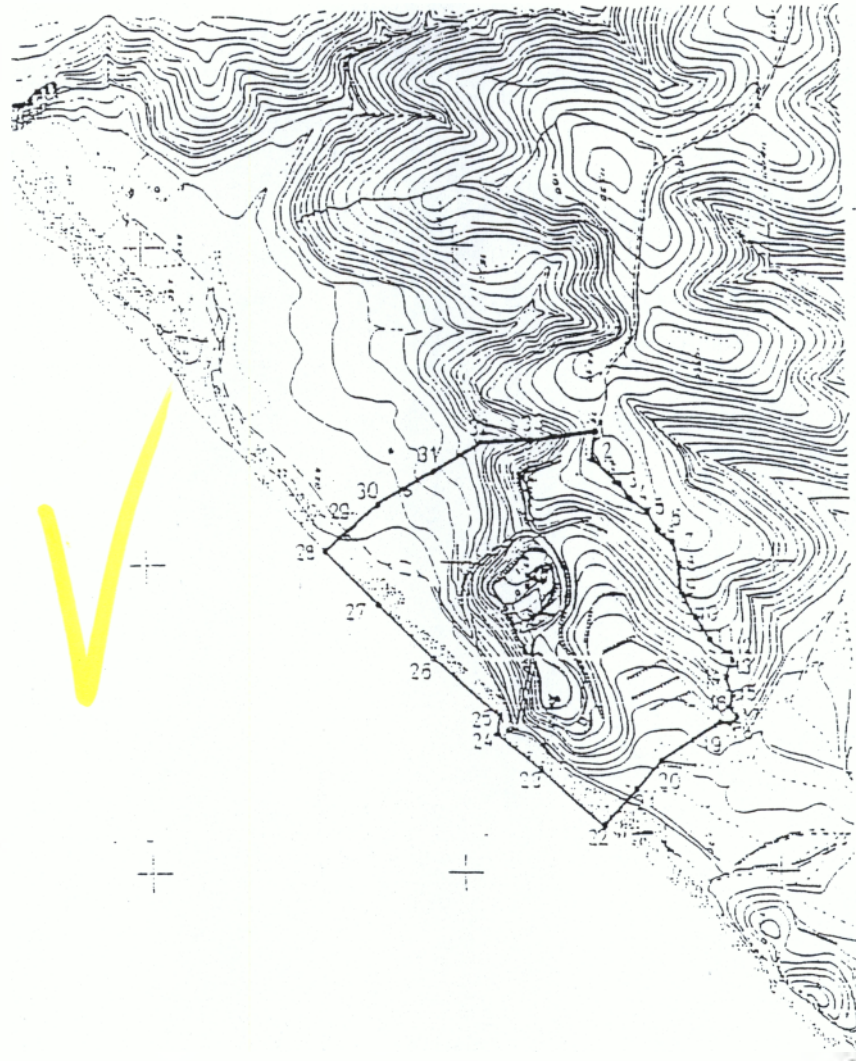

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ
ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ

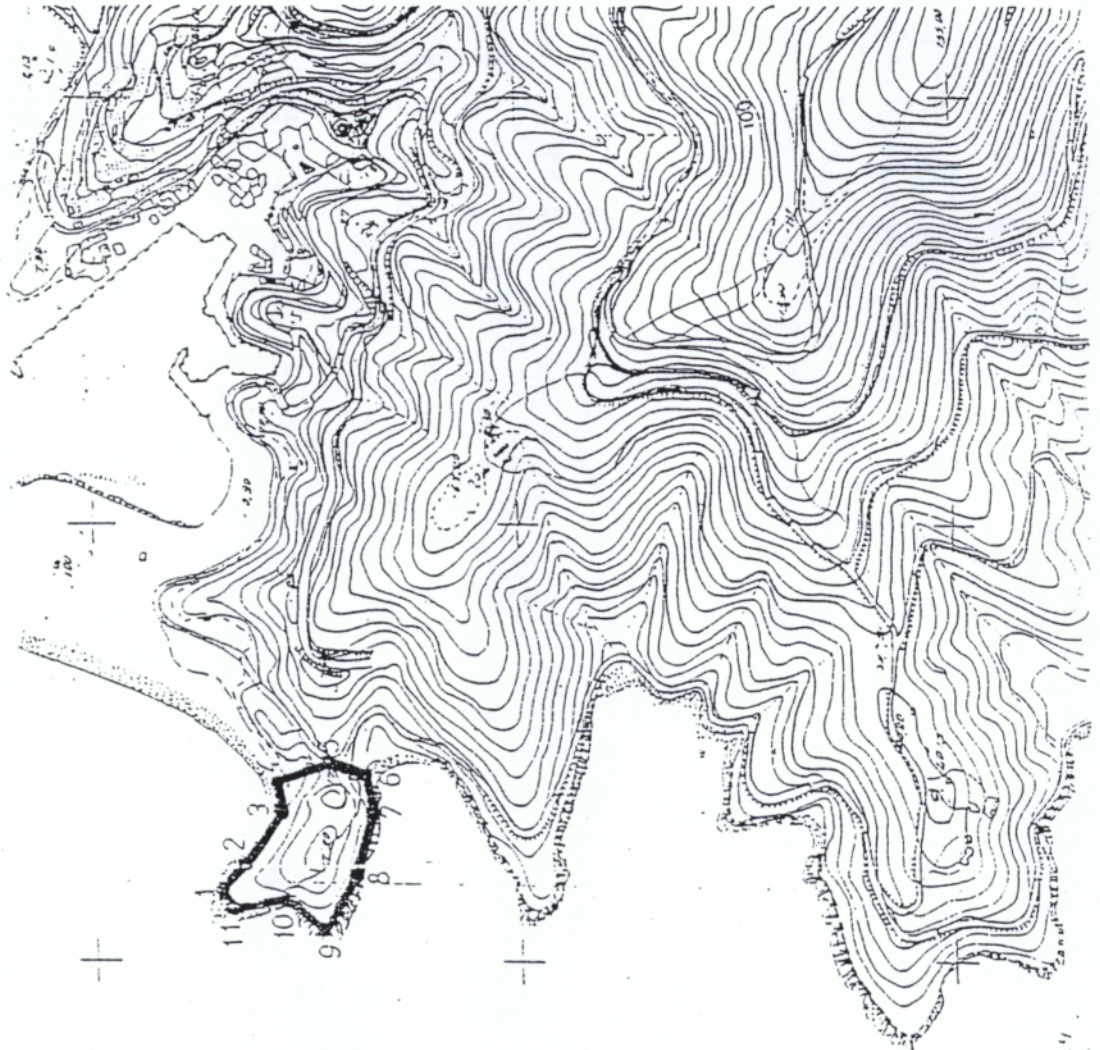
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ
ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

Κλίμακα 1:50,000
1:50,000

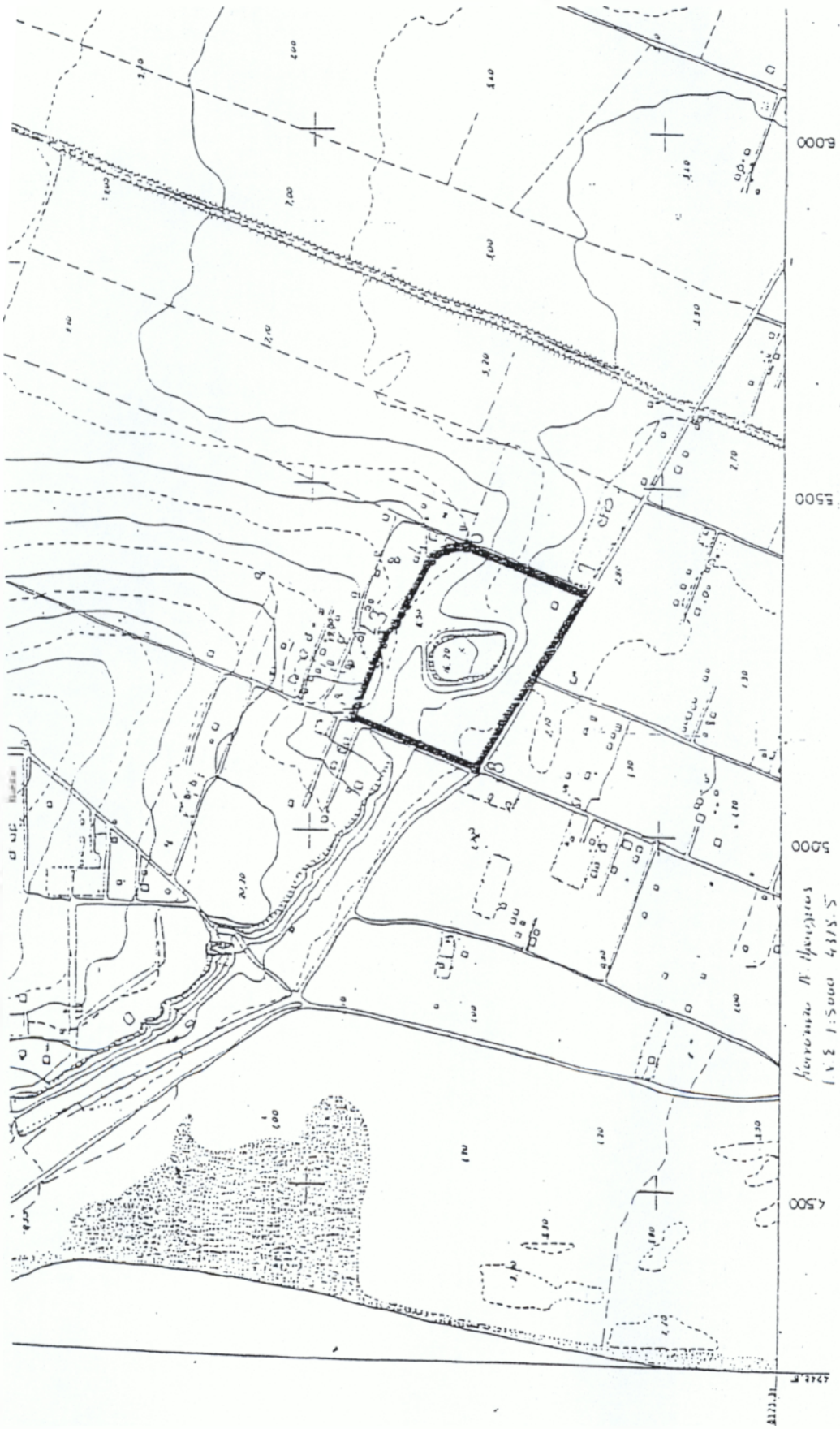
Υπερσύνταξη κωκ. 11 10/17

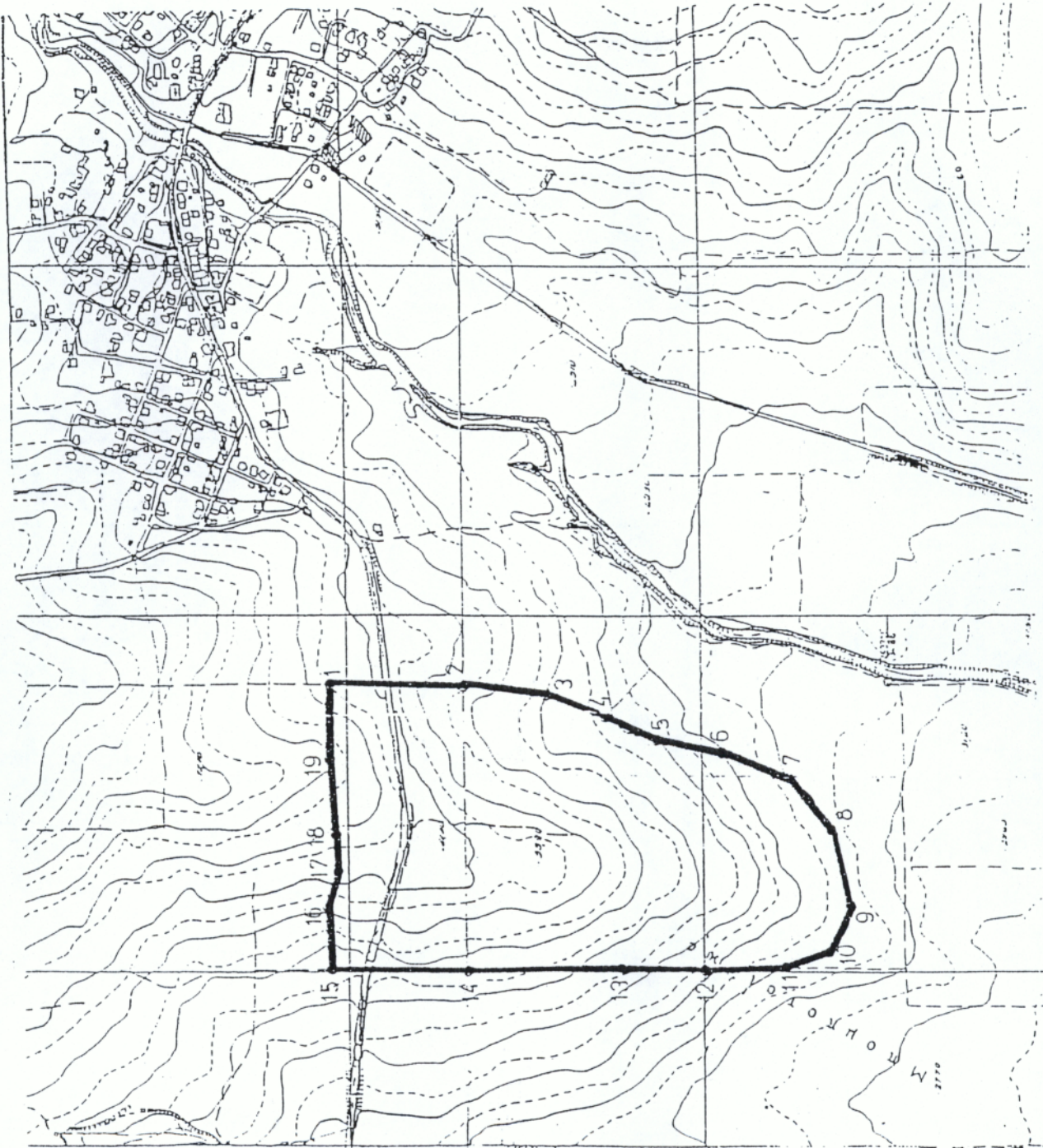
Αχρ Τσιχλή

Αερομετρ. Α. Κεργιανού
1:50,000 1:50,000 1:50,000

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ)

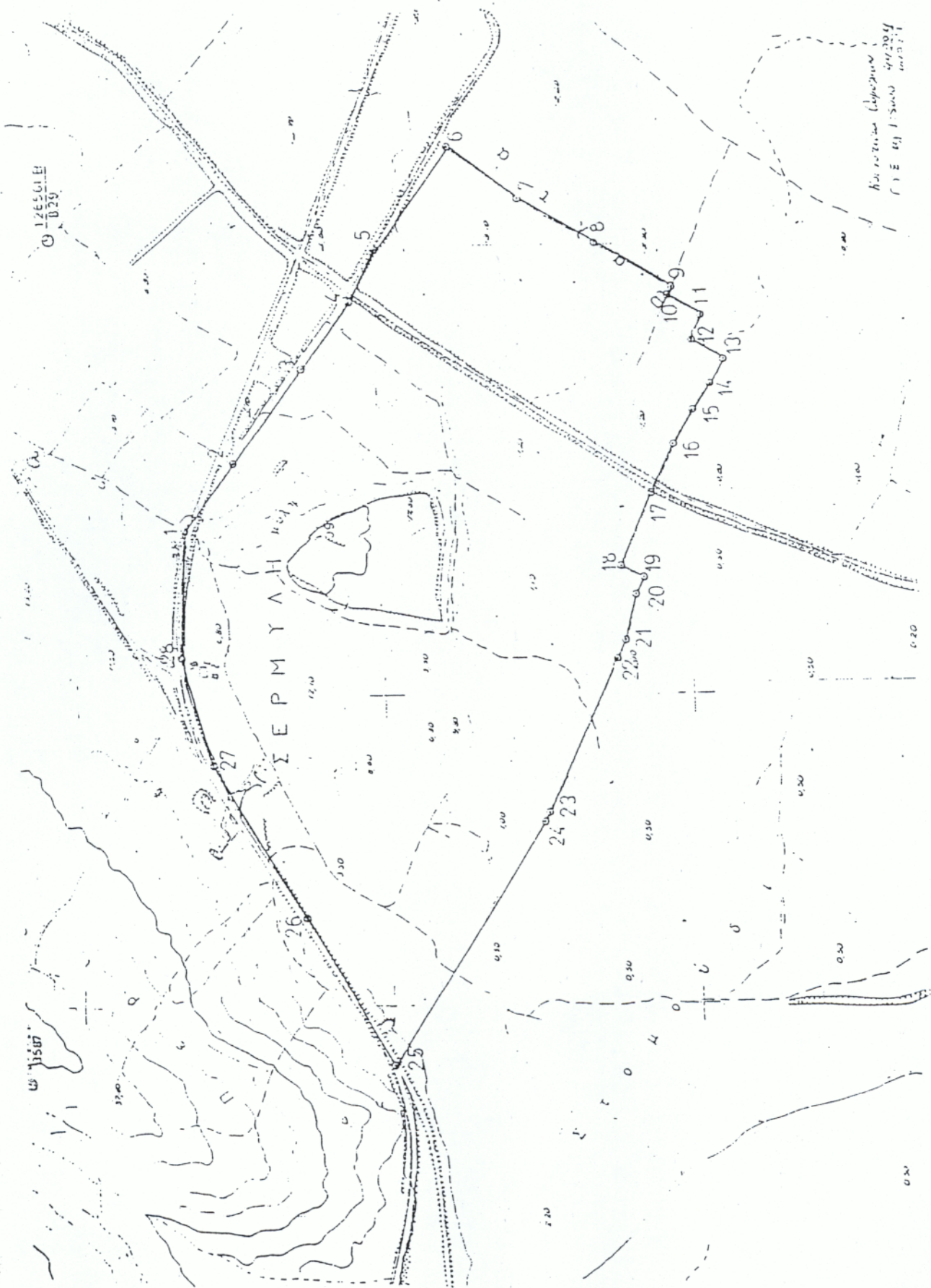
Τ. 1. 1. 1. 1. 1.

Μεταγραφή Α. Σηφίδη
ΥΕ Αρ 1: 5000 :
4114, 5
4114, 7

0 : 1234561

0 : 1234561

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 881

2 Οκτωβρίου 1997

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

Προσδιορισμός ανωτάτου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του ΤΕΑΠ & ΚΔΠΒ.	1
Προσδιορισμός ανωτάτου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του ΤΠΠΟΛΘ.	2
Προσδιορισμός ανωτάτου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του ΤΑΣ.	3
Προσδιορισμός ανωτάτου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του ΤΕΑΑ.	4
Προσδιορισμός ανωτάτου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του ΤΑΥΥΒ.	5
Προσδιορισμός ανωτάτου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του ΤΑΝΠΥ.	6
Προσδιορισμός ανωτάτου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του Τ. Νομικών.	7
Προσδιορισμός ανωτάτου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του ΤΣΑ.	8
Προσδιορισμός ανωτάτου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του ΤΥΔΚΥ.	9
Μετατροπή θέσεων κλάδου γιατρών Ε.Σ.Υ. στο Περ. Γεν. Νοσ/μείο Αττικής Κ.Α.Τ.	10
Έγκριση μεταστέγασης παραρτήματος Απολλωνίου Ωδείου.	11
Συγκρότηση Υπηρεσιακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.	12
Συμπλήρωση της απόφασης 5921/9.9.97 σχετικά με τη μεταβίβαση δικαιώματος υπογραφής «Με εντολή Γενικού Γραμματέα».	13
Καθορισμός αποδεκτών λυμάτων στο Ν. Πέλλας.	14
Κύρωση αναδασμού αγρίτος Σκοπού (τμήμα) Ν. Φλώρινας έτους 1988 - 91.	15
Έγκριση Κανονισμού και άδεια σύστασης του Αμοιβαίου Κεφαλαίου «ΑΘΗΝΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ ΔΙΕΘΝΕΣ».	16
ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΣΦΑΛΜΑΤΩΝ	
Διόρθωση σφάλματος στη Φ. 48916/5900/12.8.97 απόφαση Υπουργού Εσωτερικών Δημ. Δ/σης και Αποκέντρωσης.	
Διόρθωση σφαλμάτων στη Φ. 23713/10587/22.7.1997 απόφαση Υπουργού Εσωτ. Δημ. Δ/σης και Αποκέντρωσης.	18

Διορθώσεις σφαλμάτων στις ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α 1/Φ43/15953/905/26/6/97, ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α 1/Φ43/13455/764/ 26.6.97, ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α 1/Φ43/12994/741/26/6/97, ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α 1/Φ.43/30755/1876/18.7.97, ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α 1/Φ43/27521/1666/21.7.97 Αποφάσεις Υπουργού Πολιτισμού. 19

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

Αριθ. Φ. Υπερ./3307 (1)
Προσδιορισμός ανωτάτου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του ΤΕΑΠ & ΚΔΠΒ.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 2470/21.3.97 άρθρο 18 «Αναμέρφωση μισθολογίου του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες διατάξεις».

2. Την 203077/14262/0022/24.4.97 εγκύκλιο του Γ.Λ.Κ. με θέμα «Οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 2470/97».

3. Την 80078/4.10.96 (ΦΕΚ 924/Β/8.10.96) απόφαση ανάθεσης αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

4. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής προκαλείται δαπάνη η οποία ανέρχεται στο ποσό των (1.103.129) δοχ. περίπου για την οποία έχει προβλεφθεί πίστωση στον προϋπολογισμό του Ταμείου για το οικον. έτος 1997 με Κ.Α.Ε. (0261), αποφασίζουμε:

Προσδιορίζουμε το ανώτατο όριο ωρών υπερωριακής εργασίας των μόνιμων υπαλλήλων του Ταμείου Επικού. Ασφαλίσεως Πρόνοιας και Κοινής Διανομής Πωλητών Βενζίνης, για το χρονικό διάστημα από 1.1.97 μέχρι 31.12.97 σε (1040) ώρες (13 υπάλληλοι x 40% x 200 ώρες = (1040) για την αντιμετώπιση εξαιρετικών, απρόβλεπτων ή έκτακτων υπηρεσιακών αναγκών.

Η κατανομή των ανωτέρω ωρών γίνεται με απόφαση του Δ.Σ. του Ταμείου και η πραγματοποίησή τους διαπιστώνεται με βεβαίωση του οικείου Διευθυντού.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 1997

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΝΙΚΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ

Αριθ. Φ. Υπερ./3682

(2)

Προσδιορισμός ανώτατου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του ΤΠΠΟΛΘ.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 2470/21.3.97 άρθρο 18 «Αναμόρφωση μισθολογίου του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες διατάξεις».

2. Την 2030771/4262/0022/24.4.97 εγκύκλιο του Γ.Λ.Κ. με θέμα «Οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 2470/97».

3. Την 80078/4.10.96 (ΦΕΚ 924/Β/8.10.96) απόφαση ανάθεσης αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

4. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής προκαλείται δαπάνη η οποία ανέρχεται στο ποσό των (250.000) δρχ. περίπου για την οποία έχει προβλεφθεί πίστωση στον προϋπολογισμό του Ταμείου για το οικον. έτος 1997 με Κ.Α.Ε. (0263), αποφασίζουμε:

Προσδιορίζουμε το ανώτατο όριο ωρών υπερωριακής εργασίας των μονίμων υπαλλήλων που υπηρετούν στο Ταμείο Πρόνοιας Προσ/κού ΟΛΘ, για το χρονικό διάστημα από 1.1.97 μέχρι 31.12.97 (240) ώρες (3 υπάλληλοι x 40% x 200 ώρες = 240) για την αντιμετώπιση εξαιρετικών, απρόβλεπτων ή έκτακτων υπηρεσιακών αναγκών.

Η κατανομή των ανωτέρω ωρών γίνεται με απόφαση του Δ.Σ. του Ταμείου και η πραγματοποίησή τους διαπιστώνεται με βεβαίωση του οικείου Διευθυντού.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 1997

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ

Αριθ. Φ. Υπερ./2639

(3)

Προσδιορισμός ανώτατου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του ΤΑΣ.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 2470/21.3.97 άρθρο 18 «Αναμόρφωση μισθολογίου του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες διατάξεις».

2. Την 2030771/4262/0022/24.4.97 εγκύκλιο του Γ.Λ.Κ. με θέμα «Οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 2470/97».

3. Την 80078/4.10.96 (ΦΕΚ 924/Β/8.10.96) απόφαση ανάθεσης αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

4. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής προκαλείται δαπάνη η οποία ανέρχεται στο ποσό του (1.600.000) δρχ. περίπου για την οποία έχει προβλεφθεί πίστωση στον προϋπολογισμό του Ταμείου οικον. έτους 1997 με Κ.Α.Ε. (0261), αποφασίζουμε:

Προσδιορίζουμε το ανώτατο όριο ωρών υπερωριακής εργασίας των μονίμων υπαλλήλων που υπηρετούν στο

Ταμείο Ασφαλίσεως Συμβολαιογράφων για το χρονικό διάστημα από 1.1.97 μέχρι 31.12.97 σε (1.360) ώρες (17 υπάλληλοι x 40% x 200 ώρες = 1.360), για την αντιμετώπιση εξαιρετικών, απρόβλεπτων ή έκτακτων υπηρεσιακών αναγκών.

Η κατανομή των ανωτέρω ωρών γίνεται με απόφαση του Δ.Σ. του Ταμείου και η πραγματοποίησή τους διαπιστώνεται με βεβαίωση του οικείου Διευθυντού.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 1997

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ

Αριθ. Φ. Υπερ./2403

(4)

Προσδιορισμός ανώτατου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του ΤΕΑΑ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 2470/21.3.97 άρθρο 18 «Αναμόρφωση μισθολογίου του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες διατάξεις».

2. Την 2030771/4262/0022/24.4.97 εγκύκλιο του Γ.Λ.Κ. με θέμα «Οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 2470/97».

3. Την 80078/4.10.96 (ΦΕΚ 924/Β/8.10.96) απόφαση ανάθεσης αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

4. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής προκαλείται δαπάνη η οποία ανέρχεται στο ποσό των (1.713.043) δρχ. περίπου για την οποία έχει προβλεφθεί πίστωση στον προϋπολογισμό του Ταμείου για το οικον. έτος 1997 με Κ.Α.Ε. (0261), αποφασίζουμε:

Προσδιορίζουμε το ανώτατο όριο ωρών υπερωριακής εργασίας των μονίμων υπαλλήλων που υπηρετούν στο Ταμείο Επικουρικής Ασφαλίσεως Αρτοποιιών, για το χρονικό διάστημα από 1.1.97 μέχρι 31.12.97 σε (1.600) ώρες (20 υπάλληλοι x 40% x 200 ώρες = 1.600) για την αντιμετώπιση εξαιρετικών, απρόβλεπτων ή έκτακτων υπηρεσιακών αναγκών.

Η κατανομή των ανωτέρω ωρών γίνεται με απόφαση του Δ.Σ. του Ταμείου και η πραγματοποίησή τους διαπιστώνεται με βεβαίωση του οικείου Διευθυντού.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 1997

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ

Αριθ. Φ. Υπερ./2603

Προσδιορισμός ανώτατου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του ΤΑΥΥΒ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 2470/21.3.97 άρθρο 18 «Αναμόρφωση μισθολογίου του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες διατάξεις».

κωση μισθολογίου του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες διατάξεις».

2. Την 2030771/4262/0022/24.4.97 εγκύκλιο του Γ.Λ.Κ. με θέμα «Οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 2470/97».

3. Την 80078/4.10.96 (ΦΕΚ 924/Β/8.10.96) απόφαση ανάθεσης αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

4. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής προκαλείται δαπάνη η οποία ανέρχεται στο ποσό των (178.080) δρχ. περίπου για την οποία έχει προβλεφθεί πίστωση στον προϋπολογισμό του Ταμείου για το οικον. έτος 1997 με Κ.Α.Ε. (0261), αποφασίζουμε:

Προσδιορίζουμε το ανώτατο όριο ωρών υπερωριακής εργασίας των μονίμων υπαλλήλων που υπηρετούν στο Ταμείο Αρωγής Υπαλλήλων Υπουργείου Βιομηχανίας, για το χρονικό διάστημα από 1.1.97 μέχρι 31.12.97 σε (160) ώρες (2 υπάλληλοι x 40% x 200 ώρες = 160) για την αντιμετώπιση εξαιρετικών, απρόβλεπτων ή έκτακτων υπηρεσιακών αναγκών.

Η κατανομή των ανωτέρω ωρών γίνεται με απόφαση του Δ.Σ. του Ταμείου και η πραγματοποίησή τους διαπιστώνεται με βεβαίωση του οικείου Διευθυντού.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 1997

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΝΙΚΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ

Αριθ. Φ. Υπερ./2638 (6)
Προσδιορισμός ανώτατου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του ΤΑΝΠΥ.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 2470/21.3.97 άρθρο 18 «Αναμόρφωση μισθολογίου του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες διατάξεις».

2. Την 2030771/4262/0022/24.4.97 εγκύκλιο του Γ.Λ.Κ. με θέμα «Οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 2470/97».

3. Την 80078/4.10.96 (ΦΕΚ 924/Β/8.10.96) απόφαση ανάθεσης αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

4. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής προκαλείται δαπάνη η οποία ανέρχεται στο ποσό των (4.100.000) δρχ. περίπου για την οποία έχει προβλεφθεί πίστωση στον προϋπολογισμό του Ταμείου για το οικον. έτος 1997 με Κ.Α.Ε. (0261), αποφασίζουμε:

Προσδιορίζουμε το ανώτατο όριο ωρών υπερωριακής εργασίας των μονίμων υπαλλήλων που υπηρετούν στο Ταμείο Ναυτικών Πρακτόρων και Υπαλλήλων, για το χρονικό διάστημα από 1.1.97 μέχρι 31.12.97 (3.120) ώρες (39 υπάλληλοι x 40% x 200 ώρες = 3.120) για την αντιμετώπιση εξαιρετικών, απρόβλεπτων ή έκτακτων υπηρεσιακών αναγκών.

Η κατανομή των ανωτέρω ωρών γίνεται με απόφαση του Δ.Σ. του Ταμείου και η πραγματοποίησή τους διαπι-

στώνεται με βεβαίωση του οικείου Διευθυντού αυτού.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 1997

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΝΙΚΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ

Αριθ. Φ. Υπερ./3550 (7)
Προσδιορισμός ανώτατου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του Τ. Νομικών.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 2470/21.3.97 άρθρο 18 «Αναμόρφωση μισθολογίου του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες διατάξεις».

2. Την 2030771/4262/0022/24.4.97 εγκύκλιο του Γ.Λ.Κ. με θέμα «Οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 2470/97».

3. Την 80078/4.10.96 (ΦΕΚ 924/Β/8.10.96) απόφαση ανάθεσης αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

4. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής προκαλείται δαπάνη η οποία ανέρχεται στο ποσό των (12.019.867) δρχ. περίπου για την οποία έχει προβλεφθεί πίστωση στον προϋπολογισμό του Ταμείου για το οικον. έτος 1997 με Κ.Α.Ε. (0261), αποφασίζουμε:

Προσδιορίζουμε το ανώτατο όριο ωρών υπερωριακής εργασίας των μονίμων υπαλλήλων που υπηρετούν στο Ταμείο Νομικών, για το χρονικό διάστημα από 1.1.97 μέχρι 31.12.97 (9.680) ώρες (121 υπάλληλοι x 40% x 200 ώρες = 9.680) για την αντιμετώπιση εξαιρετικών, απρόβλεπτων ή έκτακτων υπηρεσιακών αναγκών.

Η κατανομή των ανωτέρω ωρών γίνεται με απόφαση του Δ.Σ. του Ταμείου και η πραγματοποίησή τους διαπιστώνεται με βεβαίωση του οικείου Διευθυντού.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 1997

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΝΙΚΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ

Αριθ. Φ. Υπερ./3435 (8)
Προσδιορισμός ανώτατου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του ΤΖΑ.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 2470/21.3.97 άρθρο 18 «Αναμόρφωση μισθολογίου του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες διατάξεις».

2. Την 2030771/4262/0022/24.4.97 εγκύκλιο του Γ.Λ.Κ. με θέμα «Οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 2470/97».

3. Την 80078/4.10.96 (ΦΕΚ 924/Β/8.10.96) απόφαση ανάθεσης αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

4. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής προκαλείται δαπάνη η οποία ανέρχεται στο ποσό των (26.266.000) δρχ. περίπου για την οποία έχει προβλεφθεί πίστωση στον προϋπολογισμό του Ταμείου για το οικον. έτος 1997 (έκτακτο αποθεματικό), αποφασίζουμε:

Προσδιορίζουμε το ανώτατο όριο ωρών υπερωριακής εργασίας των μονίμων υπαλλήλων που υπηρετούν στο Ταμείο Συντάξεων Αυτοκινητιστών, για το χρονικό διάστημα από 1.1.97 μέχρι 31.12.97 (23.600) ώρες (295 υπάλληλοι x 40% x 200 ώρες = 23.600) για την αντιμετώπιση εξαιρετικών, απρόβλεπτων ή έκτακτων υπηρεσιακών αναγκών.

Η κατανομή των ανωτέρω ωρών γίνεται με απόφαση του Δ.Σ. του Ταμείου και η πραγματοποίησή τους διαπιστώνεται με βεβαίωση του οικείου Διευθυντού.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 1997

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ

Αριθ. Φ. Υπερ /3608

(9)

Προσδιορισμός ανωτάτου ορίου ωρών υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων του ΤΥΔΚΥ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 2470/21.3.97 άρθρο 18 «Αναμόρφωση μισθολογίου του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες διατάξεις».

2. Την 2030771/4262/0022/24.4.97 εγκύκλιο του Γ.Λ.Κ. με θέμα «Οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 2470/97».

3. Την 80078/4.10.96 (ΦΕΚ 924/Β/8.10.96) απόφαση ανάθεσης αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

4. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής προκαλείται δαπάνη η οποία ανέρχεται στο ποσό των (23.100.000) δρχ. περίπου για την οποία έχει προβλεφθεί πίστωση στον προϋπολογισμό του Ταμείου για το οικον. έτος 1997 με Κ.Α.Ε. (0261), αποφασίζουμε:

Προσδιορίζουμε το ανώτατο όριο ωρών υπερωριακής εργασίας των μονίμων υπαλλήλων που υπηρετούν στο Ταμείο Υγείας Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, για το χρονικό διάστημα από 1.1.97 μέχρι 31.12.97 σε (21.120) ώρες (264) υπάλληλοι x 40% x 200 ώρες = 21.120) για την αντιμετώπιση εξαιρετικών, απρόβλεπτων ή έκτακτων υπηρεσιακών αναγκών.

Η κατανομή των ανωτέρω ωρών γίνεται με απόφαση του Δ.Σ. του Ταμείου και η πραγματοποίησή τους διαπιστώνεται με βεβαίωση του οικείου Διευθυντού.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 1997

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ

Αριθ. Υ4α/2346.97

(10)

Μετατροπή θέσεων κλάδου γιατρών Ε.Σ.Υ. στο Περ. Γεν. Νοσ/μείο Αττικής Κ.Α.Τ.

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις της παρ. 1, του άρθρου 25, του Ν. 1397/83 (ΦΕΚ 143/Α/83).

2. Τις διατάξεις των άρθρων 56 και 64 του Ν. 2071/92 (ΦΕΚ 123/Α/92), όπως αυτές συμπληρώθηκαν με τα άρθρα 4 και 8 του Ν. 2194/94 (ΦΕΚ 34/Α/94).

3. Τις διατάξεις της παρ. 2, του άρθρου 1, του Ν. 2469/97 (ΦΕΚ 38/Α/97) και το γεγονός ότι από την εφαρμογή της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται επιπλέον δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

4. Την αρ. ΔΥ3α/οικ. 878/96 (ΦΕΚ 924/Β/96) Απόφαση περί ανάθεσης αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Υγείας και Πρόνοιας Εμμ. Σκουλάκη και Θ. Κατσώνη.

5. Την αρ. 1107147/1239/0067/4.10.96 (ΦΕΚ 922/Β/96) Απόφαση περί ανάθεσης αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Οικονομικών Ν. Χριστοδουλάκη.

6. Το Π.Δ. 453/96 (ΦΕΚ 48/Α/96) «Περιορισμός συναρμοδιοτήτων κατά την έκδοση διοικητικών πράξεων».

7. Την αριθμ. 1/97 απόφαση Δ.Σ. του Νοσ/μείου, αποφασίζουμε:

Οι δύο (2) κενές οργανικές θέσεις κλάδου γιατρών Ε.Σ.Υ. ειδικότητας Οδοντιατρικής για το Γναθοχειρουργικό τμήμα βάρους ΕΞ που έχουν συσταθεί με την αριθμ. Α3Β/οικ. 164/88 (ΦΕΚ 4/Β/88) στο Π.Γ.Ν. Αττικής «Κ.Α.Τ.» μετατρέπονται η μία (1) σε θέση ΕΒ ειδικότητας Αναισθησιολογίας και η δεύτερη σε θέση ΕΒ ειδικότητας Αιματολογίας ή Μικροβιολογίας για την Αιμοδοσία στο ίδιο Νοσοκομείο.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 15 Σεπτεμβρίου 1997

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Ν. ΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

ΕΜΜ. ΣΚΟΥΛΑΚΗΣ

Αριθ. ΥΠΠΟ/ΚΑΤΕΧΝ/Α/45023

(11)

Έγκριση μεταστέγσης παραρτήματος Απολλωνίου Ωδείου.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Έχοντας υπόψη:

1. Το Ν. 1552/85 «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα».

2. Το Π.Δ. 941/77 «Περί Οργανισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών».

3. Το Β.Δ. 16/86 «Περί ίδρύσεως ιδιωτικών μουσικών δωματίων».

4. Την απόφαση αριθ. ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/49095/30.10.1991 «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων Υπουργού και δικαιώματος υπογραφής «Με εντολή Υπουργού στους Γεν. Γραμματείς, Γεν. Διευθυντές και προϊστάμενους των Διευθύνσεων τμημάτων και Γραφείων της Κ.Υ. του ΥΠΠΟ (ΦΕΚ 987/τ.Β/28.11.1991).

5. Την αριθ. ΥΠΠΟ/ΚΑΤΕΧΝ/Δ/12495/9.9.1982 απόφασή μας «Χρήρηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας παραρτήματος του Απολλωνίου Ωδείου (ΦΕΚ 769/τ.Β' 13.10.1982).

6. Το από 2.7.1997 πρακτικό αυτοψίας της Διεύθυνσης Υποδομών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αρκαδίας.

7. Την από 7.8.1996 αίτηση του Απολλωνίου Ωδείου με τα συνημμένα δικαιολογητικά, αποφασίζουμε:

1. Εγκρίνουμε τη μεταστέγηση του παραρτήματος Απολλωνίου Ωδείου στην Τρίπολη στο κτίριο επί της οδού Δήμητρος αρ. 9.

2. Στην αίθουσα ομαδικής διδασκαλίας δεν επιτρέπεται η φοίτηση περισσότερων των δεκαπέντε (15) σπουδαστών.

3. Από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 16 Σεπτεμβρίου 1997

Με εντολή Υπουργού
Ο Διευθυντής
Π. ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ

Αριθ 6376 (12)
Συγκροτηση Υπηρεσιακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΠΕΡ/ΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

- α) των άρθρων 4 και 5 του Π.Δ. 611/1977 όπως ισχύουν.
- β) Του άρθρου 14 του Ν. 1586/1986 όπως ισχύει.
- γ) Του άρθρου 40 (παρ. 84) του Ν. 1884/1990.
- δ) Του άρθρου 27 του Ν. 2081/1992.
- ε) Του άρθρου 37 του Ν. 2190/1994.
- στ) Του άρθρου 1 του Ν. 2469/1997.
- ζ) Του άρθρου 2 (παρ. 6) του Ν. 2503/1997, αποφασίζουμε:

1. Συγκροτούμε στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας 5/μελές Υπηρεσιακό Συμβούλιο αρμόδιο για όλα τα προσωπικά της Περιφέρειας ως εξής:

α. Τρεις (3) μονίμους υπαλλήλους με βαθμό Α' από αυτούς που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπηρεσιακού Συμβουλίου και υπηρετούν στην Έδρα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

β. Δύο (2) αιρετούς εκπροσώπους των εργαζομένων με βαθμό τουλάχιστον Γ με τους αναπληρωτές τους.

2. Τα υπό στοιχείο α' μέλη της προηγούμενης παραγράφου ορίζονται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, από υπαλλήλους που έχουν επιλεγεί, με τις διατάξεις του Ν. 2190/94, για τρίτη φορά ως Προϊστάμενοι Δ/νσης ή αντίστοιχου επιπέδου οργανικής μονάδας. Αν δεν υπάρχουν ή δεν επαρκούν οι υπάλληλοι αυτοί, ορίζονται υπάλληλοι που έχουν τις τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις να κριθούν Προϊστάμενοι Διευθύνσεων σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 3 και 6 άρθρου 36 του Ν. 2190/1994, προσημομένων εκείνων που έχουν ασκήσει καθήκοντα Προϊσταμένων Διεύθυνσης. Τα τακτικά μέλη με απόφαση του Γενικού Γραμματέα τοποθετούνται ως Προϊστάμενοι Δ/σεων, σύμφωνα με τις οικείες οργανικές διατάξεις.

3. Των ανωτέρω υπό στοιχείο α' της παραγράφου 1 τακτικών μελών ορίζονται ισάριθμοι αναπληρωτές, μόνιμοι υπάλληλοι από αυτούς που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπηρεσιακού Συμβουλίου και υπηρετούν στην έδρα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και οι οποίοι έχουν τις προϋποθέσεις των παραγράφων 3 και 6 του άρθρου 36 του Ν. 2190/1994.

4. Με την απόφαση ορισμού των μελών του Υπηρεσιακού Συμβουλίου ορίζεται ως Πρόεδρος ένα από τα τακτικά μέλη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου με αναπληρωτή του επίσης ένα από τα τακτικά μέλη. Στην περίπτωση που προεδρεύει ο αναπληρωτής του προέδρου θα συμμετέχει ως τακτικό μέλος ο αναπληρωτής του προεδρεύοντος.

5. Όταν το Υπηρεσιακό Συμβούλιο κρίνει πειθαρχικές υποθέσεις ο Πρόεδρος αντικαθίσταται από δικαστικό λειτουργό ή σύμβουλο ή πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που ορίζεται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 81 του άρθρου 40 του Ν. 1884/1990.

6. Όταν το Υπηρεσιακό Συμβούλιο κρίνει θέματα προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, αντί των δύο αιρετών εκπροσώπων των μονίμων υπαλλήλων μετέχουν δύο αιρετοί εκπρόσωποι του προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

7. Γραμματέας του Υπηρεσιακού Συμβουλίου ορίζεται υπάλληλος με βαθμό τουλάχιστον Β' με αναπληρωτή του υπάλληλο του ίδιου βαθμού της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

8. Η θητεία των μελών του Υπηρεσιακού Συμβουλίου είναι διετής.

Κατά την τωύτη εφαρμογή του Νόμου αυτού, η θητεία του Υπηρεσιακού Συμβουλίου λήγει στις 31.12.1997.

Ακοστολευταία διάταξη

1. Από τις διατάξεις της απόφασης αυτής προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού, η οποία δεν μπορεί να προβλεφθεί για το τρέχον οικονομικό έτος, «800.000» δρχ. περίπου για καθένα από τα επόμενα οικονομικά έτη, σε βάρος του προϋπολογισμού της Περιφέρειας.

2. Για την ανωτέρω δαπάνη έχει ενγρωφεί πίστωση στον προϋπολογισμό της Περιφέρειας έτους 1998 800.000 δρχ. στον Ειδικό Φορέα 061 και με τον εξής ΚΑΕ 0515.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Λαμία, 16 Σεπτεμβρίου 1997

Ο Γενικός Γραμματέας
ΧΡΟΝΗΣ ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΥ

Αριθ 6377 (13)
Συμπλήρωση της απόφασης 5921/9.9.97 σχετικά με τη μεταβίβαση δικαιώματος υπογραφής «Με εντολή Γενικού Γραμματέα».

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΠΕΡ/ΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 1 (παρ. 2 εδ. ι) του Ν. 2503/1997 (ΦΕΚ 107/Α).

2. Την ανάγκη απλουστευσης των διαδικασιών, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Περιφέρειας Στερεάς Ελ-

ίδας και με σκοπό την ταχεία διεκπεραίωση των υποθέσεων και την εξασφάλιση της εύρυθμης και αποδοτικής λειτουργίας των Δ/νσεων Τοπικής Αυτ/σης και Διοίκησης, αποφασίζουμε:

1. Συμπληρώνουμε την αρ. 5921/9.9.97 απόφασή μας.
2. Μεταβιβάζουμε από 1.9.97, στους Δ/ντές Τοπ. αυτ/σης και Διοίκησης των Νομών Βοιωτίας, Ευρυτανίας, ύβριας και Φωκίδας το δικαίωμα να υπογράφουν «Με ετολή Γενικού Γραμματέα», ως εξής:

1. Για την κίνηση υπηρεσιακών οχημάτων.
2. Θέματα οικονομικού χαρακτήρα που ανακύπτουν από την ιδιότητα του οικείου Δ/ντή ως κυρίου διατάκτη (άρρο 4 παρ. 1 Ν. 2503/97).

3. Την παραλαβή δικογράφων, εξώδικων προσκλήσεων και λοιπών συναφών εγγράφων.

Ακροτελεύτια διάταξη.

Από την απόφαση αυτή δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Προϋπολογισμού της Περιφέρειας.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της υβερνήσεως.

Λαμία, 16 Σεπτεμβρίου 1997

Ο Γενικός Γραμματέας
ΧΡΟΝΗΣ ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΥ

οιθ ΔΥΠ/Β3/Φ.75/6907 (14)

Καθορισμός αποδεκτών λυμάτων στο Ν. Πέλλας.

Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΠΕΛΛΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Το Ν. 2218/94 «Ίδρυση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης», όπως τροποποιήθηκε.

2. Τη με αρ. ΕΙΒ/221/65 Υ.Δ. περί διάθεσης λυμάτων και ομ. αποβλήτων, όπως τροποποιήθηκε.

3. Τη με αρ. πρωτ. ΤΥ/Β3/71/οικ. 4343/88 Απόφαση Νομάρχη Πέλλας για την «Απαιτούμενη ποιότητα των επιφανειακών νερών στο Ν. Πέλλας».

4. Τη με αρ. 3610/84 Απόφαση Νομάρχη Πέλλας «Όροι διάθεσης λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων σε φυσικούς αποδέκτες και καθορισμός των ανωτάτων επιτρεπών ορίων».

5. Τη με αρ. πρωτ. ΔΥΠ/ΑΥΠ1/οικ. 10752/15.2.96 απόφαση Προέδρου Ν.Ε. Υ.Κ.Π. «Περί ανάθεσης εξουσίας στο ευθυντή της Δ.Υ.Π., να υπογράφει με την ένδειξη Ε.Π.».

6. Την από 7.7.97 αίτηση του Β. Μεγαλοβασιλή και Σία Ε. για τον καθορισμό ενδιάμεσου αποδέκτη.

7. Το από 22.7.97 πρακτικό επιτροπής ελέγχου λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων, αποφασίζουμε:

Ορίζουμε ως ενδιάμεσο αποδέκτη την παρακείμενη τοκή τάφρου για το νεοϊδρυθέν σφαγείο που βρίσκεται στην εριοχή της Φούστανης με την προϋπόθεση ότι τα απόλητα του νέου σφαγείου θα φθάνουν στην τάφρο μετά από βιολογικό καθαρισμό θα εξέρχονται από τη μονάδα καύσην επεξεργασίας, θα πληρούν τις απαιτήσεις των παρατρων της με αρ. πρωτ. 3610/84 Απόφασης του Νομάρχη Πέλλας με τελικό αποδέκτη τον Μοναλιτίσο ποταμό.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Έδεσσα, 23 Ιουλίου 1997

Με εντολή Νομάρχη
Ο Πρόεδρος Ν.Ε.Υ.Κ.Π.
ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΙΣΣΑΝΙΔΗΣ

Αοιθ 45494

(15)

Κύρωση αναδασμού αγρ/τος Σκοπού (τμήμα) Ν. Φλώρινας έτους 1988 - 91.

Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 674/77 άρθρο 15 παρ. 1.

2. Σχετική εισήγηση της Δ/σης Γεωργίας Νομαρχίας μας, αποφασίζουμε:

Κυρώνουμε το νέο κτηματικό καθεστώς που διαμορφώθηκε με τον αναδασμό το έτος 1988 - 1991 στην κτηματική περιοχή αγροκτήματος Σκοπού (τμήμα) όπως αυτό απεικονίζεται στους συνταχθέντες από την Επιτροπή Αναδασμού κτηματολογικούς πίνακες και διαγράμματα της περιοχής αυτής.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Φλώρινα, 16 Σεπτεμβρίου 1997

Ο Νομάρχης
ΤΡ. ΠΕΤΚΑΝΗΣ

Αοιθ. 7775

(16)

Έγκριση Κανονισμού και άδεια σύστασης του Αμοιβαίου Κεφαλαίου «ΑΘΗΝΩΝ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ ΔΙΕΘΝΕΣ».

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

(Απόφαση της 31ης/9.7.97 Συνεδρίασης της Ε.Ε. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, θέμα 11ο)

Αφού έλαβε υπόψη:

1. Τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 17α του Ν. 1969/91, όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 2 του Π.Δ. 433/93 (ΦΕΚ 183).

2. Τις διατάξεις του άρθρου 22 του Ν. 1969/91 «Εταιρείες Έπενδύσεων Χαρτοφυλακίου, Αμοιβαία Κεφάλαια, Διατάξεις Εκσυγχρονισμού και Εξυγίανσης της Κεφαλαιαγοράς και άλλες Διατάξεις».

3. Την απόφαση της 71ης/2.4.96/θέμα 1ο Συνεδρίασης του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, με την οποία εξουσιοδοτεί την Εκτελεστική Επιτροπή για τη λήψη αποφάσεων σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 78 του Ν. 1969/91, όπως ισχύει.

4. Το από 4.5.97 έγγραφο της Εταιρείας με το υποβληθέν σχέδιο του κανονισμού του Αμοιβαίου Κεφαλαίου.

5. Σχετική εισήγηση του Γεωργίου Γκότση, αποφασίζει ομόφωνα.

Έγκρινει τον κανονισμό του Αμοιβαίου Κεφαλαίου «ΑΘΗΝΩΝ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ ΔΙΕΘΝΕΣ» και παρέχει την άδειά της για τη σύσταση του εν λόγω Αμοιβαίου Κεφαλαίου το οποίο διαχειρίζεται η HANWHA HELLAS AΕΔΑΚ.

Η παρούσα να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

ΣΤΑΥΡΟΣ Β. ΘΩΜΑΔΑΚΗΣ

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΣΦΑΛΜΑΤΩΝ

(17)

Διορθώνεται η Φ. 48916/5900/12.8.97 Υπουργική απόφαση, που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 596/17 Ιουλίου 1997/τ.Β' ως προς τα ονοματεπώνυμικά στοιχεία από «ΑΡ-

ΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ - ΑΛΙΚΗΣ ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΣΥΖΥΓΟΣ ΓΕΩΡΓΟΥΣΗ ΜΙΧΑΗΛ» στο ορθό «ΑΡΝΟΠΟΥΛΟΥ - ΤΖΑΚΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ - ΑΛΙΚΗΣ ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΣΥΖΥΓΟΣ ΓΕΩΡΓΟΥΣΗ ΜΙΧΑΗΛ».

(Από το Υπουργ. Εσωτ. Δημ. Δ. & Αποκ.)

(18)

Διορθώνεται η Φ. 23713/10587/22.7.97 υπουργική απόφαση που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 677/8.8.97 (τεύχος Β') ως προς το επώνυμο του εν θέματι από το λανθασμένο «ΝΤΟΥΝΕΖ» στο σωστό «ΝΤΥΝΕΖ» και του κ. ονόματός του από «Κριστιάν Μπανιέλ» σε «Κριστιάν Μπανιέλ Ανρί».

(Από το Υπουργ. Εσωτ. Δημ. Διοικ. & Αποκ.)

(19)

Στις κατωτέρω αποφάσεις του Υπουργού Πολιτισμού γίνονται οι εξής διορθώσεις:

Α. Στην ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/15953/905/26/6/97 απόφαση (ΦΕΚ 577/Β/14.7.1997) «Κήρυξη αρχαιολογικού χώρου στη θέση Αγίασμα στο Μακρύγαλο Πιερίας», στον πίνακα συντεταγμένων αντί του εσφαλμένου: «Σημείο Α/Α 5 Συν/νη Χ 10644,40, Συν/νη Ψ 17979,30» γράφεται το ορθό: «Σημείο Α/Α/5 Συν/νη Χ 10844,60 Συν/νη Ψ 17979,30».

Β. Στην ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/13455/764/26.6.97 απόφαση (ΦΕΚ 577/Β/14.7.1997) «Κήρυξη ως αρχαιολογικών χώρων της Τούμπας Ακμπουνάρ ή Ασπρόβρυση και της Τούμπας Δασούτμπαλη στην Κοινότητα Ωραιοκάστρου Ν. Θεσσαλονίκης».

1. Στον πίνακα συντεταγμένων που αφορά στην Τούμπα Ακμπουνάρ ή Ασπρόβρυση α) συμπληρώνεται ο τίτλος «ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (Φ.Χ. Γ.Υ.Σ. ΑΡ. 3377.5. 3377.7)» και β) αντί των εσφαλμένων:

ΣΗΜΕΙΟ	ΣΥΝ/ΝΗ	ΣΥΝ/ΝΗ
Α/Α	Χ	Ψ
5	3454,00	-2739,00
16	2979,00	-2520,00
18	2874,00	-2492,00
19	2831,00	2444,00

τίθενται τα ορθά

ΣΗΜΕΙΟ	ΣΥΝ/ΝΗ	ΣΥΝ/ΝΗ
Α/Α	Χ	Ψ
5	-3454,00	-2739,00
16	-2979,00	-2520,00
18	-2874,00	-2492,00
19	-2831,00	-2444,00

2. Στο κείμενο που αφορά στην Τούμπα Δασούτμπαλη, αντί του εσφαλμένου «... οικισμού προϊστορικών και κλασικών χρόνων», να γραφεί το ορθό «... οικισμού πρωτοϊστορικών και κλασικών χρόνων». Να συμπληρωθεί ο τίτλος του πίνακα συντεταγμένων «ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (Φ.Χ. Γ.Υ.Σ. ΑΡ. 3376.8, 3377.7)».

Γ. Στην ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/12994/741/26/6/97 απόφαση (ΦΕΚ 584/Β/15.7.1997) «Συμπληρωματική κήρυξη του αρχαιολογικού χώρου περιοχής Ν. Ρόδων - Τρουπητής Χαλκιδικής». Στο κείμενο αντί του εσφαλμένου «Φ.Ε.Κ. 1194.5.10.1993)» τίθεται το ορθό «(Φ.Ε.Κ. 1194/Β-5.10.1993)», αντί του «(αρ. 4416.2 4416.4 4417.1, 4417.3)» το ορθό «(αρ. 4416.2, 4416.4, 4417.1, 4417.3)». Στον τίτλο του πίνακα συντεταγμένων αντί του εσφαλμένου «Φ.Χ. Γ.Υ.Σ. Αρ. 4416,4, 4416,4 4417,1 4417,30)» το ορθό (Φ.Χ. Γ.Υ.Σ. Αρ. 4416.2, 4416.4, 4417.1, 4417.3)». Στον πίνακα συντεταγμένων καθ' εαυτό γίνεται η ακόλουθη συμπλήρωση.

ΣΗΜΕΙΟ	ΣΥΝ/ΝΗ	ΣΥΝ/ΝΗ
Α/Α	Χ	Ψ
99	-3849,60	14179,90
100	-3809,00	14053,80
101	-3661,60	13979,00
102	-3608,40	14115,80
102	-3448,00	14053,40

Δ. Στην ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ.43/30755/1876/18.7.97 απόφαση (ΦΕΚ 660/Β/4.8.21997) «Κήρυξη αρχαιολογικού χώρου Ν. Φλογητών Χαλκιδικής». Στο κείμενο αντί του εσφαλμένου «... φύλλο χάρτου Γ.Υ.Σ. κλ. 1:500 (αρ. 4329.4) από τη γραμμή που διέρχεται από τα σημεία 1, 2, 3, 4, 5, 6...30, 31, 32, 33...» γράφεται το ορθό «... φύλλο χάρτου Γ.Υ.Σ. κλ. 1:5.000 (αρ. 4329.4) από τη γραμμή που διέρχεται από τα σημεία 1, 2, 3, 4, 5, 6, ...30, 31, 32, 33, 1...».

Ε. Στην ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/27521/1666/21.7.97 απόφαση (ΦΕΚ 661/Β/4.8.1997) «Κήρυξη επιτά αρχαιολογικών χώρων Ν. Χαλκιδικής».

Στο κείμενο:

Α1. Θέση Καστρί..., αντί του εσφαλμένου «...Υστερης Ελληνιστικής και Ρωμαϊκής Περιόδου...».

Γ. ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ, αντί του εσφαλμένου «Η Τράπεζα Βαλάνα...» τίθεται το ορθό «Η Τράπεζα Βελόνο...».

Δ. ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ Ν. ΣΥΛΛΑΤΩΝ, αντί του εσφαλμένου «... συμπληρωμένο φύλλο χάρτου Γ.Υ.Σ...» τίθεται το ορθό «... συμπληρωμένο φύλλο χάρτου Γ.Υ.Σ...».

(Από το Υπουργείο Πολιτισμού)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Β' ΦΑΣΗΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Φωτ 1.1.1. Δημιουργία χώρου αναψυχής στη θέση "Κερασιά" δ δ Μ. Παναγιάς

Φωτ 1.1.2. Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης σε θέση του δασικού δρόμου «Κερασιά» – Προφήτης Ηλίας – Προσκύνημα Παναγιάς»,

Φωτ 1.1.3. Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης σε θέση του παλιού επαρχιακού δρόμου «Μ. Παναγιά – Γομάτι»

Φωτ 1.1.4. Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης σε θέση του επαρχιακού δρόμου «Γομάτι – Ακτή Δεβερλικίου»

Φωτ 1.1.5. Δημιουργία χώρων αναψυχής και μονοπατιού σύνδεση αυτών στον πλατανειώνα του ορειστος Βαθιλάσκος δ.δ Γουρτίου

Φωτ 1.1.6. Δημιουργία χώρου αναψυχής στην ακτή "Λεβερλικίου", δ.δ. Γοματίου.

Φωτ 1.1.7. Κατοσκευή θέσης θέας – ανάπαυσης στην θέση "Αγ. Γεώργιος", δ.δ. Γοματίου

Φωτ 1.1.8. Δημιουργία χώρου υπαίθριου γεύματος στην ακτή "Πύργος", δ.δ. Γοματίου.

Φωτ 1.1.9. Ανάιγλαση και βελτίωση της θέσης θέας – ανάπαυσης στη θέση "Καταγνάντι", δ.δ. Πυργαδικίων

Φωτ 1.1.10. Κατασκευή θέσης θέας – ανάπαυσης στον οικισμό των Πυργαδικίων, δ.δ. Πυργαδικίων

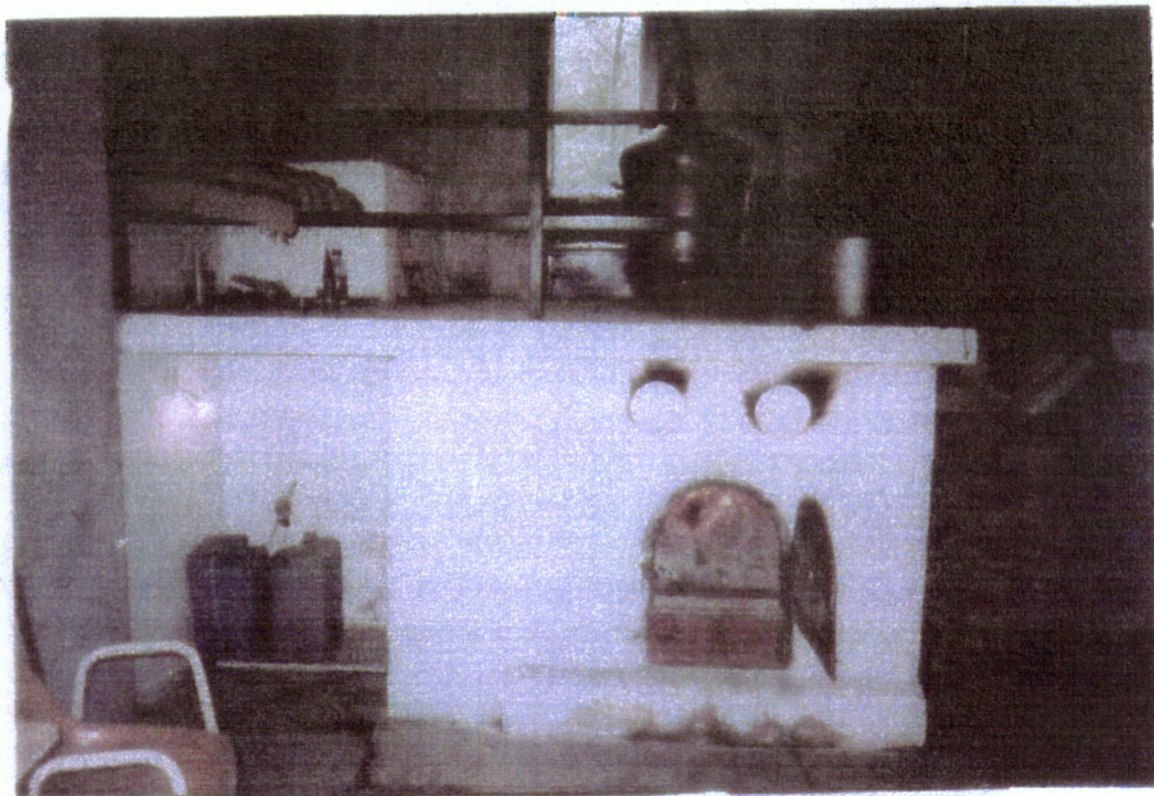
Φωτ 1.1.11. Δημιουργία χώρου υποίθριου νεύματος στη θέση "Πλατενί" στην ακτή "Κάμπος", δ.δ. Πυργαδικίων

Φωτ 1.2.1. Βελτίωση του περιγητικού μοιοστατιού κατά μήκος του ρέματος "Βέρκος" δ.δ. Γοματίου

Φωτ 1.2.4. Αξιοποίηση της ακτής "Καστρί", δ.δ. Γοματίου

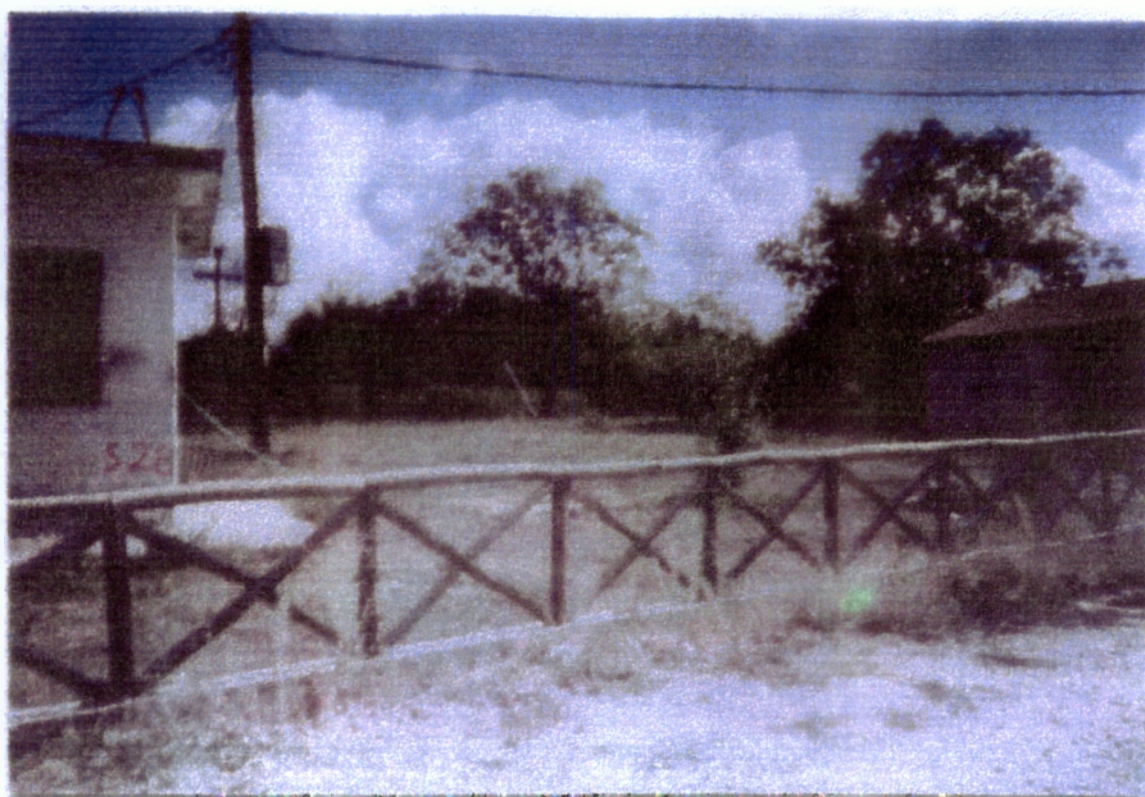
Φωτ 2.1.1. Ανέδειξη παραδοσιακών αποστεικηρίων τσίπουρου "Καζάνια"

Φωτ 2.1.3. Κατασκευή περσιπέρου και εκθετηρίου πώλησης τοπικών παραδοσιακών προϊόντων

Φωτ 2.2.1. Βελτίωση και ανάδειξη του ξωκλησιού του Προφήτη Ηλία στο δ.δ. Μ. Παναγίας

Φωτ 2.2.2. Βελτίωση και αξιοποίηση περιβάλλοντα χώρου του ξωκ/ησιου του Αγίου Αθανασίου στο δ.δ. Μ. Παναγίας

Φωτ 2.2.3. Βελτίωση και αξιοποίηση περιβάλλοντα χώρου του ξωκλησιού της "Παναγούδας", δ.δ. Μ. Παναγιάς.

Φωτ 2.2.4. Βελτίωση και ανάδειξη του ξωκλησιού των 40 Μαρτύρων στο δ.δ. Γοματίου.

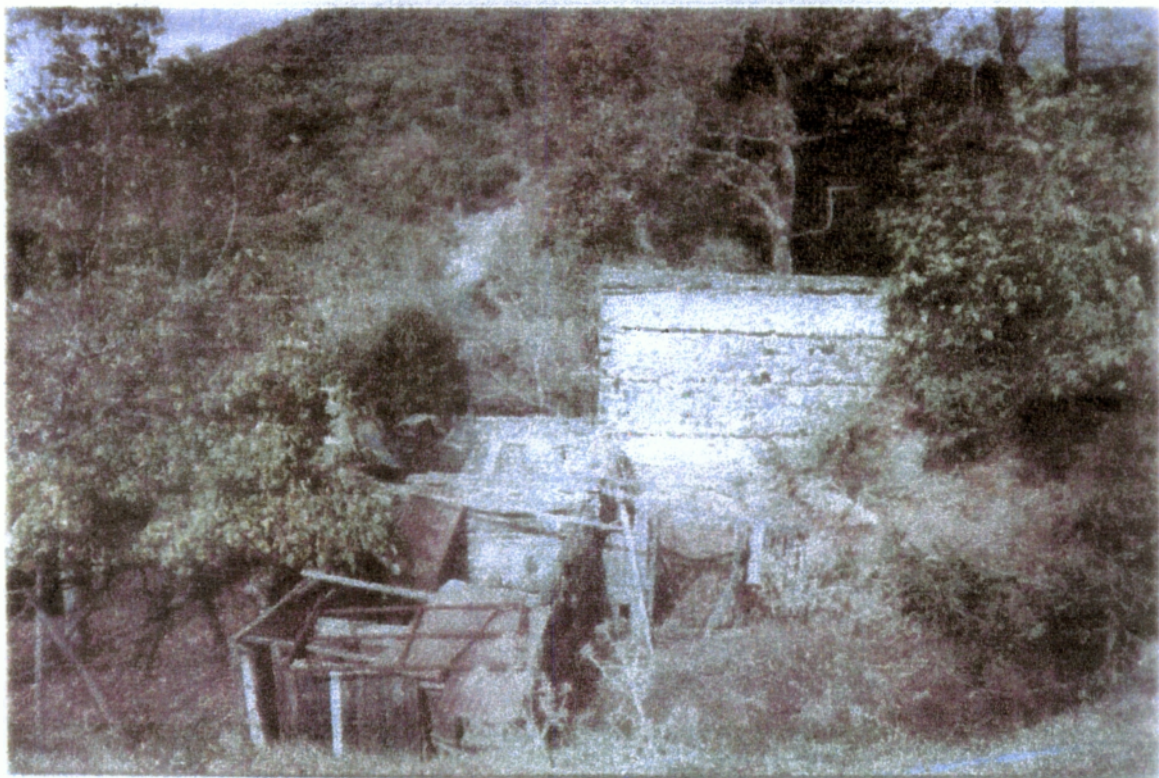
Φωτ 2.2.5. Ανακατασκευή και ανάπλαση περιβάλλοντα χώρου του Ι. Ν. Κοιμήσεως της Θεοτόκου στον οικισμό του Τοματίου δ.δ. Τοματίου

Φωτ 2.2.6. Βελτίωση και αξιοποίηση του περιβάλλοντα χώρου του ξωκλησιού του Αγίου Γεωργίου στο δ.δ. Πυργαδικίων

Φωτ 2.3.1 Ανάτλαση νερόμυλου στο ρέμα "Κοπλιτσός" στον οικισμό της Μ. Παναγιάς, δ.δ. Μ. Παναγιάς

Φωτ 2.3.2 Ανάτλαση νερόμυλου στο ρέμα "Βέσκος" στον οικισμό του Γοματίου, δ.δ. Γοματίου

Φωτ 2.3.3. Ανάπλαση και ανάδειξη γέφυρας "Καμάρας" στον παλιό επαρχιακό δρόμο «Μ. Παναγιά – Γομάτι».

Φωτ 2.3.4. Ανάδειξη και αξιοποίηση παλιάς βρύσης στον εγκαταλελειμμένο οικισμό του Γοματίου.

*ΧΑΡΤΗΣ ΜΕ ΤΙΣ
ΤΟΠΟΘΕΣΙΕΣ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ
ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ
ΣΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗ*

Δημοτικά Διαμερίσματα Δήμου Παναγίας Χαλκιδικής

- : Οδικό Δίκτυο
- : Παλιά Επαρχιακή Οδός Μ. Παναγίας-Γοματίου
- : Ρέματα